

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

7'nci Birleşim
15 Ekim 2025 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II.- GELEN KÂĞITLAR

III.- YOKLAMALAR

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

1.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, ülkenin içinde bulunduğu ekonomik sıkıntılara ilişkin gündem dışı konuşması

2.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, milletin ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin Filistin hassasiyetine ilişkin gündem dışı konuşması

3.- Van Milletvekili Kayhan Türkmenoğlu'nun, İran'ın Hoy şehrinde düzenlenen Şems-i Tebrîzî'yi ve Mevlâna'yı anma töreni için yapılan ziyarette Türkiye-İran ilişkilerine ilişkin gündem dışı konuşması

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, 17 Ekim saat 17.00'de 81 ilde Cumhuriyet Halk Partisi il başkanlıklarının önünde buluşacaklarına ilişkin açıklaması

2.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, öğretmen maaşlarına ilişkin açıklaması

3.- Siirt Milletvekili Mervan Gül'ün, Siirt-Baykan-Bitlis yoluna ilişkin açıklaması

4.- Bartın Milletvekili Yusuf Ziya Aldatmaz'ın, 14 Ekim 2022'de Amasra'da maden ocağında yaşanan elim kazaya ilişkin açıklaması

5.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, Roblox'a ve oturumu yöneten Başkan Vekili Pervin Buldan'a ilişkin açıklaması

6.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, 1 Kasım'da yürürlüğe girecek olan hafif tonajlı araçlar için yeni kantar uygulamasına ilişkin açıklaması

7.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, ekolojik düşmanlığa ilişkin açıklaması

8.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Salıpazarı Barajı'na ilişkin açıklaması

9.- Kayseri Milletvekili Murat Cahid Cıngı'nın, Gevher Nesibe Hatun adına kurulan şifahaneye ilişkin açıklaması

10.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, vicdanların ortak talebi olan infaz düzenlemesine ilişkin açıklaması

11.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Alanya ve Gazipaşa'da meydana gelen yangınlardan mağdur olan çiftçilere, Demirtaş Tanı Deresi Göleti Sulaması Projesi'ne ilişkin açıklaması

12.- İzmir Milletvekili Burcugül Çubuk'un, Gazeteciler Hakan Tosun ile Umut Taştan'a ilişkin açıklaması

13.- Gaziantep Milletvekili Sevdâ Karaca Demir'in, Rojin Kabaiş'e ilişkin açıklaması

14.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, Kayseri'nin doğusuna yapılacak hastaneye ilişkin açıklaması

15.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'nün, Bingöl Kültür Mahallesi sakinlerinin sorularına ilişkin açıklaması

16.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, yatırım teşvik bölgelerine ilişkin açıklaması

17.- Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak'ın, Gazze'de iki yıllık zulmün ardından gelen ateşkese ilişkin açıklaması

18.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Dünya Kadın Çiftçiler Günü'ne ve Tarım Bakanı İbrahim Yumaklı'ya seslenmek istediğine ilişkin açıklaması

19.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Ankara Kadın Orkestrasının vereceği konsere ilişkin açıklaması

20.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, 2019 yılında Şırnak'ta bir öğretmen hakkında başlatılan soruşturmaya ilişkin açıklaması

21.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, Türkiye'de mobil internet sağlayan şirketlere ilişkin açıklaması

22.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, on birinci yargı paketine ilişkin açıklaması

- 23.- Iğdır Milletvekili Yılmaz Hun'un, KESK'in Diyarbakır'dan Ankara'ya başlattığı yürüyüşe ilişkin açıklaması
- 24.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, KESK'in Diyarbakır'dan Ankara'ya başlattığı yürüyüşe ilişkin açıklaması
- 25.- Mersin Milletvekili Perihan Koca'nın, KESK'in Diyarbakır'dan Ankara'ya başlattığı yürüyüşe ilişkin açıklaması
- 26.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, Aşıkpaşa Spor Salonu'na ve Kırşehir şehir stadına ilişkin açıklaması
- 27.- Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan'ın, 17 Ekim Dünya Astsubaylar Günü'ne ilişkin açıklaması
- 28.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, 1 Kasım'da yürürlüğe girecek olan hafif tonajlı araçlar için yeni kantar uygulamasına ilişkin açıklaması
- 29.- Bolu Milletvekili İsmail Akgül'ün, çalışanların ve emeklilerin sorunlarına ilişkin açıklaması
- 30.- Ankara Milletvekili Semra Dinçer'in, Ankara'nın Çamlıdere ilçesine yapılmakta olan devlet hastanesine ilişkin açıklaması
- 31.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, halktan toplanan vergilere ilişkin açıklaması
- 32.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, A Millî Futbol Takımı'nın dün Gürcistan'la oynadığı maça, Gazze'deki sözde barışa ve Türkiye'ye, on birinci yargı paketine, enflasyona ve TARSİM'e ilişkin açıklaması
- 33.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Sağlık Bakanı Kemal Memişoğlu'nun bir televizyon programında açıkladığı MR ve tomografi rakamlarına ve bunların nedenlerine, bir yıl önce sosyal medya hesabından paylaştığı videoya ve altına yazdığı yazıya; askerî hastanelere ilişkin açıklaması
- 34.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, iki yıldır Gazze'de yaşanan vahşete ve imzalanan ateşkes anlaşmasına, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisinin aldığı tarihî nitelikteki karara ilişkin açıklaması
- 35.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, siyasetin şiddetten kurtarılması gerektiğine, ülkedeki ciddi sorunların odaklandığı yerin adalet olduğuna ve örneklerine, on birinci yargı paketine ilişkin açıklaması
- 36.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, A Millî Futbol Takımı'nın Gürcistan karşısında aldığı galibiyete, Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun yaptığı bir başvuru üzerine Anayasa Mahkemesinin verdiği karara, NTV'ye ve TRT'ye; kendisini mahkemeye veren TÜİK'e ilişkin açıklaması
- 37.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, A Millî Futbol Takımı'nın Gürcistan karşısında elde ettiği başarıya; Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ, Muş Milletvekili Sezai Temelli ile İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 38.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, esnafa getirilen yeni vergi yüküne ilişkin açıklaması
- 39.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy'un ve TÜİK'in kendisi hakkında açtıkları davalara ilişkin açıklaması
- 40.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 41.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, açılan tazminat davalarına ve Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 42.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Muş Milletvekili Sezai Temelli ile İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 43.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, Amasya'nın Taşova ilçesinde üniversite eğitimi gören öğrencilerin barınma sorununa ilişkin açıklaması
- 44.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıl'nın, İsrail'e ve Trump'a ilişkin açıklaması
- 45.- Samsun Milletvekili Mehmet Karaman'ın, 15 Ekim Beyaz Baston Görme Engelliler Farkındalık Günü'ne ilişkin açıklaması
- 46.- Van Milletvekili Mahmut Dindar'ın, Van kayyumuna ilişkin açıklaması
- 47.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, cezaevlerinin alarm verdiğine ilişkin açıklaması
- 48.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, DEM PARTİ'nin barıştan asla vazgeçmeyeceğine ilişkin açıklaması
- 49.- Düzce Milletvekili Talih Özcan'ın, Düzce Akçakoca Devlet Hastanesine ilişkin açıklaması
- 50.- Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik'in, kimin alçak olduğuna ilişkin açıklaması
- 51.- Muğla Milletvekili Gizem Özcan'ın, Marmaris Selimiye'de koruma statüsündeki bir alanda yapılmak istenen yat limanına ilişkin açıklaması
- 52.- Yalova Milletvekili Tahsin Becan'ın, TOKİ'nin kiralık sosyal konut projesine ilişkin açıklaması
- 53.- Ordu Milletvekili Seyit Torun'un, Ordu'nun Gököy-Gürgentepe yol sorununa ilişkin açıklaması
- 54.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, kademeli emeklilik talebine ilişkin açıklaması
- 55.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, gıda cezalarına ilişkin açıklaması
- 56.- Ankara Milletvekili Deniz Demir'in, KYK bursuna ilişkin açıklaması
- 57.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, Tekirdağ'ın su sorununa ilişkin açıklaması
- 58.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Adana'nın Aladağ ilçesinin turizm potansiyeline ilişkin açıklaması

59.- Rize Milletvekili Tahsin Ocaklı'nın, ÇAYKUR işçilerinin kadro beklediğine ilişkin açıklaması

60.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 214 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmeleri sırasında AK PARTİ Grubunda bulunan milletvekili sayısına ilişkin açıklaması

61.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, Öğretmen Mesut Aslan'ın cinsel istismara uğrayan öğrencileri için başlattığı açlık grevi için yapılan destek yürüyüşüne ilişkin açıklaması

62.- İstanbul Milletvekili Burak Akburak'ın, yaz saati uygulamasına ilişkin açıklaması

VI.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Kaya ve 20 milletvekili tarafından, gıda enflasyonunun nedenlerinin tarımsal girdi maliyetlerinden aracılık zincirine kadar bütün boyutlarıyla incelenmesi, vatandaşların sağlıklı gıdaya ekonomik ve fiziksel erişim imkânlarının artırılması için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 15/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 15 Ekim 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

2.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez tarafından, sokaklarda, mahallelerde, okul çevrelerindeki çocuk çeteleri ve sokak güvenliği sorununu derinlemesine ele almak, çocukların suç örgütleri tarafından istismar edilmesini önlemek, aile yapısını ve toplumsal dayanışmayı güçlendirmek amacıyla 15/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 15 Ekim 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sezai Temelli ve Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit tarafından, Rojin Kabaiş'in ölümüyle ilgili dosyada yaşanan bütün eksikliklerin araştırılması amacıyla 15/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 15 Ekim 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

4.- CHP Grubunun, Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz ve arkadaşları tarafından, nadir toprak elementleri alanındaki ulusal politikaların, özellikle Eskişehir Beylikova rezervinin millî menfaatler çerçevesinde ekonomi, teknik, üretim planlaması ve çevresel açılardan değerlendirilmesi ve kaynakların verimli kullanımının denetlenmesi amacıyla 14/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 15 Ekim 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven ve Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ile 143 Milletvekilinin Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3138) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 214)

VIII.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, 22 Şubat 2024'te Şanlıurfa'nın Siverek ilçesinde işlenen bir kadın cinayetine yargılama sürecine ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/30344)

2.- Aydın Milletvekili Hüseyin Yıldız'ın, cezaevlerinde açıköğretim fakültelerine kayıtlı mahkûm sayısına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/30442)

3.- Diyarbakır Milletvekili Adalet Kaya'nın, koşullu salıverme hükümlerinden yararlanamayan kadın mahkûmlara ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/30444)

4.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, hasta bir mahkûmun sağlık durumuna ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/30549)

5.- İzmir Milletvekili Seda Kâya Ösen'in, 2025 yılında Yeşil Dönüşüm Programı kapsamında desteklenen işletmelere ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/30620)

6.- İzmir Milletvekili Seda Kâya Ösen'in, İzmir'de OSB'lerde yatırım süresi içinde üretime geçilmeyen parsellere ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/30621)

7.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, Kars iline 2025 Teknik Destek Programı kapsamında yapılan projelere ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/30622)

8.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, DAP Yatırım Programı kapsamında Kars iline ayrılan ödenek tutarına ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/30623)

9.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, 2025 yılı Hac organizasyonunda görevlendirilen bazı kişilere ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/30668)

- 10.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, 2025 yılı Hac organizasyonunda görevlendirilen bazı kişilere ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/30669)
- 11.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Diyanet İşleri Başkanı'nın bir seyahatine ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/30670)
- 12.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin, Diyanet İşleri Başkanlığının bütçesi ve harcamalarına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/30673)
- 13.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, son beş yılda gözaltına alınan veya tutuklanan gazetecilere ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/30679)
- 14.- Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'in, 2020-2025 yılları arasında Bakanlığa bağlı merkez ve taşra teşkilatlarına yapılan iş başvurularına ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/30783)
- 15.- Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'in, 2020'den bu yana yapılan ara malı ithalatına ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/30784)
- 16.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Dumlu 2 Nolu Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/30819)
- 17.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Gaziantep L Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan hamile bir mahkûmun sağlık durumuna ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/30822)
- 18.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Yerel Kalkınma Hamlesi Programı kapsamında Balıkesir için belirlenen yatırım alanlarına ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/30869)
- 19.- Hakkâri Milletvekili Öznur Bartin'in, kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında yapılan çalışmalara ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/30887)
- 20.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil'in, İzmir'de çıkan orman yangınlarının sebebi ve sorumlularına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/30892)
- 21.- Hakkâri Milletvekili Öznur Bartin'in, kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında Bakanlık tarafından yapılan çalışmalara ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/30896)
- 22.- İstanbul Milletvekili Turan Taşkın Özer'in, Beşikdüzü Açık Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/30898)
- 23.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'nün, Bolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/30906)
- 24.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Kırşehir Yüksek Güvenlikli Cezaevinde yaşanan su sorununa ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/30910)
- 25.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, Kırklareli Büyükşehir OSB'de inşa edilen atık su arıtma tesisinin hizmete gireceği tarihe ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/30983)
- 26.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, 5 Temmuz 2025 tarihinde İstanbul Emniyet Müdürlüğünde gerçekleşen bir avukat-müvekkil görüşmesine ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/31013)
- 27.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, cezaevlerinde yapılan ayakta sayım uygulamasına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/31015)
- 28.- Manisa Milletvekili Şenol Sunat'ın, gemi inşa sektöründe yaşanan sorunlara ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/31088)
- 29.- Manisa Milletvekili Şenol Sunat'ın, sanayi sektöründe yaşanan gerilemeye ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/31089)
- 30.- Edirne Milletvekili Mehmet Akalın'ın, 2019 yılından bu yana Bakanlık tarafından yapılan ihalelere ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/31090)
- 31.- Balıkesir Milletvekili Burak Dalgın'ın, Çin menşeli bir otomotiv firmasının Manisa'da kurmayı taahhüt ettiği fabrikanın akıbetine ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/31091)
- 32.- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, 4 Haziran 2024 tarihinde İstanbul'da bir kadının ölümüyle ilgili yürütülen dava sürecine ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/31447)
- 33.- Edirne Milletvekili Mehmet Akalın'ın, dijital mecralarda yaygınlaşan yasa dışı kumarla mücadeleye ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/31452)
- 34.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, kadına karşı şiddetin önlenmesi için yürütülen çalışmalara ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/31456)
- 35.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin, bütçeden yardım yapılan dernek ve vakıfların kamuoyuna açıklanmasına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/31612)
- 36.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz'un, Elâziğ T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkûmun diş tedavisi sırasında kelepçesinin çıkarılmadığı iddiasına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/31617)
- 37.- Hakkâri Milletvekili Öznur Bartin'in, fiziki şiddete ve dijital tacize uğrayan bir kadına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/31618)

- 38.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Afyonkarahisar 1 Nolu T Tipi Cezaevinde bulunan mahkûmların mektuplarının muhataplarına iletilmediği iddiasına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/31716)
- 39.- Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan'ın, Bitlis'te bulunan bir kamu kurumunun 2023'ten bu yana doğrudan temin usulüyle yaptığı harcamalara ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/31720)
- 40.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'nün, Bakırköy Kadın Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkûmun Adli Tıp Kurumuna sevkine ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/31725)
- 41.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Şanlıurfa 1 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevi İdare ve Gözlem Kurulunun bir mahkûm hakkında verdiği karara ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/31727)
- 42.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Denizli D Tipi Cezaevinde bulunan mahkûmlara kötü muamelede bulunulduğu iddiasına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/31730)
- 43.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, Bakırköy Kadın Kapalı Cezaevinde bulunan bazı mahkûmların tahliye edilmediği iddiasına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/31858)
- 44.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türel'i'nin, AR-GE harcamalarının milli gelir içindeki payına ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/31938)
- 45.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Diyanet İşleri Başkanlığının bastırdığı takvimlere ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/31995)
- 46.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, siber zorbalık suçları kapsamında kadınların ve çocukların mağdur olduğu vakalara ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/32007)
- 47.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Karatepe Yüksek Güvenlikli Cezaevinde bulunan bir mahkûmun nakil talebine ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/32011)
- 48.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türel'i'nin, sanayi sektörünün GSMH içindeki payına ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/32076)
- 49.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, kamuda huzur hakkı alan kişilere ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/32104)
- 50.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir vakfa bağlı eğitim kurumunda yaşandığı iddia edilen cinsel istismar olayına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/32122)
- 51.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Marmara 2 Nolu Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkûmun tahliye talebine ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/32124)
- 52.- İzmir Milletvekili Yüksel Taşkın'ın, sahte diploma yoluyla akademik ünvan elde eden kişilere ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/32228)
- 53.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Yozgat 2 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/32310)
- 54.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Marmara 2 Nolu Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkûmun hak ihlaline uğradığı iddiasına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/32330)
- 55.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, savunma sanayiinde çalışan bazı kişilerin görevden ayrılarak özel sektörde çalışmaya başlamasına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/32811)
- 56.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, yurt dışındaki üniversitelerden mezun olup denklik belgesiyle Cumhurbaşkanlığında işe başlayan personele ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/32812)
- 57.- Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan'ın, Ahlat'taki Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nin 2020-2025 yılları arasındaki giderlerine, Cumhurbaşkanlığı'nın 25 Ağustos 2025 tarihinde Bitlis'in Ahlat ilçesine gerçekleştirdiği ziyarete, ilişkin soruları ve Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/33115), (7/33116)
- 58.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, kurumlar vergisinin indirim oranında yapılan değişikliğe ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/33189)
- 59.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak için Yerel Kalkınma Hamlesi Programı Tebliği'nde planlanan yatırımlara ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/33264)
- 60.- İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı'nın, haklarında suç isnadı bulunan bazı kişilere Bakanlık tarafından kişi güvenlik belgesi verilip verilmediğine ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı Yaşar Güler'in cevabı (7/33812)
- 61.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, bir televizyon kanalında Türk Silahlı Kuvvetlerini itibarsızlaştıracak şekilde yayın yapıldığı iddialarına ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı Yaşar Güler'in cevabı (7/33814)
- 62.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak'ta bulunan organize sanayi bölgelerine yapılan yatırımlara ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/33901)
- 63.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Bakanlığın personel alımlarına ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı Yaşar Güler'in cevabı (7/33985)
- 64.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Bakanlığın personel alımlarına ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/33994)

65.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, yüksek teknoloji ürünlerin üretiminin ve ihracatının artırılmasına ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/33995)

66.- Adana Milletvekili Sadullah Kısacık'ın, Kurumlar Vergisi Kanunu'nda yapılan bir değişikliğe ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/33996)

67.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin, uyuşturucu bağımlılığı ile mücadeleyle ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/34300)

68.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, üniversite ek yerleştirme tercih kılavuzunun yayınlanma tarihine ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/34301)

69.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca'nın, Cumhurbaşkanı'nın 25 Eylül 2025 tarihinde gerçekleştirdiği ABD ziyaretine ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/34302)

70.- İstanbul Milletvekili Elif Esen'in, engellilere yönelik hizmetlerin tek çatı altında toplanması önerisine ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/34303)

15 Ekim 2025 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.01

BAŞKAN: Başkan Vekili Pervin BULDAN

KÂTİP ÜYELER: Nurten YONTAR (Tekirdağ), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

----- 0 -----

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 7'nci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik sıkıntılar hakkında söz isteyen Gaziantep Milletvekili Sayın Melih Meriç'e aittir.

Buyurun Sayın Meriç. (CHP sıralarından alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

1.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, ülkenin içinde bulunduğu ekonomik sıkıntılara ilişkin gündem dışı konuşması

MELİH MERİÇ (Gaziantep) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye'nin yaşadığı derin ekonomik krizin etkileri hakkında gündem dışı söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Yaşadığımız ekonomik krizin faturası her geçen gün arta arta, katlana katlana devam ediyor. Türkiye daha önce bu türlü ekonomik krizleri yaşadı ancak sonu geldi.

(Uğultular)

BAŞKAN - Hatibi dinleyelim lütfen değerli arkadaşlar.

MELİH MERİÇ (Devamla) - Ama yaklaşık üç yıldan beri AKP Hükûmetinin yapmış olduğu bu ekonomi politikaları sonucunda sonu gelmeyen bir sıkıntı yaşıyoruz. Bu sıkıntının temelinde yanlış politikaların üst üste taşınarak, artarak getirilmesi sonucu oluşan bir durum... Bakın, seçim bölgem Gaziantep'te sanayiciden tutun en alttaki asgari ücretle çalışan işçi dahi evine ekmek parası dahi götürmenin derdinde. Gaziantep sanayicisi ülkeyi terk ediyor. Bugün paraya ulaşamayan, faizin artmasından dolayı devletine güvenip yatırım yapan sanayici, yüzde 10-15'le kredi alan sanayici bugün yüzde 60 civarında bir faiz ödüyor, buna rağmen paraya ulaşamıyor ama "Ekonomi üç ay sonra düzelecek, altı ay sonra düzelecek." diye tozpembe bir tablo çiziliyor.

Bakın, hepimiz aynı gemideyiz sayın AKP milletvekilleri; gerçi dinlediğiniz de yok, burada olduğunuz da yok ama bu memlekete yazık ediyorsunuz. Fabrikalarımız kapanıyor, işçiler geçinemiyor, emekli geçinemiyor ve buna hâlâ bir çözüm bulamıyorsunuz. Her yılın sonunda "Üç ay sonra düzeleceğiz." diyorsunuz, "Altı ay sonra düzeleceğiz." diyorsunuz ama maalesef, bir düzelme olmadığı gibi bu yük katlana katlana artıyor. İşte, bugün 2 büyük sanayicimiz çıktı, açıklama yaptı, "Altı ay daha böyle giderse kapanırız." dedi ama duymuyorsunuz. Ekonomi Bakanı tozpembe bir tablo çiziyor, "Hiçbir sıkıntımız yok." diyor. Peki, bu sıkıntıyı sadece Cumhuriyet Halk Partisine oy verenler mi, sadece Cumhuriyet Halk Partililer mi yaşıyor? Hayır, sizin görmediğiniz, ülkedeki her kesim yaşıyor ama maalesef kulaklarınız tıkalı, gözünüz de kör, görmüyorsunuz.

"Türkiye ihracat şampiyonu." diye her yıl ihracatın arttığından bahsediliyor. Geçtiğimiz eylül ayında, evet, ihracatımız yüzde 3 artmış durumda, peki ithalat? Yüzde 9 artmış yani gene ülke zararda, gene düzgünlüğe gitmiyoruz, hâlâ sıkıntılarımız devam ediyor ama bunu görmüyorsunuz.

AKP'nin ekonomi anlayışı, üretmek isteyen, niyeti bu olanı pişman ediyor. Bugün, cebinde parası olan, yatırım yapmak isteyen sanayici bin pişman. Bu dertle, inanın, gecesinde gündüzünde gözlerine uyku diye hiçbir şey girmiyor. Aynı şekilde, çocuğuna okul masrafı için sabahleyin 50 lira veremeyen veliler var, bunu bile görmüyorsunuz. Kantinlerden 1 simit ile 1 kola alamayan öğrencilerimiz var, bunun acısını hissetmiyor musunuz yüreğinizde? Ne zaman düzelecek bu ekonomik sıkıntı? Artık bir tarih verin; insanları oyalamaktan, kandırmaktan vazgeçin diyorum.

Evet, ülkemizde terör olmasın, barış olsun ama geçim sıkıntısı olduğu takdirde hiçbir zaman mutlu olamayacaksınız, olamayacağız, huzuru bulamayacağız ve bunun sebebi sizlersiniz; kulağınızı tıkayan, gözlerinizle görmeyen, bakıp da baktığınızı anlamayan sizler bu ülkeyi bu hâle getirdiniz. Yazıklar olsun size diyorum, yazıklar olsun size diyorum! (CHP sıralarından alkışlar)

Sizler refah içinde olabilirsiniz, karnınızı doyurabilirsiniz ama karnını doyurmayan bir vatandaşın vebali sizlere ait; bunu da asla unutmayın diyorum.

Genel Başkanımız Sayın Özgür Özel'in dediği gibi, bu kadar haksızlığa rağmen sizi orada oturtmayacağız, ilk seçimde hepimiz gideceksiniz; bunu da asla unutmayınız!

Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım, saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Gündem dışı ikinci söz, milletimizin ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin Filistin hassasiyeti hakkında söz isteyen Hatay Milletvekili Sayın Necmettin Çalışkan'a aittir.

Buyurun Sayın Çalışkan. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

2.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, milletin ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin Filistin hassasiyetine ilişkin gündem dışı konuşması

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, aziz milletimiz; dünya, insanlık tarihi boyunca görmediği bir felaketi yaşadı iki yıldır. İnsanlık tarihi boyunca açlıktan ölümlerin sebebi gıdaya erişim sorunu nedeniyleydi ama Gazze'de iki yıldır açlıktan insanlar öldü. İnsanlık tarihi boyunca bu felaketler yaşandığı gibi, İslam tarihi boyunca da Moğol istilalarına, Haçlı seferlerine rağmen İslam ülkelerinin bu kadar güçlü oldukları; bütün stratejik kurumlara, tesislere, konumlara sahip oldukları hâlde bugünkü kadar katliama seyirci kaldıkları bir dönem olmamıştı. Hatta ne yazık ki bir ada ülkesi gibi olan İsrail, limanlarından, Müslüman komşuları vasıtasıyla tedarik edilen malzemeleriyle ayakta kaldı.

Bugün her şeye rağmen bir ateşkes söz konusu. Ülkemizin, askerimizin burada yer almasını gayet olumlu buluyoruz. Ama bununla beraber şunu belirtmeliyiz ki askerimize verilen görev, Gazze'de enkaz altında kalan İsraili askerlerin cesetlerini bulup İsrail yönetimine teslim etmek. Dün İsrail Genelkurmay Başkanı ve Trump dedi ki: "Eğer cesetler hemen teslim edilmezse ateşkes bozulur." Bu, ciddi bir tehdittir. Burada Trump'ın vereceği payeyi tiyatrodan rol alma beklentisiyle karşılamak asla kabul edilemez; gerçek anlamda barışın, ateşkesin yürürlüğe girmesi için gayret etmek en önemli görevimizdir.

Değerli milletvekilleri, ne yazık ki bazı basın-yayın organları süreçte yaşananları örtbas etmek üzere her türlü gayret içerisine girdi. Bir siyasi partinin il başkanlığının adres değişikliğini üç gün boyunca canlı verenler filoda yaşananları hiçbir şekilde aksettirmedi. Yine, filo sonrası, sanki Hindistan'a maceraperest bir "YouTuber" içerik üreticisinin seyahati anlatılıyormuşçasına olay sulandırıldı; oysa Gazze'de tarihin en büyük soykırımı işlendi, işlenmeye devam ediliyor. İsrail 7 Ekimden bu yana önce tutuklama furçası, ardından katliam furçası, ardından soykırım furçası, ardından açlık, ölüm; sonunda da sürgünle bu süreci devam ettirdi. Başka bir açıdan ise önce etrafındaki direniş cephesini, Hamas ve Hizbullah'ı tasfiye etti; ardından komşularına, Hizbullah dışında Lübnan'a, Suriye'ye, İran'a, Yemen'e saldırdı; şimdi yeni bir evreye geçti, Katar'la birlikte Sünni dünyanın da hedefinde olduğunu açık bir şekilde ortaya koydu. Buradan uyarıyı bir vazife biliriz: Artık şu geldiğimiz tabloda Suriye'de Gazze'nin 3,5 katı büyüklüğünde araziye, Golan Tepeleri'ni işgal etmiş olan Suriye'de İsrail, Türkiye'nin sınır komşusudur. Aynı şekilde, İsrail, Akdeniz'in tümüne müdahale ederek Akdeniz'i uluslararası bir deniz olmaktan çıkarmış, bir iç göl hâline getirmiştir. Keza, İsrail Kıbrıs'a son dönemde yerleştirdiği vatandaşlarıyla birlikte Kıbrıs da ciddi bir tehdit altına alınmıştır.

Evet, dünyada olağanüstü gelişmeler yaşanıyor, Büyük Orta Doğu Projesi adım adım işliyor, İsrail genişlemeye devam ediyor. Zaten yıllar önce kurduğu bir kumpasla Suriye'den Suriyelileri dışarı çıkararak aslında genişlemeye bir adım atmış, süreci oluşturmuştu; adım adım gidiyoruz. İşte, böyle tehlikelerin var olduğu bir dönemde sadece hamasetle, algı yaparak, tabana tribünlere oynayarak tarihî sorumluluktan asla kurtulamayız. Şu anda çok ciddi tehditle karşı karşıyayız. Gazze'de ateşkes olsa bile esas tehlike bugün itibarıyla başlamıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamlı) - Ülkemizin toprak bütünlüğü İsrail tarafından tehdit edilmektedir. Önümüzdeki beş yıl süre içerisinde artık İsrail'le karşı karşıya gelmemiz kaçınılmazdır. Böyle bir ortamda bütün siyasi hesapları bir kenara bırakarak, ülkemizin millî güvenliğinin tehdit altında olduğunu düşünerek el birliği içerisinde ülkemizin mücadele etmesine gayret etmeliyiz; ülkemizin geleceğini düşünmek hepimizin boynunun borcudur.

Bu vesileyle Türkiye Büyük Millet Meclisinin başta Sayın Başkanı Numan Kurtulmuş olmak üzere, saygıdeğer Genel Başkanlara Mecliste verilen tezkereye destek ve katkıları için şükranlarımı arz ediyorum; destek veren, duruş sergileyen tüm milletvekillerimize teşekkür ediyorum.

Aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Gündem dışı üçüncü söz, İran'ın Hoy şehrinde düzenlenen Şems-i Tebrîzî ve Mevlâna'yı anma töreni için yapılan ziyarette Türkiye-İran ilişkileri hakkında söz isteyen Van Milletvekili Sayın Kayhan Türkmenoğlu'na aittir.

Buyurun Sayın Türkmenoğlu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

3.- Van Milletvekili Kayhan Türkmenoğlu'nun, İran'ın Hoy şehrinde düzenlenen Şems-i Tebrîzî'yi ve Mevlâna'yı anma töreni için yapılan ziyarette Türkiye-İran ilişkilerine ilişkin gündem dışı konuşması

KAYHAN TÜRKMEÑOĞLU (Van) - 2025 Türkiye-İran Kültür Yılı münasebetiyle söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisi saygı ve muhabbetle selamlıyorum.

2025 yılı, Türkiye ile İran arasında kadim dostluğun, ortak kültür ve medeniyet mirasının yeniden canlandığı kardeşliğin yılı olarak tarihe geçecektir. Asırlardır aynı coğrafyada nefes alan 2 büyük millet şiirin, musikinin, irfanın ve hikmetin ortak dilinde buluşmuştur. Dün akşam bu tarihî yılın anlamlı etkinliklerinden birini yaptık; Hafız-ı Şirazî'nin anısına düzenlenen programa Kültür Bakanımız Sayın Mehmet Ersoy ile İran İslam Cumhuriyeti Kültür ve İslami İrşad Bakanı Sayın Seyyid Abbas ve beraberindeki heyetle katılım sağladık. Bu tür etkinliklerin 2 ülke arasındaki kültürel köprüleri güçlendireceğine, ortak değerlerimizin geniş kitlelere ulaşmasına vesile olacağına inanıyorum.

Yine, geçtiğimiz günlerde İran'da Şems-i Tebrîzî ve Mevlâna'yı anma törenlerine katıldık. Mevlâna, aklın ve kalemin bilgisıyla donanmış bir âlimdir fakat onun gönlündeki aşk ateşini oluşturan, hakikatin sır perdesini aralayan isim Şems-i Tebrîzî'dir. Bu 2 gönül dostu bir araya geldiğinde sözlerin ötesinde bir buluşma gerçekleşti. Onların sohbeti insanın içindeki derinlikleri, yaratılışın hikmetini ve Allah'a duyulan sınırsız aşkı dile getirdi. "Ey canımın cananı, Tebriz'in şemsi! Sensiz gönlüm viran, gönlüm perişan. Sen doğunca ruhumda bin bahar açar, seninle bütün âlem gül bahçesi olur." Mevlâna'nın kaleminden dökülen her beyit Şems'in ateşiyle yoğrulmuştur. Şems ona "Aklınla değil, gönlünle gör." dedi ve o andan itibaren Mevlâna'nın hayatı bir dönüşümün, bir yeniden doğuşun adı oldu. Bir yanda Tebriz'in ateşi, diğer yanda Konya'nın irfanı. Tebriz ile Konya, Şems ile Mevlâna'nın gönül köprüsüdür...

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Bırak şimdi Şems'ii!

KAYHAN TÜRKMEÑOĞLU (Devamla) - ...Hoy ile Van sınırların birleştiği; aynı ezanı, aynı duayı paylaşan iki şehirdir. İsfahan ile İstanbul doğudan batıya uzanan medeniyetimizin zarafet hattıdır. Bu şehirler aynı inancın nefesini, aynı kültürün sesini taşır; birinin kubbesinde yankılanan dua diğerinin gönlünde karşılık bulur.

Değerli milletvekilleri, Türkiye-İran Parlamentolar Arası Dostluk Grubu olarak yaptığımız ziyaretlerde ticaretten ulaşım, kültürden enerjiye, turizmden ekonomiye kadar çok sayıda stratejik başlıkta somut adımlar atılmaktadır. Mevcut kapıların rehabilitasyonu için, yeni kapıların açılması için ortak çalışmalar yürütülmektedir. Bu girişim, yalnızca ticareti artıracak bir adım değildir, aynı zamanda bölgesel istikrarın ve dostluğun teminatı olacak tarihî bir gelişmedir. Kültür ve turizm iki ülke arasında en yumuşak ama en güçlü bir bağıdır. 2024 yılında İran'dan ülkemize gelen turist sayısı 3 milyon 277 bine ulaşmıştır. Bu rakamın 2025 yılı sonunda daha yüksek olacağına inanıyoruz çünkü İranlı dostlar için Türkiye gönül bağı olan bir ülke, Türkiye için İran aynı coğrafyanın kardeş evidir. Bu kardeşliği sözde değil ortak projelerle, kültür etkinlikleriyle, iş birlikleriyle, akademik değişikliklerle güçlendiriyoruz. Konya-Van-Hoy hattında kurulacak kültür ve turizm koridoru bu yönde atılmış en kıymetli adımlardan biri olacaktır.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) - Sayın Türkmenoğlu, Rojin Kabaiş'e ne oldu, buna ilişkin de bir cümle edecek misiniz? Rojin Kabaiş'e ne oldu?

KAYHAN TÜRKMEÑOĞLU (Devamla) - Bu koridorun, sadece iki şehrin değil iki milletin kültürel nefesini birleştirecek bir gönül köprüsü olmasını temenni ediyoruz.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) - Rojin Kabaiş'e ne oldu? Van Milletvekili olarak bu konuda tek bir cümle varsa duymak istiyoruz. Deliller neden karartıldı?

KAYHAN TÜRKMEÑOĞLU (Devamla) - Türkiye'nin bölgesel vizyonu nettir: Komşularıyla barış içinde ticaretini, kültürel değişimini geliştiren, aynı zamanda mazlum coğrafyalarda adalet mücadelesinin sancağını taşıyan güçlü bir Türkiye'dir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) - Neden intihar olduğuna ilişkin aile telkin edildi? Ne diyorsunuz bu konuda? Tek bir cümle...

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Sayın Başkan, hatibi anlamıyoruz.

BAŞKAN - Arkadaşlar, dinleyelim lütfen.

Buyurun Türkmenoğlu, tamamlayın.

KAYHAN TÜRKMEÑOĞLU (Devamla) - Sözlerimi tamamlarken Mevlâna'nın, Şems-i Tebrîzî, Hafız-ı Şirazî'nin hikmetiyle yoğrulmuş ortak medeniyetin bizlere ortak bir barış dili, bilinci kazandırdığını ifade etmek istiyorum.

Mevlâna der ki: "Güneşin ışığı İran'ı da ısıtır Anadolu'yu da." Şems-i Tebrîzî der ki: "Sevgi her şeyin özüdür, sevgiyle yoğrulan bir gönül dağları bile yerinden oynatır." Hafız-ı Şirazî de şöyle der: "Gönül gözüyle bakan sınır değil insan görür." Biz de gönül gözüyle bakıyor; sevgiyle, dostlukla, inançla Türkiye-İran dostluğunu geleceğe taşıyoruz.

Yüce heyeti, Yüce Meclisi saygıyla sevgiyle selamlarken bu arada, Necmettin Çalışkan ve değerli arkadaşlarımıza tekrar geçmiş olsun dileklerimizi ifade ediyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın milletvekilleri, şimdi, sisteme giren ilk 30 milletvekiline yerlerinden birer dakika söz vereceğim.

Yine, dünkü gibi, daha sonra giren arkadaşlarımıza da milletvekillerimize de gün içerisinde peyderpey söz vermeye çalışacağım.

Şimdi ilk söz Sayın Asu Kaya'nın.

Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, 17 Ekim saat 17.00'de 81 ilde Cumhuriyet Halk Partisi il başkanlıklarının önünde buluşacaklarına ilişkin açıklaması

ASU KAYA (Osmaniye) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

"Türkiye Yüzyılı" dediler ama milletin payına maalesef boş tencere yüzyılı düştü; sofrada bereket kalmadı, mutfakta yangın var, kadınlar geçim derdinde, çocuklar yoksulluğun gölgesinde büyüyor. "Aile Yılı" diyorlar ama ortada refah değil yoksulluk, borçlanma ve çaresizlik var. Yani sarayda lüks, sofrada yokluk var maalesef. İşte, biz, mutfakta kaynamayan tencerelerin ve bu

yokluğun hesabını sormaya geliyoruz. Haydi kadınlar, boş tenceremizi, alın terimizi, onurumuzu alıp sözümüzle, gücümüzle meydanlara çıkıyoruz. 17 Ekim Cuma saat 17.00'de, 81 ilde Cumhuriyet Halk Partisi il başkanlıklarımızın önünde buluşuyoruz. Umudumuzla, dayanışmamızla, yoksulluğa boyun eğmeyen kadınlarla yürüyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Nurten Yontar...

2.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, öğretmen maaşlarına ilişkin açıklaması

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Sayın Başkan, 2025 yılı itibarıyla paylaşılan veriler ışığında, en düşük öğretmen maaşı 43 bin lira, aylık ortalama öğretmen maaşı 53.700 liradır. TÜRK-İŞ 2025 yılı Eylül verilerine göre, açlık sınırı 28 bin lira olup yoksulluk sınırı 91 bin lirayı aşmıştır. Yani yeni göreve başlayan bir evli öğretmen çiftin maaşları bile yoksulluk sınırının altında kalmaktadır. Bu acı tablo eğitim çalışanlarının yokluğa mahkûm edildiğini açıkça göstermektedir. Öğretmen maaşları bırakın insanca yaşamayı, insanların en temel ihtiyaçlarını bile karşılayamayacak hâle gelmiştir. Türkiye'de giderek derinleşen ekonomik kriz, yüksek ev kiralari, artan gıda masrafları öğretmenlerimizi sefer tasına mecbur bırakmıştır. Bakanlığın görevi, öğretmenlerimizi yoksulluk sınırında değil hak ettikleri yaşam standardında yaşatmak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Mervan Gül...

3.- Siirt Milletvekili Mervan Gül'ün, Siirt-Baykan-Bitlis yoluna ilişkin açıklaması

MERVAN GÜL (Siirt) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Baykan ilçemiz ile Bitlis arasındaki kara yolu ulaşımında büyük kolaylık sağlayacak olan Demirşık Tüneli, Bitlis Çayı-23 Köprüsü ve Baykan Köprüsü tamamlanarak fiilen hizmete açıldı. Siirt-Baykan-Bitlis yolunun tamamlanması sadece bir ulaşım projesi olmanın ötesinde bölge ekonomisini, turizmi ve sosyal bağları güçlendiren stratejik bir hamledir. Bu gelişme uzun vadede bölge halkının yaşam kalitesini artıracak ve bölgesel kalkınmaya ivme kazandıracaktır. Başta Cumhurbaşkanımız ve Genel Başkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere Ulaştırma ve Altyapı Bakanımız Sayın Abdulkadir Uraloğlu'na ve emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Yusuf Ziya Aldatmaz...

4.- Bartın Milletvekili Yusuf Ziya Aldatmaz'ın, 14 Ekim 2022'de Amasra'da maden ocağında yaşanan elim kazaya ilişkin açıklaması

YUSUF ZİYA ALDATMAZ (Bartın) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 14 Ekim 2022, Bartın'ımızın yüreğine, Amasra'mızın bağrına ateş düşen, hepimizi derin bir acıya boğan kara gün. Bu kara günde madenin karanlık dehlizlerinde vatanın ışığı olmak için çalışırken hayatlarının baharında 43 canımızı kaybettik, 43 aile ocağı söndü. Onlar sadece birer maden işçisi değildi; evlerinin direği, çocuklarının gelecek umudu, analarının göz bebeğiydiler, ekmeğinin peşinde koşarken elim bir kaza sonucu aramızdan ayrıldılar. Bugün burada bir kez daha şehit babalarımıza, analarımıza, eşlerine ve yetim kalan yavrularımıza seslenmek istiyorum: Sizin acınız hepimizin acısıdır. Sizin gözyaşlarınız, bu milletin yüreğinde tazeliğini asla yitirmeyecek bir kor damlasıdır.

Değerli milletvekilleri, bu vesileyle...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Mustafa Sarıgül...

5.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, Roblox'a ve oturumu yöneten Başkan Vekili Pervin Buldan'a ilişkin açıklaması

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) - Sayın Başkan, Almanya'da, Fransa'da, İngiltere'de, İsviçre'de, Danimarka'da, Hollanda'da, İsveç'te Roblox açık. Roblox bir heyecan, bir enerji. Roblox'ta sanat var, kültür var, heyecan var; aynı zamanda gençlerin sosyalleşme alanı. İçerikler düzenlenmeli ve Roblox mutlaka açılmalı. Burada bir takım oyunu var. Gençler okuldan sonra Roblox oynamak istiyor ama ne yazık ki oynayamıyorlar. Roblox'u açalım, gençlerin yüzünü güldürelim.

Sayın Başkan, demokrasi anlayışınıza çok teşekkür ediyorum. Pervin Hanım, sizin de efendim, sevdiğiniz, seveniniz bol olsun, bir yanı Erzincanlı olsun.

BAŞKAN - Teşekkür ederim, sağ olun.

Sayın Mehmet Güzelmansur...

6.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, 1 Kasım'da yürürlüğe girecek olan hafif tonajlı araçlar için yeni kantar uygulamasına ilişkin açıklaması

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hafif tonajlı araçlara yeni kantar uygulaması 1 Kasım'da yürürlüğe giriyor. 3.500 kilo altındaki kamyonet ve panelvanlar artık ağırlık kontrolüne tabi tutulacak yani zaten mazotla, sigortayla, bakımla boğuşan küçük nakliyeciyeye bir yük daha eklenecek.

Sabah akşam ekmek parası için direksiyon başında olan bu insanlar bir yönetmelikle daha ezilmemeli. Özellikle Hatay gibi hâlâ afetin yaralarını sarmaya çalışan bir kentte bu düzenleme adil değildir. Buradan iktidara sesleniyorum: Gelin, bu uygulamayı yeniden değerlendirelim. Küçük taşımacı esnafını cezalandırmayalım. Hatay'ı, deprem bölgesini bu zorunluluktan muaf turalım. Enkazın altında kalan kalan esnafı bir de insafsız yönetmelikle ezmeyelim. Esnafın yükünü hafifletelim, artırmayalım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Mehmet Zeki İrmez...

7.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, ekolojik düşmanlığa ilişkin açıklaması

MEHMET ZEKİİRMEZ (Şırnak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Botan'ın doğası yağmacıların, rantçıların ve talancıların kirli ortaklığıyla yok edilmek isteniyor. Doğa düşmanları şimdi de Silopi ilçemizin Cilbiya, Biliga köylerinde ve Gabar Dağı civarında yer alan birçok bölgede ağaç kıymına devam ediyor. Bizzat devlet kurumlarının gözetiminde bölgedeki korucuların eliyle sürdürülen bu yağmaya halkımız "Artık yeter!" diyor. İktidar, Türkiye'nin dört bir yanında farklı gerekçelerle ekolojik düşmanlığını sürdürmeye devam ediyor. Ağızlarından "ağaç dikimi" safatasını düşürmeyen iktidarın yeşile, ağaca, toprağa olan kini ve düşmanlığı son bulmuyor. Besta'da, Cudi'de halkımızla birlikte haykırdık, Mecliste de dile getirmek istiyorum: Bu yıkım ve ağaç katliamı, rant ve sermaye uğruna güvenlikçi politikanın şemsiyesi altında yürütülen yıkım bir an önce son bulsun.

Teşekkürler.

BAŞKAN - Sayın Murat Çan...

8.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Salıpazarı Barajı'na ilişkin açıklaması

MURAT ÇAN (Samsun) - Sel ve su baskınları artık seçim bölgem Samsun'un ve Karadeniz Bölgesi'nin kaderi değil iktidarın iş bilmezliği ve umursamazlığının eseridir. Salıpazarı Barajı inşaatı, işte, bu saptamamızın en somut kanıtıdır. Terme ve Çarşamba ilçelerimizi hemen her yıl tekrarlayan sel ve su baskınlarından kurtaracak ve ayrıca, bölgenin su ihtiyacını karşılayacak şekilde projelendirilen barajın inşaatına 2017 yılında başlandı, sözde 2020'de bitecekti ama 2022 yılına kadar inşaatta taş üstüne taş koyulmadı. Şimdi DSİ Genel Müdürü açıklama yapıyor. "Konsolidasyon enjeksiyon imalatlarının yüzde 88'i, perde enjeksiyonlarının yüzde 50'si tamamlandı." diyor. Ne zaman bitecek? Bu sorunun cevabını arıyoruz. Bu tempoyla, bu gerçekleştirme oranlarıyla inşaatın iki yıl içinde tamamlanması bile hayaldir.

BAŞKAN - Sayın Murat Cahid Cıngı...

9.- Kayseri Milletvekili Murat Cahid Cıngı'nın, Gevher Nesibe Hatun adına kurulan şifahaneye ilişkin açıklaması

MURAT CAHİD CINGI (Kayseri) - Teşekkür ederim.

Kıymetli milletvekilleri, dünyada çağdaş tıp eğitiminin ilk uygulandığı yer, memleketim Kayseri'de 1206 yılında II. Kılıç Arslan'ın kızı Gevher Nesibe Hatun adına kurulan şifahanedir. Bu şifahane iki bölümden oluşmaktadır: Bir bölümü farmakoloji, anatomi, cerrahi gibi derslerin verildiği hekim yetiştirme bölümü, diğer tarafı da insanlara şifa dağıtan ve öğrencilerin yetişmesi için uygulamaların yapıldığı bir tedavi merkezinden oluşmuştur. Bu güzel eserimizi tekrar gündeme taşımak için Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi ve İl Kültür Turizm Müdürlüğü iki gün süren paneller, konuşmalar ve konferanslarla Gevher Nesibe'yi anmak gibi bir güzellikte bulunmuşlardır, kendilerine teşekkür ediyorum. Şehrimize gelen bütün misafirlerimizi de şu anda Selçuklu Medeniyeti Müzesi olan...

BAŞKAN - Sayın Hasan Arslan... Yok.

Sayın Nermin Yıldırım Kara...

10.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, vicdanların ortak talebi olan infaz düzenlemesine ilişkin açıklaması

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Teşekkür ederim Başkanım.

Cezaevlerinde kapasiteyi aşan, insan onuruna yakışmayan şekilde yaşam mücadelesi veren, yatak bulamayan, geceyi koridorlarda geçiren binlerce yurttaşımız bulunmaktadır. Ayrımcılığın olmadığı, eşitliğin esas alındığı bir infaz düzenlemesi vicdanların ortak talebidir. Suça karışan çocukların nasıl rehabilite edileceğiyle alakalı, nasıl topluma kazandırılacağıyla ilgili mevzuatlar yeniden düzenlenmelidir. Sicil affı bekleyen, kredi ve kredi kartı borçları nedeniyle yasal takibe düşen, finansal sistemin kara listesinde yer alan kişiler için yeni bir sayfa açılmalıdır. OHAL KHK'lerinin verdiği yetkiye dayanarak ihraç edilenlerden hakkında soruşturma ve kovuşturmayla yer olmayanlar, beraat kararı verilmiş kişiler, özellikle doktor, avukat, jandarma, uzman çavuş, polis gibi birçok meslek mensubu bugün af beklemektedir. Yeni düzenlemeler...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Aykut Kaya...

11.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Alanya ve Gazipaşa'da meydana gelen yangınlardan mağdur olan çiftçilere, Demirtaş Tanı Deresi Göleti Sulaması Projesi'ne ilişkin açıklaması

AYKUT KAYA (Antalya) - Alanya ve Gazipaşa'da meydana gelen yangınlarda birçok tarım üretim alanı zarar gördü, çiftçimiz büyük bir mağduriyet yaşadı. Bu nedenle, üreticilerimizin Ziraat Bankasına ve Tarım Kredi Kooperatiflerine olan borçları iki yıl vadeli, faizsiz şekilde ertelenmeli ve üreticilerimize fidan desteği sağlanmalıdır. Yanan ormanlık alanların farklı amaçlarla kullanılmasının önüne geçmek için bu yerler bölgede yaşayan üreticilerimize tahsis edilerek avokado, incir ve keçiboynuzu gibi türlerin üretimi için değerlendirilmelidir.

Alanya'mızın doğu bölgesinde üst kotta kalan mahallelerimize Dim Barajı'ndan su verilemiyor; çiftçilerimiz 250-300 metreden sondajla su çıkarmak zorunda kalıyor, büyük bir sıkıntı çekiyor. Tarım ve Orman Bakanlığından yıllardır söz verilen ve Alanya'mızın doğu bölgesindeki üst kotta kalan mahallelerimize su sağlayacak olan Demirtaş Tanı Deresi Göleti Sulaması Projesi'nin yapımına başlanmasını Alanyalı hemşehrilerim adına talep ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Burcugül Çubuk...

12.- İzmir Milletvekili Burcugül Çubuk'un, Gazeteciler Hakan Tosun ile Umut Taştan'a ilişkin açıklaması

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Teşekkürler Başkan.

10 Ekim akşamı saldırıya uğrayan Hakan Tosun hayatını kaybetti. Hakan Tosun, ekoloji mücadelesinden tanıdığımız, sokakta her türlü hak gasbında gördüğümüz değerli bir gazeteci idi.

Bütün basın emekçilerine buradan saygılarımı sunarak şunu söylemek istiyorum: Hakan Tosun katledildi ve Emniyet gerekli soruşturmayı yapmadığı için bu görevi üzerine devralan gazeteci Umut Taştan, bulduğu deliller nedeniyle, sanıkların ailesi tarafından gözdağı verilerek tehdit edilmeye çalışıldı ve bulduğu tanık önce aile tarafından tehdit edildi, sonra Emniyet tarafından gözaltına alındı ve bugün adliyeye götürüldü. Ne Hakan Tosun'un hesabını karanlığa bırakacağız, gölgelerde bırakacağız ne de Umut Taştan gibi gazetecilerin akıbetini belirsizliğe bırakacağız. Hiçbir gazeteciyi, hiçbir basın emekçisini hiç kimseye yedirmeyeceğiz.

Teşekkürler.

BAŞKAN - Sayın Sevdâ Karaca Demir...

13.- Gaziantep Milletvekili Sevdâ Karaca Demir'in, Rojin Kabaiş'e ilişkin açıklaması

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi öğrencisi Rojin Kabaiş'in ölümünün üzerinden bir yıl geçti. Bir yıl boyunca ailesi, arkadaşları, kadın örgütleri "Rojin intihar etmedi, öldürüldü." diyerek gerçeği aradı, sorumlular ise sadece gerçeği gizlemek için çalıştı. Şimdi, Adli Tıp raporundan Rojin'in bedeninde erkek DNA'ları bulunduğu açığa çıkıyor. Bu bilgi neden gizlendi? Kim sakladı? Kimi koruyorsunuz? Başından beri hiçbir emare yokken bu ölüme "intihar" diyen Vali, Emniyet Müdürü, delilleri toplamayan kolluk görevlileri, "Kamera kayıtları yok." diyen savcı ve en önemli delilleri gizleyen ATK kimi koruyor? Bu iktidar bunları neden koruyor? Rojin'in ölümü münferit bir olay değil. Bu ülkede her şüpheli ölümün arkasında benzer bir karanlık, aynı sorumsuzluk, aynı cezasızlık zinciri var. Rojin'in ailesinin, arkadaşlarının, kadınların adalet mücadelesinin yanındayız. "Rojin'e ne oldu?" diye sormaya devam edeceğiz.

BAŞKAN - Sayın Aşkın Genç...

14.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, Kayseri'nin doğusuna yapılacak hastaneye ilişkin açıklaması

AŞKIN GENÇ (Kayseri) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Seçim bölgem Kayseri'nin İldem, Beyazşehir TOKİ, Mimsin ve çevresindeki mahallelerinde yaşayan vatandaşlarımız yıllardır hastane ihtiyacının giderilmesini bekliyor. Bu bölgelerde yaşayan vatandaşlar şehir hastanesine ulaşmak için hem mesafe hem trafik açısından büyük zorluklar yaşıyor. 2017 yılında İldem tarafına yeni bir devlet hastanesi yapılacağı müjdelenmişti. "2023'te proje ihalesi yapıldı." denildi, 2025'te 90 bin metrekarelik arsanın tahsis edildiği açıklandı ancak aradan sekiz yıl geçti, temel dahi atılmadı. Bu gecikme, sadece bir yatırımın ertelenmesi değil binlerce yurttaşın sağlık hizmetine erişiminin gecikmesidir. Kayseri'nin doğusuna yapılacak bu hastane şehir hastanesinin yükünü hafifletecek, trafik yoğunluğunu azaltacak, vatandaşın hayatını kolaylaştıracaktır. Buradan yetkililere çağrıda bulunuyorum: Artık bu proje takvimini açıklayın, inşaatı başlayın.

BAŞKAN - Sayın Ömer Faruk Hülakü...

15.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'nün, Bingöl Kültür Mahallesi sakinlerinin sorularına ilişkin açıklaması

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Teşekkürler Sayın Başkan.

TOKİ ve Bingöl Belediyesi dokuz yıldır Bingöl halkını mağdur etmeye devam ediyor. 2017 yılında Kültür Mahallesi'nde başlatılan kentsel dönüşüm projesi bitmiş ancak bugün hak sahiplerine çıkarılan fahiş borçlandırmalar yüzünden yurttaşlarımız mağdur edilmiştir, alacaklılar bile milyonlarca lira borçlandırılmıştır. Kültür Mahallesi sakinleri bu soruların cevabını istiyor. TOKİ ve Çevre, Şehircilik Bakanlığı halka hakkını teslim etmekle mi görevlidir yoksa bu kurumlar ticaret mi yapıyor? Kültür Mahallesi'nde kentsel dönüşüm mü yapıldı yoksa rant düzeneği mi kuruldu? TOKİ ve Çevre, Şehircilik Bakanlığına sesleniyorum: Derhâl hak sahipleriyle yapılan sözleşmelere uyun ve çıkarılan borçları enflasyona uygun şekilde düzeltin.

BAŞKAN - Sayın İzzet Akbulut...

16.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, yatırım teşvik bölgelerine ilişkin açıklaması

İZZET AKBULUT (Burdur) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yatırım teşvik bölgeleri hakkında söz aldım.

Türkiye'de 81 vilayeti 6 bölgeye ayırmışlar yatırım teşvik bölgelerinde, en avantajlı bölge 6'ncı bölge. 6'ncı bölgede olan illere yatırım yapılırsa sigortadan ya da vergisel anlamda birçok teşvikten yararlanabiliyor yatırımcı. Örneğin, seçim bölgem Burdur 3'üncü bölgede ve yıllardan beri nüfusunun belli bir kriteri aşmadığından bahsediyoruz. Örneğin, 300 bini geçemiyor Burdur. Bunun sebebi de sanayisi gelişmiyor, yatırımcıyı çekemiyor çünkü 3'üncü bölgeye hapsederseniz Burdur gibi bir şehri, yatırımcı ondan daha cazip Afyon dururken Burdur'a gelip yatırım yapmaz. Bunun kriterlerini değiştirmemiz gerekiyor. Örneğin, Burdur gibi avantajlı bir bölge, bir tarafı Afyon, bir tarafı Isparta, bir tarafı Antalya, bir tarafı Muğla, bir tarafı Denizli; tam ortalarında ama gelişmiyor. Demek ki burada, bir yerde bir problem var. Bu bölgeleri değiştirmemiz lazım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Abdürrahim Dusak...

17.- Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak'ın, Gazze'de iki yıllık zulmün ardından gelen ateşkese ilişkin açıklaması

ABDÜRRAHİM DUSAK (Şanlıurfa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ateşkesin, Mısır ve Katar, kardeş ülkelerimiz ve Amerika'yla dörtlü deklarasyonla bölgemizde de kalıcı bir barışa giden yolda bir kilometre taşı olmasını ümit ediyoruz. Çok şükür, Gazze'de çocukları yüzü gülüyor, insani yardımlar yerine ulaşıyor, anneler gözü arkada olmadan çocuklarını sokağa oyun için gönderilebiliyor. Gazze'nin yeniden ayağa kaldırılması yıllar alacak olmasına rağmen iki yıllık acının, katliamın, zulmün ardından gelen ateşkese çok kıymetli buluyoruz. Arzumuz, dün atılan adımların kalıcı ve adil bir barış süreciyle taçlandırılmasıdır. İki devletli çözüm, başkenti Kudüs olan, sınırları belli olan özgür bir Filistin'le olacaktır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Mehmet Tahtasız...

18.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Dünya Kadın Çiftçiler Günü'ne ve Tarım Bakanı İbrahim Yumaklı'ya seslenmek istediğine ilişkin açıklaması

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkan, AKP iktidarı ve Tarım Bakanı Çorum'da çiftçimize seçim öncesi söz veriyor ancak tabelada ve sözde kalan projelerden başka bir şey yok.

Dünya Kadın Çiftçiler Günü'nü kutluyor ve Tarım Bakanı İbrahim Yumaklı'ya sesleniyorum: Çorum'da Harmancık, Serban, Dağkarapınar ve Şeyhmustafa köyü göletleri, Uğurludağ Başkışla, Ortaköy Aşdağul Göletlerinin ihalesi ve yer teslimi yapıldı ancak ödenek yok, bir çivi dahi çakılmadı. Alaca Küçükırka, Bayat Akseki Göletlerinin etütleri yapıldı, ihale yapılmadı. Alaca Seyitnizam ve İbrahimeköy, Ortaköy Kızılhamza, Osmancık Dutludere sulama kanalları ve Sungurlu Diği ve Kırankışla göletleri yıllardır bitirilemedi. Çorum merkeze bağlı Eskiköy'de membran sulama havuz yapıldı, beş yıldır su verilmediği için çürüyor. Topraklarımız suyla buluşmadığı için artan kuraklıkta verim kaybı sürekli artıyor. Sayın Bakanım, bu projeleri tamamlamak, ödenek çıkarmak ve tarım arazisini suyla buluşturmak için daha neyi bekliyorsunuz?

BAŞKAN - Sayın Hasan Öztürkmen...

19.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Ankara Kadın Orkestrasının vereceği konsere ilişkin açıklaması

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Millî eğitimin cemaatlere teslim edildiği, kız ortaokullarının, kadın üniversitelerinin konuşulduğu günlerde sanatta da benzer adımlar gelmeye başladı. Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası sadece kadınların katılabileceği bir konser düzenliyor. Ankara Kadın Orkestrası tarafından verilecek haremlik konsere 6 yaşından büyük erkek çocukları da alınmayacak. Ankara Kadın Orkestrası vereceği konserle ilgili "Etkinliklerimizi hem müzisyenlerimizin hem de seyircilerimizin mahremiyetine riayet ederek helal daire içinde gerçekleştiriyoruz." diyor. Bu yıl 200'üncü yaşını kutlayan, adı bizzat Atatürk tarafından verilen Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrasının ev sahipliği yapacağı haremlik konser, orkestranın ruhuna da cumhuriyetimizin kimliğine de aykırıdır. Toplumu, eğitimi, sanatı, müziği, kısacası hayatın kendisini kadın-erkek diye ayırmak cumhuriyet devrimlerinin özüne aykırıdır. Karanlığa geçit vermeyeceğiz. Bu konser bu şekliyle yapılmamalıdır. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın İnan Akgün Alp...

20.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, 2019 yılında Şırnak'ta bir öğretmen hakkında başlatılan soruşturmaya ilişkin açıklaması

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Sayın milletvekilleri, 2019 yılında Şırnak'ta bir öğretmenin çok sayıda çocuğa cinsel istismarda bulunduğu iddiasıyla bir soruşturma başlatıldı. Bu davada sanık ancak dört yıl sonra hâkim karşısına çıkarıldı; telefon, kamera ve sosyal medya kayıtları incelenmedi, ilk baştaki 50'ye yakın mağdura rağmen tutuklama talepleri de hep reddedildi. Aşamalarda mağdurlar baskıyla şikâyetlerinden vazgeçirildi, beyanlar değiştirildi; sonuçta sadece 1 mağdur için ceza tayin edildi, istinafta da karar

kısmen bozuldu, kısmen onaylandı. Beş gün sonra Şırnak'ta bu davanın yeniden bir duruşması görülecek. Bütün vicdanlar kanamıştır, Şırnak halkı son derece üzüntülü ve mağdurdur çünkü bu öğretmen, maaşının üçte 2'sini almaya hep devam etmiştir. Bu olay nedeniyle, bu öğretmene bu maaşı vermeye devam eden Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in istifasını talep ediyoruz efendim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Mühip Kanko...

21.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, Türkiye'de mobil internet sağlayan şirketlere ilişkin açıklaması

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Türkiye, dünyanın en yavaş ve en kalitesiz mobil internetine sahip ülkelerinden biri. Vatandaşlarımız bu hizmete dünyanın en yüksek ücretlerini ödemeye mahkûm ediliyor yani halkımız hem kandırılıyor hem de soyuluyor. Rakamlar ortada: TÜRK TELEKOM 2024'te 8,5 milyar TL, Turkcell 23,5 milyar TL net kâr elde etti; Vodafone ise dünya genelinde 411 milyon zarar açıklarken Türkiye'den milyarlarca lira kâr etti. Yani vatandaşı soyan bu şirketler 85 milyon yurttaşımızın cebinden servet kazanıyor. İktidar bu soygun düzeninin ortağı olmaktan vazgeçmeli ve milletin hakkını savunmalıdır. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Yüksel Selçuk Türkoğlu...

22.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, on birinci yargı paketine ilişkin açıklaması

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Muhterem milletvekilleri, on binlerce insanımızın sabırla beklediği sekiz, dokuz, onuncu yargı paketlerinde umutları tükettiğiniz, başta 31 Temmuz Covid yasası mağdurları olmak üzere infaz adaletsizliğine maruz kalanların sesini duyun artık. Bu düzenlemeyi de milletin adalet talebini istismar eden bir af pazarlığına da sakın dönüştürmeyin. Unutmayın ki on birinci yargı paketi, başta PKK'lı teröristler olmak üzere bölücü yapılanmalara ve devlete silah çekmiş hainlere ayrıcalık sağlayacak bir metne dönüşmemelidir. Kimse sizden torpil, tavassut, af istemiyor, himmet beklemiyor; Anayasa'nın eşitlik ilkesinin gereğini talep ediyor.

BAŞKAN - Sayın Yılmaz Hun...

23.- Iğdır Milletvekili Yılmaz Hun'un, KESK'in Diyarbakır'dan Ankara'ya başlattığı yürüyüşe ilişkin açıklaması

YILMAZ HUN (Iğdır) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Diyarbakır'dan Ankara'ya yürüyen KESK üyeleri, KHK'lerle hukuksuz biçimde ihraç edilen kamu emekçilerinin sesini adaletin susturulduğu ülkede duyurmak, adalet arayışını büyütmek için yola çıktılar. Bu yürüyüş, sıradan bir eylem değil emeğin, onurun ve demokrasinin kararlı çağrısıdır.

15 Temmuz darbe girişiminin üzerinden dokuz yıl, OHAL'in kaldırılmasının üzerinden yedi yıl geçmesine rağmen fiilî OHAL uygulamaları hâlen sürmektedir. On binlerce öğretmen, akademisyen, kamu emekçisi mahkeme kararı olmadan görevden atıldılar; geçim kaynakları, sosyal hakları ve yaşamları ellerinden alındı. Mağduriyetler giderilmeli, tazminatlar ödenmeli ve kamusal güven yeniden inşa edilmelidir; bu süreç derhâl başlatılmalıdır. KHK rejimi sona ermeli, ihraç edilenler tüm haklarıyla görevlerine iade edilmeli, hukuk ve adalet yeniden tesis edilmelidir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Dilan Kunt Ayan...

24.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, KESK'in Diyarbakır'dan Ankara'ya başlattığı yürüyüşe ilişkin açıklaması

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Bu ülkede, 2015-2016 OHAL sürecinde, 130 binden fazla insan bir gecede işsiz bırakıldı. Kanun hükmünde kararnamele yalnızca işlerini, aşılarını değil yaşamlarını kaybedenler oldu. Onlarca insan intihar etti, binlerce aile dağıldı. Aradan on yıl geçmesine rağmen hâlâ binlerce emekçinin dosyası sonuçlandırılmadı. Haklarında takipsizlik, beraat kararları verilenler, hiçbir yasal işlem yapılmayanlar bile işlerine dönemedi. Tam da bu nedenle Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu ihraç edilen emekçilerin işe iadesi talebiyle iki gün önce Diyarbakır'dan Ankara'ya yürüyüş başlattı. Haksız yere ihraç edilen tüm emekçiler tüm haklarıyla birlikte görevlerine dönmeli, KHK zulmü artık sona ermelidir.

BAŞKAN - Sayın Perihan Koca...

25.- Mersin Milletvekili Perihan Koca'nın, KESK'in Diyarbakır'dan Ankara'ya başlattığı yürüyüşe ilişkin açıklaması

PERİHAN KOCA (Mersin) - KHK zulmüne karşı KESK'li KHK'lilerin başlattığı "Beş Gün, Yedi Kent, Tek Ses" yürüyüşünü KHK'li bir milletvekili olarak saygıyla sevgiyle selamlıyorum. Dokuz yıldır hiçbir mahkeme kararı olmadan, hiçbir delil olmadan işinden, aşından, ekmeğinden, yaşamından edilen KHK'liler yalnızca işe iade edilmeleri için değil, hak için, hukuk için, adalet için ve insanlık onuru için yürüyorlar. KHK'ler derhâl iptal edilmelidir, emekçiler görevlerine ivedilikle dönmelidir, yaşadıkları hak gaspları giderilmelidir. Bir gecede alınan kararnamelerle hayatlarımızı kararttığınız artık yeter. KHK zulmüne son verilsin!

BAŞKAN - Sayın Metin İlhan...

26.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, Aşıkpaşa Spor Salonu'na ve Kırşehir şehir stadına ilişkin açıklaması

METİN İLHAN (Kırşehir) - Teşekkür ederim Başkanım.

Kırşehir muhalif duruşu nedeniyle, ne yazık ki, yıllardır iktidarlar tarafından geri planında bırakılmaktadır. En temel kamu yatırımlarında bile eksiklikler, gecikmeler ve ihmaller yaşanmaktadır. Üç yıl önce Aşıkpaşa Spor Salonunun mevcut kolonlarının tehlikeli durumunu bu kürsüden göstermiş, yeni bir salon yapılması için uyarılarda bulunmuştum. Buna rağmen, ömrünü tamamlamış salona milyonlarca lira harcanarak tadilat yapılmıştı. Bugün ise aynı salonun yıkılıp yeniden yapılmasına karar verilmiştir. Unutulmamalıdır ki bu geç alınan karar oluşan kamu zararını ortadan kaldırmamıştır. Benzer şekilde Kırşehir Şehir Stadı da artık hizmet veremeyecek hâle gelmiştir. Eğitimde büyük başarılar elde eden Kırşehirli gençlerimiz sporda da aynı başarıyı yakalayabilmek için yeteneklerinin karşılığını alabilecekleri modern tesislere ve eşit imkânlarla kavuşmayı hak etmektedir.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Özgür Ceylan...

27.- Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan'ın, 17 Ekim Dünya Astsubaylar Günü'ne ilişkin açıklaması

ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) - Sayın Başkan, 17 Ekim Dünya Astsubaylar Günü yaklaşırken vatan hizmetini onurla sürdüren astsubaylarımızı selamlıyor, günlerini kutluyorum.

Kahraman astsubaylarımız ordumuzun temel taşlarından biri olarak vatan savunmasında en ön saflarda yer almaktadırlar. Ancak yıllardır astsubaylarımızın özlük hakları, tazminat ve emeklilikte yaşanan maaş adaletsizliği gibi sorunları görmezden geliniyor. Yirmi üç yıldır boş vaatlerle oyalanan astsubayların artık ne sabrı ne de gücü kaldı. Diğer ordu mensuplarımıza yüzde 70'le, yüzde 55'le emekli maaşı bağlanırken astsubaylarımıza yüzde 43'ün reva görülmesi adaletsizliktir. Dün sınırda can verenler bugün açlık sınırında yaşıyorsa bunun vebali iktidardadır. Cumhurbaşkanı dâhil herkes söz verdi ancak hâlâ çözüm yok. Yeter artık, ya sözünüzü tutun ya da sandığı milletin önüne koyun, millet gereğini yapsın. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Sibel Suiçmez...

28.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, 1 Kasım'da yürürlüğe girecek olan hafif tonajlı araçlar için yeni kantar uygulamasına ilişkin açıklaması

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - 2022'den beri ağırlık ve boyut kontrolüne zorunlu girişten muaf tutulan 3.500 kilogram ve altındaki kamyonet ile hafif ticari kapalı kasa araçlara 1 Kasım 2025 tarihi itibarıyla kantar zorunluluğu getirilmektedir. Tanınan muafiyetten suistimal gerekçesiyle dönülmesi asla kabul edilemez. Trabzon'dan kamyonet sahipleri hemşehrilerim aradılar, bu düzenlemenin yük taşımacılığı yapan küçük esnafı ortadan kaldıracaklarını söylüyorlar. Uygulamanın orantısız olduğu ve uygulamanın kamyonet sahiplerini mağdur edeceği açıktır. Ulaştırma ve Altyapı Bakanına sesleniyorum: Esnafın yükü zaten ağır, bırakın kantarı, esnafı rahatlatın, kararınızı geri alın.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın İsmail Akgül...

29.- Bolu Milletvekili İsmail Akgül'ün, çalışanların ve emeklilerin sorunlarına ilişkin açıklaması

İSMAİL AKGÜL (Bolu) - Teşekkür ederim.

Milletimizin bizden en güçlü taleplerinden biri emeklilik sisteminin kademeli biçimde düzenlenmesidir, vatandaşlarımız adaletli bir geçiş süreci beklemektedir. Kamu personelimiz yıllardır 3600 ek göstergeli umutla beklemekte, taşeron işçilerimiz ise kadro talebini her fırsatta dile getirmektedir. Esnafımızın yükünü hafifletmek adına BAĞ-KUR prim gün sayısının 7200'e düşürülmesi elzemdir. Ayrıca, SGK ve BAĞ-KUR borcu olan bütün esnafımızın da ödemeleri hususunda yapılandırma ve düzenlemelerle desteklenmesi büyük bir ihtiyaçtır.

Özellikle emeklilerimizin durumuna da değinmek istiyorum. Emekli maaşları bugün temel geçim ihtiyaçlarını karşılamaktan uzaktır. Yıllarca bu ülkeye hizmet etmiş, alın teri dökmüş emeklilerimiz pazarda ve markette zorlanmakta, geçim derdiyle ayın sonunu getirememektedir. Emeklilerimizin maaşını insanca yaşama seviyesine taşımak en öncelikli görevlerimiz arasında olmalıdır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Semra Dinçer...

30.- Ankara Milletvekili Semra Dinçer'in, Ankara'nın Çamlıdere ilçesine yapılmakta olan devlet hastanesine ilişkin açıklaması

SEMRA DİNÇER (Ankara) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Ankara'mızın en güzel ilçelerinden olan Çamlıdere'de 10 yataklı entegre devlet hastanesi inşa ediliyor. Ancak bu projenin ihalesi üç yıl önce yapılmış, aradan geçen bunca zamana rağmen inşaata ancak şimdi başlanabilmektedir. Yıllardır devasa şehir hastaneleriyle övünen AKP iktidarı Çamlıdere'li hemşehrilerimize sadece 10 yataklı bir hastaneyi reva görmüştür. Yaz aylarında nüfusu 50 bine yaklaşan, Ankara-İstanbul otoyolunun kalbinde yer alan Çamlıdere böyle bir ölçekle yetinemez. Bu koşullarda 10

yataklı hastane yapmak hizmet değil, yapmış gibi göstermektir. Her yurttaş gibi Çamlıdere halkı da tam teşekküllü bir devlet hastanesini hak etmektedir. Sağlık Bakanlığına çağrımdır: Projeyi derhâl gözden geçirin. Çamlıdere'ye en az 30 yataklı bir devlet hastanesi kazandırın. Halkın sağlığı tasarruf kalemi değildir. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Cevdet Akay...
Buyurun.

31.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, halktan toplanan vergilere ilişkin açıklaması

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Vatandaşlarımız yılın ilk dokuz ayında saniyede 328.763 TL, dakikada 19 milyon 726 bin TL, saatte 1 milyar 184 milyon TL, günde 28 milyar 405 milyon TL, ayda 861 milyar 501 milyon TL olmak üzere dokuz ayda toplam 7 trilyon 753 milyar vergi ödedi. Bu rakamlar açıkça gösteriyor ki sorun kaynak yetersizliği değil, iktidarın israf düzenidir. Halktan toplanan vergiler üretime, istihdama, çiftçiye, emekliye gitmiyor; şatafata, lükse, yandaşın cebine gidiyor. Bu tablo kötü yönetimin, denetimsizliğin ve liyakatsizliğin sonucudur. Millet kemer sıkarken iktidar hâlâ har vurup harman savuruyor. Bunu asla kabul etmiyoruz, halkın vergisini halka döndürene kadar mücadeleye devam edeceğiz.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın milletvekilleri, şimdi sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

İlk söz, YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Selçuk Özdağ.

Buyurun.

32.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, A Millî Futbol Takımı'nın dün Gürcistan'la oynadığı maça, Gazze'deki sözde barışa ve Türkiye'ye, on birinci yargı paketine, enflasyona ve TARSİM'e ilişkin açıklaması

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Futbol Millî Takımı'mız dün Dünya Kupası eleme maçlarında Gürcistan'la bir maç oynadı ve burada 4-1 galip geldi hem Kocaeli halkını tebrik ediyorum hem de Millî Takımı, yöneticilerini, idarecilerini, antrenörünü ve teknik heyetini tebrik ediyorum. İnşallah aynı şekilde Bulgaristan maçında da bir başarı elde ederler ve Dünya Kupası elemelerine katılmak için de çaba sarf ederler, kendilerini bir kez daha kutluyorum. Voleybolda, basketbolda ve güreşte yapılan başarıları futbolda da görmek istiyoruz çünkü çok büyük yatırımlar yapılıyor. Futbol Millî Takımı da Türklerden oluştuğu için ve Türklerin yeteneğini ortaya koydukları için onlara teşekkür ediyorum. Aynı zamanda da Türkiye'deki futbol kulüplerine de bir çağrıda bulunuyorum. Türk çocuklarına daha çok önem verin. Yabancılarla bir şey yaptığınız da, bir gerçek de yok, öyle bir başarı da gözükmemektedir.

Filistin'de, Gazze'de bir barış imzalandığı söyleniyor, sözde bir barış. Gazze'de iki yıldır bir insanlık dramı yaşanıyor ve trajedi yaşanıyor. 7 Ekim Hamaslıların vatanlarını korumak adına yapmış oldukları bir eylemden sonra Netanyahu ve arkadaşları çok aşırı bir saldırıya giriştiler ve bugüne kadar 100 bine yakın insan öldü. Bu rakamlar da belli değil, ne kadar öldüklerini de zaman içerisinde görmüş olacağız fakat hâlâ saldırgan dillerine devam ediyorlar. Trump ne söylüyordu İsrail Meclisinde? Ve bir yandan Netanyahu'yu övüyor, bir yandan dünyanın en mükemmel silahlarını gönderdiklerini söylüyorlardı. Bunlar bir noktada mefhumumuhalifinden aynı zamanda "İnsanları öldürdük, katliam yaptık, soykırıma da ortak olduk." mesajıdır fakat Birleşmiş Milletler gereğini yapamıyor. Böyle bir Birleşmiş Milletler yok, aynı zamanda da İslam dünyası yok; 57 ülke var, bu 57 ülke de kendi içlerinde maalesef, halklarına karşı, çok ciddi şekilde insan haklarında, demokraside ve hukukun üstünlüğünde de sınıfta kalmış olan yönetimler tarafından yönetiliyorlar, halklar da orada militleşemiyor, militleşemeyenler de orada haklarını arayamıyorlar.

Bunlardan bir tanesi de Türkiye. Türkiye de bu noktada sınıfta kaldı. Hiç kimse bana kalkıp da "Burada şunu yaptık, şu diplomasiyi yaptık..." falan söylemesinler. Bu, diplomasi falan değildir; bu, sadece bir ateşkeştir. İsrail işgal ettiği yerlerden çekilmemektedir. Ne zaman çekilmiştir? Geçenlerde bu kürsüde söyledim, sadece Golan Tepeleri'ni işgal ettikten bir süre sonra Birleşmiş Milletler çekilmelerini istedi, çekildiler geçici olarak. Şimdi, iki yıl içerisinde Golan Tepeleri'ni tekrar yeniden işgal ettiler ve yetmiş beş yılda yapamadıklarını son iki yılda yapıp arazilerini yani yüz ölçümlerini yüzde 40 civarında artırmış oldular.

İsrail'in yapmış olduklarına karşı ne yapılması gerekiyor? Türkiye doğru diplomasi yapması gerekiyor, dış işlerinin doğru yürütülmesi gerekiyor. Peki, bu dış işleri ve doğru diplomasi neyle yapılır? O gün yine söyledim, insan haklarıyla yapılır, hukukun üstünlüğüyle yapılır, demokrasiyle yapılır. Bunu yaparsanız siz bölgenizde cazibe merkezi olursunuz; demokrasinin cazibesi, insan haklarının cazibesi, hukukun cazibesi olursunuz. Arap ülkeleri, Afrika ülkeleri, Türk dünyasının ülkeleri size dönerler ve "Bunlarla beraber olayım." derler, Türk dünyasındaki ülkeler 12-13 milyar dolar almak için kalkıp da Avrupa Birliğiyle beraber kesinlikle hareket etmezler. O nedenle, bir yandan Avrupa Birliğiyle bir diğer yandan kendi hinterlandımızdaki ülkelerle çok iyi geçinmek ve bu ülkede de hakikaten gerçek demokrasi inşa ederek partizanlıktan vazgeçmek gerekmektedir.

Filistinlilere, Gazzelilere bir kez daha diyorum ki: Siz orada mücadelenizi yapacaksınız ama bu mücadelenizi lütfen silahlı yapmayın; bu mücadelenizi diplomasiyle yapın, bu mücadelenizi bilgiyle ve teknolojiyle yapın, bu mücadelenizi mazlum kimliğiyle, mağdur kimliğiyle ve de aynı zamanda çaresizlik kimliğiyle yapın. Bunu yaparsanız bir gün yine 1967 sınırlarında bir devletiniz olur, Birleşmiş Milletlerdeki bayrağınız o zaman bir anlam ifade eder diyorum.

Değerli arkadaşlar, bir infaz düzenlemesi geliyor, daha doğrusu on birinci yargı paketi. Dokuzuncu yargı paketi, onuncu yargı paketi geldi buraya. Bu yargı paketlerinde problemler vardı. En büyük problem neydi? 31 Temmuz Covid dönemindeki infazdan faydalanamayan kişiler. Birilerinin cezası onaylanmış, birilerinin onaylanmamış dosyaların çokluğu nedeniyle. Onlar bundan faydalanamamış; istinafa gitmişler, Yargıtaya gitmişler "Onları da geri çekerseniz..." demişler. idarenin hatası nedeniyle bunlar

faıdalanamamış. Onuncu yargı paketi geldiğı zaman biz burada çok söyledik, muhalefet de dile getirdi bunu burada "Bir haksızlık var." diyerek. Hani şairin söylediğini birkaç defa daha söyledim:

"Su bulmak, ekmek bulmak, aş bulmak gecikebilir.

Temele taş bulmak gecikebilir.

Devlete baş bulmak gecikebilir.

Adalet gecikmez tez verilmeli."

Bir gün bile haksız yere yatan bu insanların -bakın, suçun nevine bakmıyorum, "Şunu işlediler, bunu işlediler." demiyorum- mutlaka ve mutlaka bir an önce, on birinci yargı paketi gelmeden önce özel bir düzenlemeyle cezaevlerinden çıkarılmaları gerekmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Tamamlayacağım efendim.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Bir diğer taraftan da on birinci yargı paketi de burada toplumsal barışa katma değer sağlamalı ama olayların arkasından giden bir Adalet Bakanlığı olmamalı, olayların arkasından giden bir Hükümet olmamalı. Neden? Olaylar oluyor, cinayetler oluyor, suçlar oluyor; ondan sonra şunu yapalım, bunu yapalım. Ya, sizin sosyologlarınız yok mu? 204 tane üniversite var bu ülkede; sizin siyaset bilimcileriniz yok mu, psikologlarınız yok mu, psikiyatrlarınız yok mu? Var, onlarla beraber yapın bu kanunları. O kanunları birlikte yaparsanız paydaşlarıyla, kanunu ilgilendiren kişilerle yaparsanız doğru kanunlar yaparsınız ve toplumda da barışı sağlamış olursunuz ama bugüne kadar bunları yapamadınız, yapabileceğinizi de tahmin etmiyorum.

Bir diğer husus: Türkiye'de enflasyon düşüyor biliyorsunuz. Bu enflasyon kalemlle düşürülüyor, kâğıt üzerinde düşürülüyor bu enflasyon. Ben yaşadıklarına bakarım. Kira fiyatları düşüyor mu veya konut fiyatları düşüyor mu, ekmek fiyatları düşüyor mu veya mutfaktaki gıda fiyatları düşüyor mu diye sorarım. Bunların hepsi artıyor ve bunlar öyle yüzde 50, yüzde 60 falan değil, bazıları yüzde 300 civarında artıyor ama nedense bu Mehmet Şimşek'in, Hazine ve Maliye Bakanının ve Hükümetin "Enflasyon aşağı düşüyor..."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Tamamlıyorum efendim, çok teşekkür ederim.

Düşürmeyin bu enflasyonu ya. Önce fiyatları; benim yaşadığım hayatın kreş fiyatlarını düşürün, okul fiyatlarını düşürün, gıda fiyatlarını düşürün ben de sizi alkışlayayım. Enflasyona yüzde 70 deyin ama onlar düşmüş olsun, ben de buna inanayım.

Manisa'da ve de Türkiye'de TARSİM var biliyorsunuz, tarım sigortası, geçenlerde dile getirdim. Şimdi de şöyle bir uygulama yapıyorsunuz, ben buradan Tarım Orman Bakanına sesleniyorum, TARSİM'in Genel Müdürüne, Hükümete sesleniyorum: Ya, zaten bu TARSİM fiyatları, sigortalar çok yüksek. Şimdi, bu insanlar paralarını alacaklar, TARSİM yapanlar, sigorta yapanlar. Yüzde 15 ila yüzde 17 kesinti yapıyorsunuz Manisa'da. Niye yapıyorsunuz, neden yapıyorsunuz bu insanlara? Aynı zamanda bu paraları niye geciktirdiniz? Ve TARSİM'i olmayanlara da dekar başına 5 bin lira para veriyorsunuz. Siz ya tarımı bilmiyorsunuz ya 5 bin liranın neye tekabül ettiğini bilmiyorsunuz. Bugün Mahmut Arıkan burada söyledi 200 lirayla 200 lira çıktığında neler alınabileceğini.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Tekrar burada tekrarlamama gerek yok, herkes biliyor, bugün neler alındığını da herkes biliyor.

O nedenle ben, Hükümeti bir kez daha düşünmeye davet ediyorum. Bu TARSİM'le ilgili de yeniden düzenlenme yapın diyorum.

İyi bir çalışma günü olsun. Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

Sağ olun Sayın Başkan. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

İYİ Parti Grubu adına Sayın Turhan Çömez.

Buyurun.

33.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Sağlık Bakanı Kemal Memişoğlu'nun bir televizyon programında açıkladığı MR ve tomografi rakamlarına ve bunların nedenlerine, bir yıl önce sosyal medya hesabından paylaştığı videoya ve altına yazdığı yazıya; askerî hastanelere ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Saygıdeğer milletvekilleri, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Geçtiğimiz günlerde Sağlık Bakanı Sayın Kemal Memişoğlu bir televizyon programında çok önemli bir rakamı paylaştı. Aslında bunun üzerinde durulması gerekiyordu ama çok tartışılmadı. Dedi ki Sayın Bakan: "Bu ülkede bir yılda 25 milyon kez MR çekilmiş, 30 milyon kez de tomografi çekilmiş." Korkunç bir rakamdan bahsediyoruz. Oturdum, rakamları çalıştım. Bakın, bu rakamlar dünyada eşi benzeri olmayan rakamlar. Peki, niye yüksek bu kadar? Yani Avrupa ortalamasının 4 katı, OECD ülkelerinin ortalamasının 3 katı. Türkiye'de neredeyse vesikalık fotoğraftan daha fazla MR ve tomografi çekiliyor. Neden? Acaba dedim, Sayın Bakan, yirmi üç yıldır bu ülkenin sağlığını yönetirken bununla ilgili bir fikri var mı, acaba buna dair bir çalışması var mı, acaba problemin nerede olduğunu biliyor mu? Sonra izlediğimde diyor ki: "Biz bunun optimizasyonu yapacağız, bir bakacağız bakalım, niye bu rakamlar büyük?" Araştırdım, hakikaten bu rakamlar neye tekabül ediyor... Biliyor musunuz, Türkiye'de bir yılda çekilmiş MR ve tomografiye ödenen para Dışişleri Bakanlığı bütçesinden fazla. Bu ülkede tomografiye ve MR'a 40 milyar liraya yakın para harcanıyor. Peki, neden oluyor bu? Çok net. Yani Sayın Bakan bilmiyorsa dinlesin, izlesin ya da arasın, sorsun. Ben size söyleyeyim niye olduğunu. Çünkü hastanelerde artık insanlar randevu bulamadıkları için, inanılmaz bir şekilde zaman darlığı olduğu için hekimler iki dakikada, üç dakikada bir hasta muayene etmek zorunda kalıyorlar.

Hastanenin adını vermeyeceğim -dün araştırdım- AK PARTİ'nin Sayın Grup Başkan Vekili eğer merak ederse vereceğim daha sonra hastanenin ismini kendisine. Bakın, elimde iki gün önce bir hastanenin çocuk servisindeki randevular var. Konuştum

doktorla "Kaç hasta gördün?" dedim. "Beş buçuk saat içerisinde 125 hasta muayene ettim." dedi. Bunların da birçoğu 0-1 yaş arası çocuklar, bebeler; aralarında yeni doğanlar var. Baktım randevu listesine, iki dakikada bir. Soruyorum size: Allah aşkına, kapıdan iki dakikada girip çıkıp, üzerini değiştirip hasta doktora neyini anlatabilir de nasıl muayene olabilir? Böyle bir tabloyla karşı karşıyayız; 1'inci sebep bu. Yani hastanelerde randevu problemi olduğu için, iki dakikada, üç dakikada bir hasta muayene edildiği için maalesef doktorlar bir anlamda bu açığı tomografiyle, MR'la kapatmak zorunda kalıyorlar. Peki, başka?

Bakın, birinci basamak sağlık hizmetleri ve koruyucu sağlık hizmetleri AK PARTİ iktidarları döneminde özellikle ihmal edildi. Birinci basamak sağlık hizmetlerinde insanlar derdini çözemediği için ikinci, üçüncü basamağa gidiyorlar ve buralarda inanılmaz problemlerle karşı karşıya kalıyorlar. Yani sıra, Türkiye'de malpraktis uygulamaları son derece sıkıntılı ve hekimler, meslektaşlarım, haklı olarak kendilerini koruyabilmek adına, hastaların birçoğunu tomografiye, MR'a göndererek bunların neticelerine göre hareket ediyorlar. Ama meselenin en büyük sorunu veya kaynağı ne biliyor musunuz? Sağlıktaki özelleşme. Şu anda görüntüleme merkezleri bırakın özel hastaneleri şehir hastanelerinde bile özel sektöre verilmiş durumda; hiçbir denetim yok, hiçbir kontrol yok. Daha birkaç ay önce Sağlık Bakanına bir soru önergesi verdim -nadir cevapladığı önergelerimden bir tanesidir- İstanbul'da, Çam ve Sakura Hastanesinde röntgen çetesini ifşa ettim kendisine "Maalesef haberimiz yoktu, doğru söylemişsin, çeteyi bulduk, savcılığa verdik." dedi. Milyonlarca liralık röntgen görüntüleme "kopaq" maddelerinin istismarıyla ilgili bir süreç. Dolayısıyla, hastanelerdeki görüntüleme üniteleri maalesef tamamen özel sektöre teslim edildiği için ve denetimsiz bırakıldığı için, az önce de bahsettiğim meseleler gündeme geldiği için bu korkunç tablo ortaya çıkıyor. Tabii, sadece ekonomik bir kayıp değil -yani 30 küsur milyar liradan bahsediyorum, ekonomik kayıp değil, normalde bunun dörtte 1'i, beşte 1'i olması lazım- fakat başka bir sorun daha var yani MR'da değil belki ama tomografi çekildiği zaman bunun vermiş olduğu radyasyon beraberinde çok gereksiz bir kanser ihtimalini veya kanser riskini de hastalara getiriyor. Tabiiyle, bunlara baktığımız zaman, sistemde ciddi bir problemle karşı karşıyayız. Bunun mutlaka ve mutlaka çözülmesi lazım.

Hatırlayacaksınız, bir süre önce Sayın Sağlık Bakanı sosyal medya hesabından bir video paylaştı, tam bir yıl oldu bu videoyu paylaşalı ve altına da şöyle bir yazı yazdı, dedi ki: "Anneciğim başardık." Merak ettim neyi başarmışlar diye, hakikaten, normal doğuma geçişi başarmışlar. Sağlık Bakanı tam bir yıl önce kim bilir kaç milyon lira vererek bir video yayınladı ve "Normal doğum yapacağız." dedi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Teşekkür ederim.

Rakamları araştırdım, bakın, Dünya Sağlık Örgütü diyor ki: "Doğum oranında sezaryenle doğum yapanların normal doğum yapan kadınların yüzde 15'ini geçmemesi lazım." Peki, Avrupa'da ne kadar? Yüzde 35'ler civarında, yüzde 40'lar civarında. Geçtiğimiz günlerde Tayvan Sağlık Bakanlığıyla görüştüm, dediler ki: "Bizim ülkemizde yüzde 30." Merak ettim Türkiye'de ne kadar diye, yüzde 65; inanılmaz bir rakamdan bahsediyoruz. AKP iktidara geldiğinde sezaryen oranı yüzde 20'lerdeydi yani dünya standartlarındaydı, bugün, sezaryen oranı yüzde 65'lere çıkmış. Peki, sebebi ne? Sebebi, sağlıktaki kötü yönetim. Birincisi, zaman darlığı; ikincisi, yine az önce ifade ettiğim gibi malpraktis uygulamalarındaki hatalar; üçüncüsü, teşvik ve prim mekanizması; özellikle sağlıktaki beceriksizlik ve çapsızlık az önce röntgende, radyolojide, tomografide, MR'da anlattığım bu vahim tabloyu sezaryende de karışımıza çıkartıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bitiriyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Biz bunun faturasını önümüzdeki yıllarda çok ağır olarak ödeyeceğiz çünkü sağlıktaki inanılmaz bir rant mekanizması kurulmuş.

Yeri gelmişken, sözlerimi tamamlarken askerî hastanelerle ilgili de bir değerlendirme yapacağım. İki yıl önce Meclis Başkanlığına askerî hastanelerin açılmasıyla ilgili bir teklifte bulunduk ve 2 defa da söz talep ettim İç Tüzük 37'ye göre ama söz talebim henüz karşılanmadı. Bakın, askerî hastanelerin kapatılması vahim bir hatadır. Birikmiş olan -ben bir travma cerrah olarak söylüyorum- son derece önemli deneyim, tecrübe ve o askerî kültür yok edildi bir gecede. Geçtiğimiz günlerde genç arkadaşlarımla beraberdim, diyorlar ki: "Bizi sınır ötesine gönderiyorlar ve gittiğimiz zaman ne yapacağımızı bilmiyoruz. Hayatımızda kurşunlanma, bıçaklanma, darp ve travmayla karşılaşmamışız, ne yapacağımızı bilmiyoruz." Tabiiyle, buradan... Geçtiğimiz günlerde MHP'nin Genel Başkanı Sayın Bahçeli ifade etti "Açılması lazım." diye.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bitiriyorum bir cümleyle Sayın Başkanım, uzatmayacağım.

BAŞKAN - Buyurun.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bu konunun öneminin fark edilmesi son derece değerli. Buradan sağlıklı ilgili konuşurken bunun da altını çiziyorum, mutlaka ve mutlaka askerî hastanelerin açılması lazım. Sadece bir tecrübe ve deneyim değil, kaybolan, aynı zamanda bir askerî disiplin. O bakımdan, dünyanın en tecrübeli ordularından bir tanesine, aynı zamanda dünyanın askerî alandaki en tecrübeli sağlık sistemlerinden birine sahip olan Türkiye'nin bu kıymetli değerini kaybetmemesi lazım ve askerî hastanelerin mutlaka ve mutlaka açılması lazım diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Teşekkürler.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Erkan Akçay konuşacak.

Buyurun.

34.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, iki yıldır Gazze'de yaşanan vahşete ve imzalanan ateşkes anlaşmasına, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisinin aldığı tarihî nitelikteki karara ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Muhterem milletvekili arkadaşlarım, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

İki yıldır Gazze'de tanık olduğumuz vahşet insanlık tarihine kara bir leke olarak kazınmıştır. Bebeklerin, on binlerce masumun katledildiği, açlığa mahkûm edildiği; kadınların, sivillerin, sağlık çalışanlarının, gazetecilerin hedef alındığı; hastanelerin, okulların, ibadethanelerin yıkıldığı bu saldırılar bir savaş değil, uluslararası hukuk açısından bütün unsurlarıyla soykırım niteliği taşıyan bir insanlık suçudur. Her ne kadar ateşkes anlaşması geçtiğimiz gün imzalanmış olsa da bu anlaşma soykırım suçunun üstünü örtmemelidir. Gazze'de işlenen suçların failleri Uluslararası Adalet Divanı ve uluslararası ceza mahkemelerinde yargılanmalı, soykırım suçluları hak ettikleri cezayı mutlaka görmelidir. Bugün ateşkes konusunda bir uzlaşma sağlanmış olması elbette önemlidir ancak hepimiz biliyoruz ki Orta Doğu'nun yakın tarihinde ateşkesler çoğu kez zaman kazanma, imaj tazeleme ve yeni ihlallere zemin hazırlama aracı olarak istismar edilmiştir. Dolayısıyla bu ateşkesi bir son değil, kalıcı ve adil bir barışa giden yolun dikkatle korunması gereken bir eşiği olarak görmek zorundayız. Kalıcı barışın asgari şartları bellidir: İsrail'in işgal ettiği topraklardan çekilmesi; 1967 sınırları temelinde başkenti Doğu Kudüs olmak üzere bağımsız ve egemen Filistin Devleti'nin tanınması, abluka ve kuşatmanın sona ermesi; Gazze'ye engelsiz, sürekli ve güvenli insani yardım akışının temini; savaş suçları ve soykırım suçlarına dair bağımsız, şeffaf ve etkin soruşturmaların yürütülmesi; faillerin yargılanması; ateşkesin sahada denetlenmesi için uluslararası gözlem ve garanti mekanizmalarının kurulup güçlendirilmesi. Bu süreçte Türkiye'nin rolü hayati önemdedir. Diplomatik zeminde yürütülen yoğun temaslar, insani yardımların ulaştırılmasına dönük çabalar ve garantörlük mekanizmalarının işletilmesi barışın sigortasıdır. Türkiye hem bölgesel hem küresel düzlemde adalet ve hakkaniyet merkezli bir barış mimarisinin kurulması için üzerine düşeni kararlılıkla yapmaya devam edecektir. Bu vesileyle, Gazzeli şehitlerimizi rahmetle anıyor, yaralılara şifa diliyor, mazlumların ahının yerde kalmayacağına olan inancımızı yineliyoruz. Soykırımın failleri yargılsın, Filistin özgür olsun diyoruz.

Sayın Başkan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Cumhuriyet Meclisi tarihî nitelikte bir karar alarak Kıbrıs sorununa iki devletli çözüm kararını oy çokluğuyla kabul etti. Bu karar sadece Kıbrıs'taki varlığımızın teyidi için atılmış bir adım değildir, aynı zamanda milletimizin tarihî hafızasını, güvenliğini ve Doğu Akdeniz'in barış ve istikrarını doğrudan etkileyen bir karardır. İki devletli uzlaşma, Kıbrıs'ta gerçek ve kalıcı barışın temelidir. Eşit haklara dayanan, iki kesimli, egemen iki devlet yapılanması müzakere masasında tüketilmiş formüllerin tekrarı değil sahadaki gerçeklerin ve adil paylaşımın adıdır. Bu vizyon bir kopuş değil başarısız olmuş formüllerin yerine gerçekçi bir uzlaşmanın tesisidir. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin bir halkı ve bir devleti vardır. Bu devletin arkasında Kıbrıs Türkünün direnci ve Türkiye Cumhuriyeti'nin sarsılmaz iradesi ve desteği vardır. Kıbrıs Türk halkına uygulanan siyasi, ekonomik ve sosyal izolasyonların meşru hiçbir izahı yoktur. Bu izolasyonların kaldırılması sadece Kıbrıs Türkünün değil adada kalıcı barışın ön şartıdır. Kuzey Kıbrıs Türk Meclisi kararında Türkiye'yle tam uyum ve eş güdüm vurgulanmış, Türk Devletleri Teşkilatına tam üyelik hedefi ortaya konulmuştur. Bu hedef Kıbrıs Türkünün siyasi görünürlüğünü artıracak, ekonomik imkânlarını genişletecek ve Doğu Akdeniz'de iş birliği ağlarını güçlendirilecektir.

Bu vesileyle, iki devletli çözüm vizyonuna sahip çıkmanın bölgemizin geleceğine karşı da sorumluluk olduğunu vurguluyor, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisinde irade ortaya koyan tüm milletvekillerini Kıbrıs Türk halkının onurlu varoluş mücadelesine verdikleri destek için tebrik ediyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN - Teşekkürler.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Sezai Temelli.

Buyurun.

35.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, siyasetin şiddetten kurtarılması gerektiğine, ülkedeki ciddi sorunların odaklandığı yerin adalet olduğuna ve örneklerine, on birinci yargı paketine ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, gerçekten çok ciddi sorunlarımız var ve bu sorunların çözümüne dair siyasetin, Meclisin sorumluluğu her geçen gün daha fazla artıyor. Evet, bu ciddi sorunları çözmek için siyaset inisiyatif almalı, sorumluluk almalı, bu dönemin özelliklerini de dikkate alan bir yerden aslında sözünü kurmalı. Tabii, bugün dönüp baktığımızda bu sözü kuramayanlar, kendi siyasi ikballeri adına siyasete şiddeti bulaştırmak, küfrü bulaştırmak, hakareti bulaştırmak, saldırganlığı bulaştırmak gibi bir niyeti ortaya koyuyorlar; bunları kabul etmiyoruz. Hiçbir hakaretin burada yeri olmayacağını, siyasette yeri olmayacağını, siyaseti artık şiddetten kurtarmamız gerektiğini söylüyoruz ama bununla da mücadele edeceğiz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Önce terörden kurtarmak lazım!

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Tıpkı Ahmed Arif'in şiirinde söylediği gibi, yürüyeceğiz, fırsatçının, fesatçının, hainin, alçağın üstüne, alçaklığın üstüne yürümeye devam edeceğiz; bundan da kimsenin şüphesi olmasın.

"Yürümek" deyince de size bir hikâye anlatayım, bir karınca hikâyesi: Bakmışlar, karınca ormanda ağacın arkasında saklanıyor, demişler: "Ne yapıyorsun burada?" Demiş ki: "Aslanı bekliyorum." Demişler: "Ne yapacaksın?" Demiş ki: "Çelme takacağım." Dolayısıyla aslan için karınca olsan ne yazar çakal olsan ne yazar; aslan yürümeye devam ediyor. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gerçekten çok ciddi sorunlarımız var ve bu sorunların giderek odaklandığı yer adalettir. Bakın, birkaç tane şeyi hızlı hızlı geçeceğim: Gazeteci arkadaşımız Hakan Tosun yol ortasında katledildi ve yirmi dört saatlik bir ihmal nedeniyle belki de hayatını kaybetti; dolayısıyla burada bir suç vardır. "Gazeteci" deyince sizi 2014 yılına götürüyüm, Kadri Bağdu'yu anmak istiyorum. Kadri Bağdu yol ortasında katledildi, on beş ay sonra dosya kapatıldı. Oysa katleden IŞİD'di, bunun üzerine gitmek yerine bu dosyanın üzeri kapatıldı.

Yine "adalet" deyince, Rojin'den bahsetmek istiyorum. Adli Tıp Kurumu on ay boyunca delilleri saklamış, bu ortaya çıktı. Adli Tıp Kurumu delilleri karartıyor, düşünebiliyor musunuz? Adalet Bakanlığı bu konuda ne yapacak merakla bekliyoruz. Bu, bu Kurumun ilk suçu değil; evet, bu Kurum sürekli suç işliyor, hasta tutsaklar konusunda suç işliyor, diğer birçok dosyada -geçmişte ortaya çıktı- suç işliyor. Bu nasıl bir tıp kurumu anlamak mümkün değil. Buradan Türk Tabipleri Birliğini de göreve davet ediyoruz, orada doktor gömleği giymiş olanların doktor olduğundan gerçekten şüphe duyuyoruz. Rojin meselesinde de suçlular bir an önce yakalanmalı ve adaletin karşısına çıkarılmalı.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; cezaevlerindeki ihlaller, işkenceler, hak gaspları, idari gözlem kurullarının ortaya koymuş olduğu icraatlar işte ortada. Bakın, en son bir örnekten bahsedeceğim: Elâzığ 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumunda -kapalı cezaevinde- İdari Gözlem Kurulu infaz yakmak için nasıl bir soru sormuş biliyor musunuz? Mazlum Abdî'yi sormuş. Ya, sana ne Mazlum Abdî'den! Sen kimsin kalkıyorsun, Mazlum Abdî'yi orada otuz yıldır tutsak olan birisine soruyorsun ve fikrini merak ediyorsun! Sonra da bundan dolayı infaz yapıyor. Bir başka örnek, yine adalet mekanizması içinden: Abdulmenaf Aytaç, 71 yaşında, yüzde 65 engelli hasta bir tutsak; silahlı örgüt üyeliğinden yargılanıyor, dosyası Yargıtayda ve hâlâ tutsak. Ciddi bir sağlık sorunu var, avukatları defalarca bu konuda girişimde bulunmuş olmalarına rağmen, maalesef bu konuda da herhangi bir adım atılmıyor.

Bu örnekler çoğaltılabilir ama bir çarpıcı örnek daha var: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Aysel Tuğluk kararını açıkladı. Buradan bir kez daha Aysel Tuğluk'a sevgilerimizi, saygılarımızı iletiyoruz. Aysel Tuğluk davası neydi? DTK'den yargılanmıştı biliyorsunuz. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi DTK icraatlarının suç olamayacağını söylüyor. Kaldı ki DTK'yi hâlâ faaliyetlerini sürdüren bir kurum olarak değerlendiriyor. Dolayısıyla da Aysel Tuğluk bu haksız tutukluluğa rağmen -ki Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 18'inci maddesine bağlı olarak bu karar veriliyor- ısrarla cezaevinde tutuldu sağlığını kaybedene kadar, âdeta bilinçli bir politika izlendi bu konuda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Maalesef sağlığını kaybettikten sonra cezaevinden tahliyesi gerçekleşti. Şimdi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararı geldi; ortaya çıkmış olan bu mağduriyeti nasıl telafi edeceksiniz, ne yapacaksınız? Mesela bu soruyu hiç soruyor musunuz kendinize? Yaratmış olduğunuz bu mağduriyetleri, telafisi mümkün olmayan mağduriyetleri nasıl ortadan kaldıracaksınız? İşte, adaletsizliğin gelip dayandığı nokta bu. Aynı dosyadan yargılanmış bir başka arkadaşımız daha var, Sincan Kadın Cezaevinde kalıyor, Leyla Güven. Leyla Güven Başkan DTK'den yargılanıyor ve o da yirmi iki yılı aşkın bir ceza aldı, dosyası Anayasa Mahkemesinin önünde. Nedense Anayasa Mahkemesi de bu konuları görmezden geliyor, Selahattin Demirtaş'ta olduğu gibi Leyla Güven'de de aynı gecikmeyi görüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Ne Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları uygulanıyor ne Anayasa Mahkemesi bu konuda - nedense- harekete geçiyor.

Şimdi, bunca adaletsizliğin olduğu yerde on birinci yargı paketi konuşulmaya başlandı. Eğer gördüğümüz şekliyle o yargı paketi buraya gelecekte hiç getirmeyin. O yargı paketi ne bu adaletsizliğe bir çare olabilir ne de bu dönemin ihtiyaçlarını, beklentilerini karşılayabilir. Ya herkesin beklediği, gerçekten adaletle katkı yapacak bir paketi hazırlayıp getirin ya da gerçekten o makamı, mevkiyi boş yere işgal etmeyin.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkürler.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Gökhan Günaydın.

Buyurun.

36.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, A Millî Futbol Takımı'nın Gürcistan karşısında aldığı galibiyete, Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun yaptığı bir başvuru üzerine Anayasa Mahkemesinin verdiği karara, NTV'ye ve TRT'ye; kendisini mahkemeye veren TÜİK'e ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, ben de sözlerime Millî Takımı'mızın Bulgaristan'dan sonra Gürcistan'a karşı aldığı galibiyetten duyduğumuz memnuniyeti ifade ederek ve futbolcularımızı kutlayarak başlamak istiyorum.

Futbol aynı zamanda politik bir konudur, yalnızca bir spor dalı olmaktan -profesyonel futbol özellikle- oldukça uzaklaştı. Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun yaptığı bir başvuru üzerine Anayasa Mahkemesi üç gün evvel çok önemli bir karara imza attı, Anayasa Mahkemesi dedi ki: "Türkiye Futbol Federasyonunun maçların internet ortamında yayınlanmasına yönelik erişim engeli kararı getirmesi mahkeme kararı olmaması nedeniyle keyfi uygulamaların önünü açabilecek bir içerik taşımaktadır, bu nedenle iptal ediyoruz." Bu son derece önemli bir karardır. Her ne kadar Anayasa Mahkemesi bu meseleye yalnızca hukuki boyuttan yaklaşırsa da Türkiye'de milyonlarca yurttaşımız maç izleyecek parası olmadığı için, platformlara o paraları veremediği için maç izleyemiyor. Dolayısıyla, ben bu kararın maçların ücretsiz izleneceği bir döneme dönüşmesini diliyorum.

Tabii, bütün bunları bunun için de söyledim: NTV önemli bir yayın kanalı olduğunu ifade ediyor. Bu Anayasa Mahkemesi iptal kararını veriyor ama iptal başvurusunun Cumhuriyet Halk Partisi tarafından yapıldığını ifade edemiyor. Yani CHP başvurusu üzerine Anayasa Mahkemesi iptal kararı verirse NTV'ye kızacaklar "Niye bunu yayınlıyorsun?" diye. Allah akıl fikir versin. Böyle bir özgür basın olabilir mi? Bu bir haber kanalı. Peki, memleketin vergilerimizle çalışan TRT'si ne yapıyor? Sumud Filosuna İsraililerin uluslararası sularda yaptığı hukuksuz müdahalenin haberini veriyor ama orada 3 milletvekilinin de o müdahaleye muhatap olduğunun haberini veremiyor. Sebebi ne? Çünkü oradaki milletvekilleri Saadet Partisinin ve Gelecek Partisinin milletvekilleri yani haberini

verirse kendisi meseleyi sahiplenemeyecek. AKP ve devletin kanalı TRT müdahale edilen milletvekillerinin adlarını ve görüntülerini veremiyor. Yazıklar olsun! Tek kelimeyle yazıklar olsun!

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Aynen, yazıklar olsun!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Şimdi, geçen gün bir tebligat aldım, TÜİK beni mahkemeye vermiş. "Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekilinden 50 bin TL para istiyorum." diyor çünkü TÜİK "Gökhan Günaydın benim çalışanlarıma, Kurumuma, yöneticilerime hakaret ediyor." diyor. Vallahi ben söyleyeyim, ben TÜİK'in yöneticilerine, emekçilerine hakaret etmiyorum ama ben 2018'den bu yana, tek adam rejiminde 4 yöneticisi, başkanı değişip 5'inci gelmiş ve bir kuyruklu yalan üretim merkezi hâline gelmiş TÜİK'in varlığının memlekete zararlı olduğunu ifade ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar) Ha söylüyorlar, hani kuyruklu yalan bir hakaretmış; vallahi, İngiltere'nin 1800'lü yıllarda birkaç kere başbakanlığını yapmış Benjamin Disraeli diyor bunu: "Üç çeşit yalan var: Yalan, kuyruklu yalan ve istatistikler." Bu, 1800'lü yıllarda söylenmiş.

Bakın, sakın sakın açıklayalım: Memleket niye size güvenmiyor biliyor musunuz TÜİK? Çünkü TÜFE'yi hesaplarken kullandığın maddelerin ortalama fiyatlarını Mayıs 2022'den itibaren açıklamıyorsun. Bana bir söylesene ya! Mayıs 2022'ye kadar açıkladın da niye açıklamıyorsun? Çünkü ortalama fiyatları söylersen yalanın ortaya çıkacak, bu kadar basit. Peki, bu karartmanın kaldırılması için dava açıyoruz mahkemelere. Mahkemeler talep ediyor, "TÜİK, fiyat listesini gönder." diyor. Mahkemelerin kararına rağmen fiyat listesini göndermiyorsun. Onun için kuyruklu yalan üretim merkezisin.

Üç; maddelerin sepetteki ağırlıkları eskiden tek tek açıklanırdı, niye açıklamıyorsun? Maddelerin sepetteki ağırlıklarını niye açıklamıyorsun? Ya, bakalım lüks tüketim mallarını mı koyuyorsun oraya, temel tüketim mallarını mı koyuyorsun, hangi ağırlıkla koyuyorsun, hangi maddeyi nasıl koyuyorsun bilelim ki sana bir şey söyleyelim. "Kalite düzeltmesi" adı altında fiyatlarla oynadığını sen dâhil bilmeyen yok, neyi inkâr ediyorsun bana!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - TÜİK'in enflasyon hesaplamalarını kim denetliyor? Anlatıyorsunuz "Uluslararası denetime tabiyiz." Uluslararası denetim sadece senin yöntemine bakıyor, yaptığın işlerin farkında bile değil.

Çok önemli başka bir şey söyleyeceğim. Sen aynı zamanda fiyat artışlarının toplam deflatörünü de açıklıyorsun, sen açıklıyorsun. 2021-2024 yıllarında bu deflatörü sen 776,1 olarak açıkladın, buna karşılık TÜFE'yi 502 olarak açıkladın yani iki hesap arasında yüzde 36 fark var. Hadi sen bunu açıkla bakalım, bunun sebebi nedir? Şunu söyleyeyim arkadaşlar: Bakın, bu listeyi çok uzatabilirim, en kestirmeden herkesin anlayacağı şekilde söyleyeyim, sen bana diyorsun ki: "Yıllık enflasyon yüzde 33." Aynı zamanda politika faizi yüzde 43, aynı zamanda birisi kredi almaya kalkarsa 55'ten 56'dan aşağıya kredi bulamıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Kuyruklu yalan üretim merkezi, ne anlatıyorsun? Peki, bütün bunlar nelere mal oluyor biliyor musun? Bütün bunlar asgari ücretlinin, emeklinin cebine girecek bin lirayı, 2 bin lirayı, 3 bin lirayı değiştiriyor. Bu senin için ya da yandaşlar için verdiği bir yemek parasının onda 1'i bile olmayabilir ama o insanlar için ayda evine 1 kilogram et girememesi anlamına geliyor. Dolayısıyla, sen bize 50 bin liralık tazminat davası açıyorsun, ben seninle hâlleşirim, onun en ufak bir önemi yok da sen bu memlekette asgari ücretlinin, emeklinin, işçinin, milyonlarca çalışanın cebinden çaldığın paraların vebalini nasıl vereceksin onun hesabını ver TÜİK! (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Leyla Şahin Usta.

Buyurun.

37.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, A Millî Futbol Takımı'nın Gürcistan karşısında elde ettiği başarıya; Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ, Muş Milletvekili Sezai Temelli ile İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle, ben de dün akşam hepimizi büyük bir heyecana ve mutluluğa gark eden A Millî Futbol Takımı'mızı Gürcistan karşısında sahada sergilediği mücadele ve başarıdan dolayı tebrik ediyorum; hepimizi gururlandırdılar. Aslında dün gece kazandığımız en büyük zafer vicdanın ve insanlığın ve kardeşliğin zaferiydi. Neden dersenez, Türkiye Futbol Federasyonunun aldığı anlamlı kararla bu maçın tüm gelirlerinin Filistinli kardeşlerimize, Gazze'ye bağışlanacak olması, sporun sadece bir oyun değil, bir vicdan dili olduğunu da bir kez daha göstermiş oldu. Bu duruş, sadece futbolun değil Türkiye'nin duruşudur. Bu vesileyle A Millî Futbol Takımı'mızı, tüm oyuncularımızı, kaptanımızı, teknik direktörümüzü ve ekibimizi canıgönülden bir kere daha kutluyorum ve başarılarının da devamını diliyorum.

Sayın Başkanım, evet, Gazze'de ateşkesin imzalanmasının ardından çok şeyler söyleniyor. Gazze'de yaşanan dramı ve soykırımı, iki yıldır devam eden bu soykırımı bitirmek için tüm dünyada en çok sesini çıkaran ve bütün dünyaya da bu soykırımı duyuran Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın üstün diplomasi ve kurduğu bu başarılı ağıyla birlikte bir ateşkes imzalandı. Bu çok kıymetli ve önemli ancak yeterli mi? Elbette ki değil. Biz de biliyoruz ki bu imzaların gerçek değeri masum çocukların hayatta kalmasıyla ölçülebilir. Cumhurbaşkanımızın da ifade ettiği gibi, ateşkesin kâğıtta değil, sahada uygulanması gerekir. Biz Türkiye olarak bugüne kadar koyduğumuz tavrımıza aynen devam edeceğiz ve garantör ülke olarak da ateşkesin yakından takipçisi olacağız. Türkiye olarak bugüne kadar üzerimize düşeni, ne gerekiyorsa, fazlasıyla yaptysak bugünden itibaren de yine yapmaya devam edeceğiz. Barışın ve mazlumların yanında olmaya, öncü olmaya devam edeceğiz. Özgür Filistin ve iki devletli çözüm için sonuna kadar Cumhurbaşkanımızın liderliğinde yürüttüğümüz mücadelemize de devam edeceğiz. "Bugüne kadar bir şey yapılmadı, Türkiye bir şey yapmadı, başaramadı bir şeyi." diyenler de ne söylesen kabul etmeyecekler ve anlamayacaklar, açıp uluslararası

basına ve dünya basınına bakarlarsa belki inanırlar, belki onların söylediklerini kabul ederler diye bu vurguyu da burada yapmak istiyorum.

Rojin Kabaiş genç bir kızımız, Van'da KYK yurdundan çıktıktan sonra kaybolmasının ardından maalesef cansız bedenine ulaşılmıştı. Rojin Kabaiş'e Allah'tan bir kez daha rahmet, kederli ailesine de sabırcemil diliyorum. Bu olayın siyasi bir malzeme hâline getirilmemesi noktasında hepimizin kararlı bir duruş sergilemesini özellikle belirtiyorum. Bu olay üzerinden iktidar olarak konunun kapatılmaya çalışıldığı iddialarının tamamen boş bir iddia olduğunu özellikle ve çok net söylemek istiyorum. Hiçbir şekilde bu olay kapatılmamıştır, kapatılmayacaktır, sonuna kadar olayın da takipçisiyiz ve biz de bu olayın aydınlatılması için ne gerekiyorsa yapılması noktasında kararlı bir duruş içerisindeyiz; hiç kimse, hiçbir şekilde adaletten kaçamaz ve korunmaz. "Bu konuda hiçbir şey yapılmadı." diyenlere ilk günden itibaren şunları özellikle söylemek istiyorum: Başta İçişleri Bakanlığımıza bağlı Sahil Güvenlik Van Gölü Grup Komutanlığı, İl Jandarma Komutanlığı, İl Emniyet Müdürlüğü, Gemi Adamları ve Seyir Hizmetleri Büro Amirliği ile Su Altı Grup Amirliği ve AFAD dalgıç ekipleri, onun harici Van İtfaiyesi, Kızılay ekipleri günlerce umutla çalıştılar. Van Jandarma Kriminal Başkanlığı saatlerce güvenlik kameralarını tek tek izlediler. Arama köpekleri "drone"lar, bot, gemi, helikopter, mobil radar cihazlarıyla yirmi dört saat esaslı göl ve kara alanında çalışmalar yapıldı. Müstemilat, metruk alanlar, sazlık ve rögar alanları 50 ekip ve 250 personelle 24 saat esasıyla incelendi. Adalet Bakanlığımız ve bağlı kurumlar çalışmalarını titizlikle de sürdürmekte. Adalet Bakanlığımız bugün de yaptığı açıklamayla ek uzman mütalaasını istemiştir. Yine, İstanbul Adli Tıp Kurumundan da ek inceleme istenmiş ve sonuçlarının da beklendiğini ve bu konunun sonuna kadar da yine Adalet Bakanlığımızca da, bizim tarafımızdan da takip edileceğini çok net bir şekilde söylüyoruz.

Tekrar, Rabb'imden Rojin kızımıza rahmet, ailesine sabırlar dileriz ve konunun aydınlatılması için de, tekrar özellikle vurguluyorum, takipçisi olacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Evet, vergilerimizle çalışan pek çok belediyemiz var, hep vergilerimizle çalışan hükümetten bahsediyoruz. Vergilerimizle çalışan CHP belediyelerinin de neler yaptığını çok yakinen bütün kamuoyu takip ediyor. Maalesef, hırsızlıklar ve yolsuzluklarla gündeme gelen CHP belediyelerinin soruşturmaları devam ediyor. Eminiz ki adalet mercimiz bu konudaki iddianamelerini hazırladıktan sonra bütün kamuoyuyla paylaşacak ve hepimiz kimin ne yaptığını çok net göreceğiz.

CHP'nin, ne hikmetse, TRT'yle, TÜİK'le, bu devletin resmî kurumlarıyla bir alıp veremediği var. Bakın, az önce TRT'nin bu Meclisin 3 milletvekiliyle ilgili haber yapmadığını iddia ettiniz ama doğru söylemiyorsunuz; yaptılar, tek tek söylediler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Teşekkür ederim.

Hatta, Sayın Numan Kurtulmuş'un Mecliste bizzat bu konunun yakinen takipçisi olacağına dair konuşmasını da aynı şekilde verdiler. Artık bu devlet kurumlarına saldırmaktan başka bir yol bulun, kendi sorunlarınızı ve çözümlerinizi üretmek için bir çabanın içerisine girin diye açıkça söylemek istiyorum.

"Kuyruklu yalan" diyorsunuz, kuyruklu yalan nedir, bir örnek vereyim: Ankara'da seçim döneminde Belediye Başkanı, Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş ne demişti? "Ankara'da su da hava gibi bedava olacak." demişti, bunu bir vaat olarak söylemişti. Sonuç ne? Gelin, buyurun, bakalım: Akmayan sular ve üstüne fahiş zamlarla gelen su faturalarımız var, asıl kuyruklu yalan buna denir. Bu paraların da bu vatandaşın her kuruşunun da hesabını elbette ki soracağız ve takip edeceğiz. Kim ne yaptıysa ortaya dökülmesi için elimizden geleni yapacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Bitiriyorum.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın lütfen.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Devletin kurumlarına saldırmak yerine, kendi içindeki hırsızlıkları ve yolsuzlukları, itirafçıları, ifadeleri verenleri susturmaya çalışmayın. Bu yola başvurmayın. Adalet herkes için çalışıyor ve çalışacak, ortaya çıkacak. Teşekkür ederim Başkanım.

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - AK PARTİ söz konusu olunca harekete bile geçmiyorlar. Verdiğimiz dosyalar niye işleme konmuyor?

BAŞKAN - Teşekkürler.

Sayın milletvekilleri, 3 Grup Başkan Vekilimiz sisteme girmiş ancak hepinizden önce, Sayın Kadim Durmaz'ın acil bir işi olduğu için bir dakikalık söz talebini yerine getireceğim.

Buyurunuz Sayın Durmaz.

38.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, esnafa getirilen yeni vergi yüküne ilişkin açıklaması

KADİM DURMAZ (Tokat) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ekonomik krizde olan, borçla ayakta kalan, konkordato ilan eden, iflas eden esnafımıza şimdi de adat uygulaması altında yeni bir vergi yükü getiriliyor. 1984'ten bu yana uygulanmayan bu düzenlemeyle esnafın kasasındaki paraya sanki faiz geliri elde etmiş gibi yüzde 20 KDV, yüzde 25 kurumlar vergisi planlanıyor. Soruyorum: Kazandığından fazlasını vergiye, kiraya, elektriğe, kredi faizine ödeyenin kasasındaki üç kuruş parasına da göz dikmek hangi vicdana sığar? İktidar bu uygulamayla kayıtlı ekonomiyi cezalandırıp insanları yastıkaltına, kayıt dışına mı yönlendiriyor? Devlet üretimi ve ticareti teşvik edecekken güven zedeliyor, umudu vergilendiriyor. Ekonomiyi büyütmenin yolu cezadan değil, güven, adalet ve yatırımdan geçer. Zirai donla en çok zarar gören iki ilden biri olan Tokat'ta 800 esnafın...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Grup Başkan Vekillerine söz vereceğim.
Sayın Özdağ, buyurun, sizden başlayalım.

39.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy'un ve TÜİK'in kendisi hakkında açıkları davalara ilişkin açıklaması

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Arkadaşlarım aradılar, şimdi odama bir mahkeme tebliği gelmiş. Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy benimle ilgili olarak 1 liralık tazminat davası açmış. Neymiş? Bu orman yangınları çıktığı zaman ben Necati Doğru'nun "Ormanı mafyaya açarsan yanar!" başlıklı bir yazısını okumuşum ve bu yazı üzerine de ben bu yazıyı paylaşmışım. Sonra, bu mahkeme tebliği üzerine de yazıyı okudum tekrar yeniden, yazıda Mehmet Nuri Ersoy'u suçlayıcı hiçbir şey yok; yazıyı yazan kişi hakkında da Necati Doğru hakkında da 150 bin liralık tazminat davası açmış. Ya, yazıda senin adın sadece şöyle geçiyor kardeşim, senin adın şöyle geçiyor: "Bu, bu, bu olayların olduğu yerin hemen kenarında da sizin oteliniz var." diyor. Ne var bunda? Seni suçlamamış ki. Senin hukukçuların bir baksın buna. Sen öncelikle millet iradesinin tecelligâhı olan, Kartalkaya'da Kartal Otel'i'nde yanan yaklaşık 72 kişinin buradaki Komisyonuna gelmeyen, millet iradesine inanmayan bir zatsın sen.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Tamamlıyorum.

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sonra kalkmışsın 1 liralık tazminat davası açıyorsun. Ya, ben seni suçlamamışım ki, birini paylaşmışım. Ne yapacağım yani milletvekili olarak bir şey paylaştığım zaman herkes bir şeyler mi yapacak? Gökhan Başkanım, senin hakkında TÜİK dava açmış 50 bin liralık, benim hakkımda da açmış. Ne demişim kürsüde? "Siz modern gaspçı mısınız, siz modern hırsız mısınız ki milletin cebindeki paraları çalılıyorsunuz?" demişim. Ya, burada ironi yaparız, mecaz kullanırız, aynı zamanda çeşitli benzetmeler, hikâyeler anlatırız, bunun üzerine eğer davalar açılacaksa açın, açın, bütün Bakanlar açsın. Biz burada siyaset... "İktidar" dediğimiz zaman iktidar Bakanları açsın, "Hükûmet" dediğimiz zaman Hükûmetin üyeleri açsın. Açın. Ne yapacaksınız bu şekilde? Böyle mi demokrasiyi inşa edeceksiniz? Böyle mi insan haklarını inşa edeceksiniz? Böyle mi ifade hürriyetini, basın özgürlüğünü hâkim kılacaksınız? Böyle mi yola çıkmıştınız siz?

Onun için, ben buradan Mehmet Nuri Ersoy'u uyarıyorum; avukatlarına danış, söyle, hiçbir şey yok bunda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Şahıslar hakkında tazminat davası açmaya da gerek yok, 1 liralık tazminat davası açmaya gerek yok. Ben senin hakkında bir suç duyurusunda bulunacağım, senin hakkında da dava ben açacağım esas iftira atmaktan. Yalan yanlış beyanatlarda bulunmaktan da şahsiyetimi tahkir etmekten, tezyif etmekten de ben senin hakkında dava açacağım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Peki, teşekkürler.

Sayın Temelli, buyurun.

40.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Teşekkür ederim, Sayın Başkan.

Şimdi, Leyla Başkan dinleyince sanırsınız ki Rojin Kabaiş vakası dün oldu, hâlbuki yaşamını yitiren Rojin'e ulaşmak on dokuz gün sürdü. O saydığınız kurumlarla ilgili bu gecikmeden dolayı bir soruşturma açtınız mı? Yok. Rojin'e ulaşıldıktan sonra Vali gitti, orada olayı örtbas etmek için "İntihar." dedi, babaya yönelik şiddet uyguladı. Valiyle ilgili İçişleri Bakanlığı bir soruşturma açtı mı? Yok. Adli Tıp Kurumu tekrardan mütalaa istemiş. Ne mütalaa, soruşturma açmanız lazım, on ay delilleri saklamış. Siz bize ne anlatılıyorsunuz Leyla Başkan? Dolayısıyla, bir iktidar olmanın ciddiyetiyle bu kurumlara, bu ihmali olanlara yönelik yapmanız gereken aslında soruşturma açmaktır; onları böyle savunmak, suça teşvik etmek değildir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkürler.

Sayın Günaydın, buyurun.

41.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, açılan tazminat davalarına ve Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Teşekkür ederim.

Burada tazminat davalarıyla milletvekillerini, Grup Başkan Vekillerini susturmaya çalışan, bundan da medet uman bir zavallılıkla karşı karşıyayız. Hepiniz ve topunuz beraber gelin, bu kadar açık söyleyeyim! Önce, bu.

İki, sadece kuyruklu yalanlara değil, iftiralara da yanıt veriyoruz. Daha dün burada "Ankara'da trafik elden çıktı, trafik yürümüyor." dediniz. Mansur Başkandan not geldi; 2019'dan 2024'e kadar 37 adet üst geçit, köprülül kavşak, viyadük projesi yaptı; bunlardan 33'ünü tamamladı, 4'ünün yapımı devam ediyor. 18 kilometre uzunluğunda alternatif 5 yeni bulvar hattı açıldı. Bunlar yalnızca beş yıllık dönemde, siz yirmi beş yıl parsel parsel sattığınız Ankara'ya bir bakın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - İlave, dediniz ki: "Su kesildi, insanlar sudan yararlanamıyorlar." İşte, burada günlük verilen su miktarları var, günlük. 1,1 milyon metreküp ile 1,4 milyon metreküp arasında her gün Ankara'ya su veriliyor ama yalanlarınız bitmiyor, iftiralarınız bitmiyor.

CHP hırsızlıkların merkeziymiş. Ben size bir şey söyleyeceğim: Aziz İhsan Aktaş'ı canlı yayına çıkardınız -siz bilirsiniz bu işleri, hırsızları canlı yayına çıkarmayı, katillere bayrağın önünde poz verdirmeyi çok iyi bilirsiniz- o çete reisi Aziz İhsan Aktaş diyor ki: "99 AKP'li belediyeye iş yaptım, 27 MHP'li belediyeye iş yaptım, 21 kayyım belediyesine iş yaptım, 132 kamu kuruluşuna iş yaptım." Aziz İhsan Aktaş bunları yaparken pirüpak bir adam ama CHP'li belediyelere gelince "Rüşvet alıyor, rüşvet veriyor..." Yalanlarınız bile bu kadar basit. Dolayısıyla anlata anlata biz artık sizin anlamayacağınıza inandık da vatandaş anlıyor, size inanan kimse yok, azıcık gözünüzü açın da bakın be kardeşim! (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Usta, buyurun, size de söz veriyorum.

42.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Muş Milletvekili Sezai Temelli ile İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Sezai Başkanım, kimseyi savunmuyorum, sadece "O dönem hiçbir şey yapılmadı." denildiği için yapılanları saydım. İkincisi, davada gizlilik kaydı olduğu için gelen birtakım bilgiler var. Evet, 2 farklı erkek cinsiyetinde DNA tespit edilmiş. Bunun üzerine işin başından beri cesetle veya kızımızın cenazesıyla temas etme ihtimali dahi olan yakınındaki, çevresindeki herkesten DNA örnekleri alınmış ve incelenmiş, bakın. Bunların hepsi dosyada var, kendileri de ulaşabilirler. Bir DNA eşleşmesi olsa zaten olayla ilgili, soruşturma ile ilgili daha da ayrıntılı devam edilecek.

Şimdi, İstanbul Adli Tıp Kurumundan tekrar bu tespit edilen 2 erkek DNA'sıyla ilgili ek soruşturma talebiyle birlikte konu tekrar incelemeye alınmış durumda. Bununla ilgili sonuç bekleniyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - O zaman Adli Tıp hakkında soruşturma açmanız gerekiyor, bu konu hakkında değil.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Savunmuyoruz, neyini savunacağız? Ortada bir olay varsa sonuna kadar aydınlatılması için aynı kararlılık ve aynı tutumdayız, burada karşı tarafta değiliz. Kurumlarla ilgili bir ihmal varsa, vesaire varsa zaten bunların hepsinin araştırması yapılmış, bir ihtimal görülmüş, bir ihmal görülmüş olsa bunların hepsiyle ilgili yapılır.

Rojin'in babasıyla Van milletvekillerimiz de görüşmüş. Sizin iddia ettiğiniz gibi ne bir baskı ne zorlama ne bir sıkıntı olmadığını babası söylemiş, bakın.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Görüntüler var Sayın Usta, hastanenin önünde görüntüler var.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - O yüzden, başta söyledim, Rojin'in olayı üzerinden bu işi siyasi bir malzeme hâline getirmemek lazım. Biz, hiçbirimiz, kimse bir kızın cinayeti veya olayı üzerinden burada bir taraf olamaz; biz hepimiz aynı taraftayız. Bu kızımızla ilgili olayın aydınlatılması için sonuna kadar takipçiyiz.

Su kesintilerine inanmıyorsunuz, öyle mi? Başkanım, her gün Belediyeden, ASKİ'den telefonuma mesaj geliyor "Bugün şurada su kesintisi var..."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın, bitireceğiz.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Tamamlayacağım.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Rakamlar burada, bak, rakamlar burada, rakamlar burada. Su kesilir, su kesilir de Ankara'ya verilen toplam rakamlar burada.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Tamam, su verilmiş olabilir de Ankara'nın ihtiyacı olan suyun ne kadarını verebiliyor, ona bakmak lazım.

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Hatay'da da su yok, elektrik yok.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Kendisi de açıklama yaptı. Yani kesinti olduğu zaman bundan gocunmamak lazım.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Öyle mi? Çok haklısın(!) Sizin döneminizde hiç kesinti olmazdı zaten yani(!)

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Yapılması gereken, yedi yıldır Belediye Başkanı olan Mansur Yavaş'ın barajlara, nakil hatlarına bakım yapıp onarması ve Ankaralıyı suyla buluşturması ve vadettiği gibi...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Allah akıl versin! Allah kimseyi böyle siyaset yapmak zorunda bırakmasın ya, vallahi!

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Bedava yapmayı vadetmişti, ona inanmamıştık ama ucuzlatacağını düşünüyorduk, ucuzlatmadı; tam tersine, zamlandırdı.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Allah kimseyi böyle siyaset yapmak zorunda bırakmasın.

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Âmin.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Gökhan Bey, sizin yaptığınız siyasete kimse yetişemez.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Rakam veriyoruz, rakam. Rakam veriyoruz ama rakamla da ikna edemeyiz sizi biz.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Kendi söylediğiniz yalanlara inanmaya devam edin.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Rakamla da ikna edemeyiz biz sizi, rakamla da ikna edemeyiz.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Mansur Yavaş'ın kendisi su kesintileri yaptığını çıkıttı, televizyonda açıkladı; neden yaptığını da açıkladı.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Su kesintisi her zaman olur; önemli olan, su kesintisinin hayatı etkileyip etkilememesi.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Sizi hâlâ "Ankara'da su kesilmedi." diye iddia edin.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Senin zamanında su kesintisi olmadı mı, ne anlatıyorsun ya? Laf!

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Bu yalanınıza inanmaya da devam edin ama bu yalana vatandaş inanmıyor.
(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Bitireyim Başkanım.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ya, vatandaşın neye inandığı seçim sonuçlarından belli.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Vatandaş görüyor.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - 16 ilçe bizde; 9 ilçe kaldı, onları muhafaza edin.

BAŞKAN - Sayın Usta, lütfen tamamlayalım.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Tamamlıyorum.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Göller kurudu, dereler kurudu sizin yüzünüzden.

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Ormanlar tükendi, ormanlar.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Mamak'ta insanlar ellerinde -eski Türkiye modeli- bidonlarla tankerlerden su almak için sırada bekliyor; bu ayıp CHP'ye yeter.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkürler.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.43

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.57

BAŞKAN: Başkan Vekili Pervin BULDAN

KÂTİP ÜYELER: Nurten YONTAR (Tekirdağ), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 7'nci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Şimdi gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

YENİ YOL Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VI.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Kaya ve 20 milletvekili tarafından, gıda enflasyonunun nedenlerinin tarımsal girdi maliyetlerinden aracılık zincirine kadar bütün boyutlarıyla incelenmesi, vatandaşların sağlıklı gıdaya ekonomik ve fiziksel erişim imkânlarının artırılması için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 15/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 15 Ekim 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

15/10/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu, 15/10/2025 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Bülent Kaya
İstanbul
Grup Başkanı

Öneri:

İstanbul Milletvekili ve Grup Başkanı Bülent Kaya ve 20 milletvekili tarafından, gıda enflasyonunun nedenlerinin tarımsal girdi maliyetlerinden aracılık zincirine kadar bütün boyutlarıyla incelenmesi, vatandaşlarımızın sağlıklı gıdaya ekonomik ve fiziksel erişim imkânlarının artırılması için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 15/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 15/10/2025 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Mustafa Kaya.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MUSTAFA KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün bu kürsüde konuşacağımız mesele sadece ekonominin değil, doğrudan insan onurunun meselesidir çünkü gıda enflasyonu artık bir istatistik değil sofralarımızda eksilen bir lokma, markette uzanamayan bir el, çocuğun tabağında yarım kalan bir öğündür. TÜİK'in Eylül 2025 verilerine göre, gıda ve alkolsüz içecekler grubu fiyatları aylık yüzde 4,62; yıllık yüzde 36,06 olarak artmıştır yani mutfakta yanan ateş hâlâ sönmemiştir. TÜRK-İŞ verilerine göre, 4 kişilik bir ailenin aylık sınırı 27.970 TL, yoksulluk sınırı 91.109 TL, bekâr bir çalışanın yaşama maliyeti 36.305 TL'dir. Asgari ücretli bir yurttaşın aldığı maaş bu rakamların çok gerisindedir, artık çalışan yoksulluğu değil, çalışan açlığı gerçeğiyle karşı karşıyayız.

Değerli milletvekilleri, bu ülkede insanlar artık bugün ne pişireyim değil, bugün ne alabilecek kadar param kaldı diye düşünüyor. Bir zamanlar tencerenin kaynaması refahın sembolüydü. Bugün o tencere boş kaynıyor çünkü yanlış ekonomik politikalarla yüksek faiz baskılı döviz kısırlanmış üretim üçgeninde vatandaşın alım gücü eridi, mutfağın yangını büyüdü. Bu sorun sadece fiyat artışından ibaret değildir; bu, sağlıklı yaşama hakkının ihlalidir. Artan fiyatlar nedeniyle insanlar ucuz, işlenmiş, besin

değeri düşük gıdalara yöneliyor, sofradaki sebze, meyve, süt, yumurta azalıyor; çocuklarımızın gelişimi olumsuz etkileniyor. Halk sağlığı araştırmaları açıkça şunu söylüyor: Yetersiz ve dengesiz beslenme obeziteyi, kalp damar hastalıklarını, diyabeti artırıyor. Yani gıda enflasyonu sadece cebi değil sağlığı da vuruyor.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütünün raporuna göre sağlıklı bir diyetin kişi başı günlük maliyeti 4,46 dolar. Düşük gelirli ülkelerde bu maliyet, gelirin yarısından fazlasına denk geliyor. Türkiye'de de tablo farklı değil, artık yalnızca en yoksul değil orta gelirli kesimde sağlıklı gıdaya ulaşamıyor. Kısacası; market rafları dolu ama halkın poşeti boş.

Peki, bu noktaya nasıl geldik? Çünkü üretimden koparılan bir tarım politikası izledik; mazotu, gübreyi, tohumu ithale bağımlı hâle getirdik, üreticiye değil aracılar, ithalat lobilerine kazandırdık. Tarlada 10 liraya çıkan ürün şehirde 40 liraya satılıyor. Bu farkı kim kazanıyor? Ne üretici kazanıyor ne de tüketici; kazanan, sistemin yanlışlığından beslenen birkaç zincir ve aracı.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gıda meselesi millî güvenlik kadar stratejik bir konudur. Bu ülke gıdasını ithalatla, çiftçisini borçla, vatandaşını sadakayla yaşatamaz. Bu ülkenin çiftçisi üretirse halk da sağlıklı beslenir ama çiftçi destek görmez, ürününü değerinde satamazsa soframızdaki her lokma dışa bağımlılığın simgesi olur.

Bugün, burada yaptığımız çağrı nettir: Biz, vatandaşın sofrasındaki yangını görmek ve söndürmek istiyoruz. Bunun için, gıda enflasyonu ve sağlıklı gıdaya erişim konusunda bir Meclis araştırması komisyonu kurulmasını öneriyoruz. Bu komisyon gıda fiyat artışlarının yapısal nedenlerini, tarımsal üretimdeki maliyet zincirini, tüketicinin sağlıklı gıdaya erişimindeki engelleri, okul çağındaki çocuklara sağlıklı öğün sağlanması politikalarını ve sosyal yardımların gıda güvenliğiyle entegrasyonunu ele almalıdır.

Amacımız, sadece nedenleri tespit etmek değil çözüm yolları geliştirmektir. Biz istiyoruz ki her çocuk okulda en az bir sıcak, sağlıklı öğün yesin, her ailenin evine meyve, sebze, süt girebilsin, her üretici emeğinin karşılığını alsın, her yurttaş sağlıklı gıdaya erişsin; bunlar lüks değil temel insan haklarıdır ve bu hak sosyal devletin görevidir. Devlet, vatandaşın sofrasındaki ekmeği korumakla yükümlüdür.

Sayın milletvekilleri, unutmayalım ki bir ülkenin gücü tabağın şatafatıyla değil tenceresinin doluluğuyla ölçülür. Bugün Türkiye'de tencereler küçülüyor, porsiyonlar azalıyor, sofralar sessizleşiyor ama halkın vicdanı susmuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MUSTAFA KAYA (Devamla) - Bu kürsü, işte o vicdanın sesidir. Geliniz, bu çağrıya kulak verelim; geliniz, çocuklarımızın tabandaki yemeğe, annelerimizin mutfağındaki umuda sahip çıkalım; geliniz, gıdayı, sağlığı ve insan onurunu siyasetüstü bir mesele olarak ele alalım.

Bu öneri bir muhalefet eleştirisi değil bir toplumsal sorumluluk çağrısıdır. Hep birlikte bu sorunu çözersek sadece mutfaktaki ateşi değil, toplumun içindeki adaletsizlik ateşini de söndürmüş oluruz diyor, araştırma önergemize desteğinizi bekliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

İYİ Parti Grubu adına Sayın Yüksel Selçuk Türkoğlu.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Muhterem milletvekilleri, 15 Ekim 2012 tarihinde eli kanlı bölücü terör örgütü tarafından şehit edilen Tankçı Üsteğmen Aykut Köroğlu'nu rahmetle, minnetle, şükranla, saygıyla anıyorum; ruhu şad, mekânı cennet olsun.

Muhterem milletvekilleri, bu milletin gerçek dertlerini hiç boşuna suni gündemlerle, polemiklerle ve kavgalarla örtmeye çalışmayın. Bakın, kandırıkçı TÜİK'in bile geçen ayki rakamları bu hazin tabloyu ortaya net bir şekilde koyuyor. Tarım Ürünleri Üretici Fiyat Endeksi bir yılda tam yüzde 46,83 artmış, tam 46,83; aylık artış ise yüzde 5,80 yani çiftçimizin ve vatandaşın da maliyeti her ay katlanarak büyüyor. Tarım ve hayvancılık ürünlerinde yüzde 6,28; bitkisel ürünlerde yüzde 5,10 ve hayvansal ürünlerde yüzde 3,42'lik artış var. Yumuşak çekirdekli meyvelerde yani elma, armut, ayva gibi meyvelerde artış oranı ise yüzde 155'lere dayanmış. Bu ne demek biliyor musunuz? Tarlada bu kadar artan fiyat markete 3 katıyla yansıyor. Yahu, şeftali 149 TL, erik 169! Allah aşkına, narenciye deposu olan bu ülkede limonun kilosu 179 lirayı gördü bu sene; siz artık tarımdan bahsediyorsunuz bir de.

Ekranlarda ekonomi rayında nutukları atarken sizler üretici borcuna yetişemiyor, tüketici manava girmeye korkuyor çünkü bir tarafta mazot, gübre, ilaç, yem fiyatı aldı başını gidiyor, diğer tarafta çiftçinin alın teri, emeği karşılıksız kalıyor. Sofralarda domates, soğan, meyve artık lüks oldu, lüks.

Tarımda üretici fiyatı bu kadar artarken, tüketici fiyatı katbekat yükselirken bu ülkenin bir tarım politikası olmalıydı ama maalesef iktidarın tarımı planlamak, üreticiyi desteklemek gibi bir derdi de yok. Yerli üretim geriliyor, ithalat kapıları da sonuna kadar açılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Halkın gerçek gündemi boş tencerelerdir, pazardır, markettir ve mutfaktır; üreticinin gündemi ise borçtur, mazottur, gübredir, ilaçtır. Artık gerçeklerle yüzleşin; bu ülke ithalata değil, kendi üreticisine sahip çıkarsa güçlü olabilir. Bu milletin sofrasındaki ekmeği küçülten değil, büyüten bir tarım politikasına mutlaka ihtiyaç vardır. Her türlü algıya rağmen vatandaşın bu feryadını Mecliste de, tarlada da, sokakta da yükseltmeye devam edeceğiz. YENİ YOL Grubunun önerisini yerinde buluyor ve destekliyoruz.

Heyeti saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Kezban Konukçu.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dünyada enflasyon oranlarında Türkiye, 2'nci olmuş ama hiç üzülmeyin, 1'inci olduğu bir şey daha var; gıda enflasyonunda da dünya 1'incisi Türkiye. "Dünya lideriyiz." deyip duran saray rejimi çok sevinebilir 1'inci oldukları bir konuyu bulduk sonunda biz de.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Siz sevinin!

KEZBAN KONUKÇU (Devamla) - Hem de öyle böyle bir 1'inci değil, dünya ortalamalarının 5 katına yakın Türkiye'de gıda enflasyonu.

Şimdi, bakın, bu yalan üretme makinesi -dava da açıyormuş ama biz söylemeye devam edelim- TÜİK'in rakamlarına göre bile 2003'ten bu yana ortalama fiyatlar 34 kata yakın çıkmış, gıda fiyatları 47 kat artmış; bu da çok büyük bir başarı, başarı hanenize yazabilirsiniz! Yani Türkiye'de emekçiler sadece yoksullukla mücadele etmiyor, açlıkla mücadele ediyor ve açlıkla mücadele ederken de sadece gıda fiyatlarına gelininin yarısını ayırmakla kalmıyor, aynı zamanda en temel ihtiyaçlardan olan eğitim, sağlık, giyinme, barınma gibi temel ihtiyaçlarından da kısmak zorunda kalıyor. Yani büyük bir yoksulluk ve yoksullukla mücadele ediyor emekçiler.

Peki, bu olurken kamu kurumları ne yapıyor? Yoksullukla mücadele etmesi gereken kamu kurumlarından Tarım Kredi Kooperatiflerine bakıyoruz. Tarım Kredi Kooperatiflerine bağlı olan, onun iştiraki olan GÜBRETAŞ'ta yüz üç yüz dört gündür grev var. İşçinin hakkını vermek yerine işçinin hakkını vermemekte direnen yönetim yüzünden çiftçi ucuz ve sağlıklı gübreye ulaşamıyor ve ne yapıyor? Gidiyor, işte, daha uygun fiyata diye sahte gübreler alıyor, özel şirketlerin insafına bırakılıyor; yani bir taraftan da aynı zamanda sağlıksız ürünler, tarım ürünleri ortaya çıkmış oluyor. Gıda mühendisleri de ziraat mühendisleri de bizi bu konuda uyarıyorlar. Kamu kurumlarının geldiği vaziyet de budur maalesef.

Geçenlerde Vergi Uzmanı Ozan Bingöl çok ciddi bir tespitte bulundu, benim de dikkatimi çekti, paylaşmak isterim: 12 trilyon 651 milyar lira verginin toplandığı bir ülkede açlık, yoksulluk konuşulmaz. Bu kadar paranın toplandığı bir coğrafyada açlığı, yokluğu konuşuyorsak o ülkede bir paylaşım sorunu vardır; bu gerçeğe yüzleşmek gerekir. Yani vergiler nereye gidiyor, bunu sormak gerekir.

Patronlardan yana olan bu paylaşım krizini çözmek için yapılacaklar bizim açımızdan çok nettir: En düşük emekli maaşı asgari ücret seviyesine çekilmelidir ki emekliler aç kalmassın. Enflasyon oranı yüzde 10'un altına inene kadar asgari ücret yılda en az 4 kere yenilenmelidir. Toplumsal kaynaklar yoksulluğu ortadan kaldıracak ve eşit vatandaşlık için eşit paylaşımı hayata geçirecek planlı bir kalkınma seferberliğiyle değerlendirilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KEZBAN KONUKÇU (Devamla) - Tamamlıyorum Başkan.

BAŞKAN - Buyurun tamamlayın.

KEZBAN KONUKÇU (Devamla) - Dolaylı vergiler azaltılmalı, gelir vergisi dilimleri yükseltilmeli, özellikle dev holdinglerden alınan kurumlar vergisi oranı artırılmalıdır.

Onurlu barış için yürüttüğümüz mücadelemizi emekçilerin insanca yaşanacak ücret mücadelesiyle birleştirerek sermayenin ve iktidarın oyunlarını mutlaka bozacağız; hakkımız olanı, bizden çalınanları, emekçilerden çalınanları tek tek geri alacağız.

Ekmek de istiyoruz, barış da ve mutlaka alacağız.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Ömer Fethi Gürer.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tarımda sorun var.

Gıdada arz açığımız var, ithalatçıyız. Gıdada üretim maliyeti sorununuz var, girdi maliyetleri sürekli artıyor. Sağlıklı gıdaya erişimde sorunuz var; taklit, tağşiş, sahte üretimlerin yanında pestisit ve aflatoxin gibi istenmeyen zararlıları da gıdayla bünyemize alıyoruz.

Bunun yanı sıra gıdayla ilgili üretim öncesinde, üretim sırasında, üretim sonrasında yaşadığımız sorunlar da açık, net çünkü Adalet ve Kalkınma Partisi iktidar olduğundan beri tarımı ticarileştirdi. Amaç burada insanların gıdaya erişimi değil de tohumdan gübreye, ilaçtan diğer girdilere kadar hepsinin belli kazanç kapısına dönmesinin yarattığı problemlerin ortaya çıkmasına göz yummasıdır.

Bakınız, et ve süt ürünlerindeki fiyat artışları o noktaya geldi ki çoğu hanede artık ya gramla bu et ve süt mamulü ürünler alınabiliyor ya da hiç alınamıyor oysa özellikle çocuklarımızın proteine de ihtiyacı var.

Coğrafyamızın suyu, havası, çiftçisi, üreticisi, besicisi her alanda başarıyla bu işleri yapabilecek boyutta ve noktada ama Tarım Kanunu'nda dahi millî gelirin yüzde 1'inin destek olarak verileceği sözü yazıyor, uygulaması olmuyor.

Gıdaya erişimde ülkemizde özellikle emeklilerin, sabit ve dar gelirlilerin yaşadığı gelirin gidere göre orantısızlığının önemli rolü var çünkü cepte para yok ama rafta ürün var; bu da bir dolaylı kıtlık. Eğer siz o kesimin, asgari ücretlinin, emeklinin gelirini belli seviyeye çekebilseydiniz raftaki ürüne erişecek.

Peki, raftaki ürünün önemli bölümü nereden geliyor? İthalattan. Hububatta, bakliyatla gidiyorsunuz, bakıyorsunuz rafta, arkasında menşei yazıyor. Ne acı ki Türkiye 21 üründe arz açığını hâlihazırda kapatamadı, öyle olunca da ürettiğinden çok dışa bağımlılığı artan bir ülke durumunda.

Peki, bunun yanında gıdayla ilgili yaşadığımız farklı sorunlar da yok mu? Var, özellikle israf. Türkiye'de yılda 2,5 milyon kamyon gıda israfa gidiyor.

Şimdi, israfı olan, üretimde sorunu olan ve cepte de para olmadığı için raftaki ürüne erişemeyenlerin olduğu bir süreçte ülkenin tarım politikasının bir bütün olarak sorunlu olmadığını söylemek olası mı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ÖMER FETHİ GÜRER (Devamla) - Onun için bu tür araştırmaların aslında mevcut iktidarın kendisini görmesi açısından da faydası var.

Biz alanlara gidiyoruz, üreten ürettiğinden para kazanamıyor. Aracılık sistemi var, aracılık sistemi de ürünü katlıyor, katlıyor, katlıyor rafa geliyor, raftaki ürünü de fiyat artışı nedeniyle vatandaş tüketemiyor. Yoksulluk sınırının 91 bin lira olduğu ülkede 50 milyondan fazla insanın istediğini alabilme hakkı elinden alınmış bulunuyor. Çarşı pazar yangın yeri, mutfaklarda tencere geçmişe göre sınırlı ölçüde sınırlı gıdayla kaynıyor, çocuklar okula giderken sağlıklı beslenemedikleri için sıkıntılar yaşıyorlar.

Ayrıca, taşınabilir eğitimin varlığında da gittiği yerde sağlıklı gıdaya erişimde problem olduğundan o anlamda da problemler var.

Eğer gıdada sorunları aşarsak doğru planlama, kamucu bir anlayış, çözümcü bir yaklaşımla bu işleri başarabiliriz.

Teşekkür ederim. (CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Adem Çalkın. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ADEM ÇALKIN (Kars) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; YENİ YOL Partisinin gıda güvenliği hakkında vermiş olduğu araştırma önergesi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Biz iktidara geldiğimiz ilk günden bu yana güçlü Türkiye, gıda güvenliği, her alanda kendi kendine yeten bir ülke hedefiyle büyük bir özveriyle çalıştık.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Pahalılığı, pahalılığı; sadece güvenliği değil!

ADEM ÇALKIN (Devamla) - Bugün ülkemizin her alanda yakaladığı bu büyük kalkınmayı artık tüm dünya konuşuyor.

Gıda güvenliği bir ülkenin bağımsızlığı kadar önemlidir. Bir sofraya ekmek girmiyorsa mesele siyaseti aşar, milletin vicdanına dokunur. Biz AK PARTİ olarak bu sorumluluğun bilinciyle hem üreticimizi hem tüketicimizi korumak için kararlılıkla çalışıyoruz.

Değerli milletvekilleri, her zaman söylüyoruz, demokrasimizin olmazsa olmazlarından biri de tutarlı ve milletimize fayda sağlayan yapıcı eleştirilerdir, buna her zaman olumlu bakıyoruz. Hepimiz milletimize zarar verecek, onların günlük hayatını olumsuz etkileyecek ve yapılan bunca çalışmayı görmezden gelecek tutumları bir kenara bırakmak zorundayız. Yapıcı eleştirileri kabul ederiz ama sırf propaganda amacıyla milletimizi yanlış yönlendiren yaklaşımların karşısında dururuz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Pazardaki fiyatların propagandayla ne ilgisi var?

ADEM ÇALKIN (Devamla) - Birileri "Ülkede açlık var, millet perişan." algısı oluşturmaya çalışıyor, bunun farkındayız, oysa tablo çok farklı.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Pazar fiyatlarına bir bakın!

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Ya, ne algısı; çıksana pazara!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ya, neresi propaganda? Pazardan haberin var mı, pazardan?

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Ülkenin yüzde 80'i yoksulluk sınırı altında yaşıyor, yüzde 50'si açlık sınırı altında yaşıyor.

ADEM ÇALKIN (Devamla) - Bugün tüm dünyada iklim değişikliği konuşuluyor; kuraklık, sel, don olayları ve aşırı sıcaklıklar neredeyse her ülkenin gündeminde.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ya, donla ne ilgisi var?

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - 24 milyon insan Fak-Fuk Fon'dan aldıklarıyla yaşıyor.

ADEM ÇALKIN (Devamla) - Sanki gıda enflasyonu sadece Türkiye'de yaşanıyormuş gibi bir hava oluşturulmaya çalışılıyor; bu doğru değildir.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Nasıl değil ya? Limon 150 lira oldu!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Dünyada ilk 3'tesin ya, dünyada ilk 3'tesin! Ne anlatıyorsun ya?

ADEM ÇALKIN (Devamla) - Evet, gıda fiyatlarında artış hepimizi etkilemiştir ama şu gerçeği görmezden gelemeyiz.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Çıkışta pazara gidelim Vekilim, çıkışta pazara gidelim.

ADEM ÇALKIN (Devamla) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, lütfen dinleyelim.

ADEM ÇALKIN (Devamla) - Bu süreç yalnız Türkiye'nin değil dünyanın yaşadığı bir süreçtir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ya, pazara gittin mi hiç, pazara?

BAŞKAN - Buyurun.

ADEM ÇALKIN (Devamla) - Pandemi, Rusya-Ukrayna savaşı, enerji maliyetlerindeki yükseliş ve iklim değişikliğinin yol açtığı afetler dünya genelinde gıda üretimini ve fiyatları ciddi biçimde etkilemiştir.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ah Adem Bey, ah!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Adem Bey, pazara uğrayın, pazara!

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - O zaman niye biz 1'inciyiz?

ADEM ÇALKIN (Devamla) - Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü verilerine göre Küresel Gıda Fiyatı Endeksi son beş yılda yüzde 35 artmıştır.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Dünya kadar olsaydı, ortalama olsaydı bari!

ADEM ÇALKIN (Devamla) - Değerli milletvekilleri, Türkiye'de 2002 yılında 98 milyon ton olan bitkisel üretim miktarı yüzde 40 artışla 2024 yılında 137,4 milyon ton olarak gerçekleşmiştir.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Gıda enflasyonunda şampiyon oldunuz!

ADEM ÇALKIN (Devamla) - Bu üretim istikrarlı bir büyümenin ve güçlü bir planlamanın sonucudur. Tüm bu başarıları görmezden gelmek, açıkça akıl tutulmasıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Marul 50 lira, marul!

ADEM ÇALKIN (Devamla) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

ADEM ÇALKIN (Devamla) - Bu önerge aslında Hükümetimizin büyük bir titizlikle yürüttüğü çalışmaların tam merkezinde yer almaktadır yani mesele araştırılmıyor değil, tam tersine, zaten çözülüyor. Bu alanda ne gerekiyorsa her türlü adım kararlılıkla

atılmaktadır. Yirmi üç yıldır gıda güvenliği, iklim uyumu ve enflasyonla mücadele AK PARTİ iktidarlarının temel önceliği olmuştur. (CHP, DEM PARTİ ve İYİ Parti sıralarından gürültüler)

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Dünyada 1'inciyiz gıda enflasyonunda, o nasıl oluyor?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Dünya şampiyonu yaptınız! Enflasyonda şampiyon ettiniz!

BAŞKAN - Dinleyelim lütfen.

ADEM ÇALKIN (Devamla) - İzin vererseniz konuşmamı bizim karşımızda çok kullanılan bir deyimle bitirmek istiyorum: Siz çok iyi biliyorsunuz ama "Haço'nun da hançeri var desinler." diye de lafınızı eksik etmiyorsunuz. Bu tutum size bir şey kazandırmaz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Öneriyi oylarınıza sunacağım...

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Başkanım, yoklama istiyoruz.

BAŞKAN - Yoklama talebi var.

Sayın Günaydın, Sayın Ersever, Sayın Genç, Sayın Tahtasız, Sayın Gürer, Sayın Özcan, Sayın Ertuğrul, Sayın Taşkent, Sayın Arpacı, Sayın Öztürkmen, Sayın Bayraktutan, Sayın İlhan, Sayın Ceylan, Sayın Sümer, Sayın Özcan, Sayın Coşar, Sayın Uzun, Sayın Karagöz, Sayın Ocaklı, Sayın Biçer.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.25

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 16.38

BAŞKAN: Başkan Vekili Pervin BULDAN

KÂTİP ÜYELER: Nurten YONTAR (Tekirdağ), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 7'nci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi grup önerisinin oylamasından önce, istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, toplantı yeter sayısı vardır.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

1.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Kaya ve 20 milletvekili tarafından, gıda enflasyonunun nedenlerinin tarımsal girdi maliyetlerinden aracılık zincirine kadar bütün boyutlarıyla incelenmesi, vatandaşların sağlıklı gıdaya ekonomik ve fiziksel erişim imkânlarının artırılması için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 15/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 15 Ekim 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Şimdi birkaç milletvekili arkadaşımıza yerlerinden söz vereceğim.

Sayın Reşat Karagöz...

Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

43.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, Amasya'nın Taşova ilçesinde üniversite eğitimi gören öğrencilerin barınma sorununa ilişkin açıklaması

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Taşova ilçemizde üniversite eğitimi gören öğrencilerimiz dersleriyle, sınavlarıyla değil barınacak yer bulma sorunuyla mücadele ediyor çünkü on bir yıldır üniversitesi olan ilçemizde hâlâ bir KHK yurdu yok. Öğrencilerimiz öğretmenevinde yalnızca bir yatak, internet ve duş için ayda 12 bin lira ödüyor. Üstelik bu ücrete yemek bile dâhil değil. Hükümet milyonlarca lira harcadığı lüks projelere, yazlık, kışlık saraylara kaynak bulabiliyor ama 813 öğrencimizin başını sokacağı bir yurt inşa edemiyor. Bu mudur gençliğe değer vermek? Bu mudur sosyal devlet anlayışı? Bugün Mecliste gençlerimizin geleceğini, bilimi, üretimi konuşmamız gerekirken biz onların barınacak yerini, ödeyemediği kirasını konuşuyoruz. İşte, bu tablo yirmi üç yıldır ülkeyi yönetenlerin en büyük utancıdır. 2026 Yılı Yatırım Programı içerisine mutlaka Taşova KHK yurdu projesi alınmalıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Mehmet Aşila...

44.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşila'nın, İsrail'e ve Trump'a ilişkin açıklaması

MEHMET AŞILA (Kocaeli) - Gazze yerle bir oldu. On binlercesi çocuk, 100 bine yakın insan öldü. Kentler taş devrine döndü. Açlık, sefalet, ölüm Gazze'nin enkaz hâlindeki sokaklarında hâlâ kol geziyor. Bu şartlar altında Trump, İsrail Meclisinde siyonist, katil Netanyahu'yu ayakta alkışlıyor. Bu ahlaksız gösteri İsraili rehinelere kurtarmak için tabii. Pişmanlık yok, özür yok, adalet yok, yargılama yok, mahkûmiyet yok, bedel yok, tazminat yok, her şey kaldığı yerden devam edecek ve biz buna "barış" diyeceğiz, öyle mi? Müslüman bir delikten iki kere ısırılmaz. İsrail ve Trump'ın bunca yalanlarına, bunca çelişkilerine, ahlaksızlıklarına, zulümlerine rağmen yine de onlara inanacağız, öyle mi? O zaman olcakları bekleyip görelim diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Mehmet Karaman...

45.- Samsun Milletvekili Mehmet Karaman'ın, 15 Ekim Beyaz Baston Görme Engelliler Farkındalık Günü'ne ilişkin açıklaması

MEHMET KARAMAN (Samsun) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Bugün 15 Ekim Beyaz Baston Görme Engelliler Farkındalık Günü. Sadece bir takvim günü değil, aynı zamanda bir hakikat günüdür çünkü o beyaz baston sadece görmeyen gözlerin değil, hisseden yüreklerin de yol arkadaşıdır; görme engelliler için bir sembol olduğu kadar toplum için de bir uyarıdır. Evet, baston yalnızca kaldırım kenarında yön göstermez, aynı zamanda toplumun vicdanına da yol gösterir. Bugün bu aziz insanların sesi daha gür çıkmalıdır. Onlar üretkendir, onlar hayatın içindedir, sadece engellerin kaldırılmasına ihtiyaç duyarlar. Devlet ve millet el ele vererek, sadece rampa yaparak değil, fırsat eşitliği sunarak bu vatandaşlarımızın da söz ve karar sahibi olmalarının önünü açmalıdır. Zira, baston eldeyse yol yürünür ama destek varsa o yol geleceğe uzanır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Mahmut Dindar...

46.- Van Milletvekili Mahmut Dindar'ın, Van kayyumuna ilişkin açıklaması

MAHMUT DİNDAR (Van) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Van'da kayyum, hukuksuz iş ve işlemlerine, provokasyonlara devam ediyor. Van halkının iradesi üzerinden kayyum gaspı halkı hizmetsiz bırakıyor. Yol, su, elektrik, trafik, imar, çevre temizliği ve her şey sorunludur. On yıldır kayyum, halkımıza hizmet sunmamızı engelliyor. Öte yandan Van'da kayyum tarafından işten çıkarılan 223 işçi tam yetmiş yedi gündür direniyor. Arşiv ve sicil belgeleri temiz olan, mahkeme kararıyla işe dönen insanları da kapsayan bu haksızlık devam etmektedir. Kayyum mahkeme kararlarını tanımamaktadır. Mahkemeler hızlı işlemeli ve bu hukuksuzluk son bulmalıdır. 29 Ağustos'ta hiçbir hukuki gerekçe sunulmadan işten atılan bu işçilerin çoğu geçim sıkıntısı yaşayan ailelerin fertleridir. İşten atılan işçilerin içerisinde engelliler ve kadınlar da vardır. Bu zulüm, hukuksuzluk; haklarını arayan işçileri de Van Emniyeti engellemekten vazgeçmelidir.

BAŞKAN - Sayın Orhan Sümer...

47.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, cezaevlerinin alarm verdiğiine ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

"Covid izni" olarak bilinen ve 31 Temmuz 2023 tarihinden önce cezası kesinleşmemiş olan hükümlülerin erken tahliyesine ilişkin düzenlemeler kamuoyunda her geçen gün daha fazla tartışılmaktadır. Toplumun farklı kesimlerinden gelen talepler artık görmezden gelinmeyecek bir noktaya ulaşmıştır. Bugün Türkiye'nin cezaevleri alarm vermektedir. 30 kişilik koğuşlarda 80 kişinin tutulduğu, mahkûmların temel yaşam haklarının bile kısıtlandığı bir tabloyla karşı karşıyayız. Üstelik bu tablo sadece adli suçlarla değil, fikirlerini ifade eden, eleştiren, yazan, konuşan binlerce insanın da cezaevine girmesiyle daha da ağırlaşmaktadır. Bu ülkede "tweet" atan, bir konuda düşüncesini paylaşan, eleştiri yapan insanlar suçlu muamelesi görürken yargı sistemi üzerinde siyasi baskılar adalet duygusunu derinden sarsmaktadır. Cezaevlerindeki bu durumla ilgili düzenleme yapılması artık kaçınılmaz hâle gelmiştir. Özellikle iktidar unutmamalıdır ki adalet ancak herkes için eşit uygulandığında anlam taşır.

BAŞKAN - Sayın Ali Bozan...

48.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, DEM PARTİ'nin barıştan asla vazgeçmeyeceğine ilişkin açıklaması

ALİ BOZAN (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sürece dair iktidar kanadından somut hukuki adımlar atılmaması, provokasyon yaratmak isteyen rant çevrelerine güç veriyor. Provokatif tutumları engelleyecek olan yegâne hamle, iktidarın artık söylemin ötesine geçip demokratik ve hukuki adımlar atmasıdır. Barışa saldıran rant kölesi siyasetçilere, üç beş oyu insan yaşamından daha değerli gören herkese sözümüz şudur: Barış, barış, barış. Ve DEM PARTİ, HEP'ten bugüne, halkıyla birlikte yıllardır tarihî bedeller ve emekler vermiştir. DEM PARTİ büyük bir insanlık ailesinin partisidir. Bu büyük insanlık ailesi dün olduğu gibi bugün de hiçbir provokasyona gelmeyecek, hiçbir ucuz, kirli siyasete alet olmayacak ve DEM PARTİ, Ceylan Önkollar, Eren Bülbüller bir daha yaşamını yitirmesin diye barıştan asla ama asla vazgeçmeyecektir.

BAŞKAN - Sayın Talih Özcan...

49.- Düzce Milletvekili Talih Özcan'ın, Düzce Akçakoca Devlet Hastanesine ilişkin açıklaması

TALİH ÖZCAN (Düzce) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Düzce Akçakoca Devlet Hastanesinde eksiklikler bitmiyor. Çocuk hastalıkları uzmanı tayin edildi ancak yeri dolmadı. Hastalar çevre illere gitmek zorunda kalıyor. Aileler hem parasını hem zamanını yollarda harcıyor. Hastanede kadın doğum uzmanı var ama altyapı eksikliği yüzünden doğum yapılamıyor. Göz polikliniğinden randevu almak zorlaştı. Sağlık hizmeti temel bir haktır, bu haktan kimse mahrum bırakılamaz. Buradan Sağlık Bakanlığına sesleniyorum: Akçakoca'nın ihtiyaçlarını görmezden gelmeyin. İlçelere kadro verin. Uzman atamalarını hızlandırın. Altyapı eksiklerini derhâl giderin. Akçakoca halkı hizmet bekliyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Sırrı Sakik...

50.- Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik'in, kimin alçak olduğuna ilişkin açıklaması

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Son günlerde Mecliste son süreçle ilgili "hain" "alçak" kelimeleri havada uçuşuyor. Asıl alçaklık nedir biliyor musunuz? Ülkeyi birlikte kurduktan sonra dönüp Kürt'ü yok sayanlar alçaktır, bir halkın dilini yasaklayanlar alçaktır, bir halkın haklarını gasb edenler alçaktır. Kim alçaktır biliyor musunuz? On binlerce Kürt'ü faili meçhul cinayetlerle katledip bunlara ses çıkarmayanlar alçaktır, 3.500 Kürt köyünü yakanlar alçaktır, ölümler sürsün isteyenler alçaktır, savaş devam etsin isteyenler alçaktır, Kürt'ün bir çakıl taşı olmasını isteyenler alçaktır, kim ki bize "Alçak." diyorsa alçağın en büyüğü de odur. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Gizem Özcan...

51.- Muğla Milletvekili Gizem Özcan'ın, Marmaris Selimiye'de koruma statüsündeki bir alanda yapılmak istenen yat limanına ilişkin açıklaması

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Marmaris Selimiye'de koruma statüsünde bir alanda 145 teknelik yat limanı yapılmak isteniyor. Projenin ÇED raporu 2 Ekimde askıya çıktı. Bu proje Selimiye'nin küçük ve kapalı koyunu kirletecek, geri dönüşü olmayan ekolojik tahribat yaratacak, yöre halkının turizmde elde ettiği geliri yok edecek. Alanın içinde yüzlerce zeytin ağacı var. Üstelik denizin bu kısmı kendini temizleme özelliğine sahip değil. Bir kez daha söylüyoruz: Halkın itiraz ettiği, yerel yönetimlerin karşı çıktığı, uluslararası sözleşmelere de aykırı bu proje iptal edilmelidir. Selimiye'yi korumak Marmaris'in geleceğini korumaktır.

BAŞKAN - Sayın Tahsin Becan...

52.- Yalova Milletvekili Tahsin Becan'ın, TOKİ'nin kiralık sosyal konut projesine ilişkin açıklaması

TAHSİN BECAN (Yalova) - Sayın Başkan, geçtiğimiz günlerde mevcut kiracılar için geçerli olan yasal artış tavanı yüzde 38 olarak açıklandı ancak kiralalar son bir yılda ortalama yüzde 70 oranında artmıştır. TOKİ, yeni kiralık sosyal konut projesi için düğmeye bastı ancak sosyal konutun ölçütü, kira bedelinin düşüklüğü değil, başınızı sokacak bir yer sağlamak değil, insan onuruna yakışan bir yaşam standardını ve barınmanın yaşamaya elverişli ve güvenli olarak birlikte olmasıdır. Kaldı ki TOKİ'nin geçmiş projeleri genellikle şehir çeperlerinde ulaşım, eğitim ve sağlık altyapısından kopuk, toplumsal dokudan izole alanlarda inşa edildi. Bu yeni kiralık konutlar da benzer biçimde konumlanırsa barınma maliyeti düşse bile yaşam maliyeti artacaktır. Buradan yetkilileri uyarıyoruz: Kira krizinin kalıcı çözümü, bir sosyal konutun ihtiyaç sahibi toplumsal kesimlerin kentsel ihtiyaçlarını gözetken bir şekilde yapılması gerektiği anlamına gelir.

BAŞKAN - Sayın Seyit Torun...

53.- Ordu Milletvekili Seyit Torun'un, Ordu'nun Gököy-Gürgentepe yol sorununa ilişkin açıklaması

SEYİT TORUN (Ordu) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Ulaştırma Bakanlığı Ordu'da yol konusunda sınıfta kalmıştır. Bugün Ordu'nun Gölköy-Gürgentepe yol sorununu bu kürsüden bir kez daha dile getirmek zorundayım. Yıllardır yapımı süren bu yol âdeta bir yılan hikâyesine, bir kangrene dönüşmüş durumda. Her seçim öncesi "Tamamlanıyor, son aşamadayız." deniyor ama ortada hâlâ hiçbir şey yok; toz, çamur ve çukurdan başka bir şey yok. Vatandaş arabasını yolda bırakıyor, ambulanslar geçemiyor, öğrenciler okula, üretici pazara güçlüklerle ulaşıyor. Buradan Ulaştırma ve Altyapı Bakanına sesleniyorum: Sürekli olarak ileri tarihlere atılan vaatleri artık duymak istemiyoruz, icraat istiyoruz. 2016'dan bu yana farklı gerekçelerle defalarca ihale edilen bu yolun derhâl tamamlanmasını, yıllardır süren bu mağduriyetin sona erdirilmesini talep ediyoruz. Bu vesileyle, yarın saat 14.00'te Gölköy İlçe Başkanımız bu konuya ilişkin bir basın açıklaması yapacaktır. Tüm hemşehrilerimizi bu ortak sese güç vermeye davet ediyorum.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

2.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez tarafından, sokaklarda, mahallelerde, okul çevrelerindeki çocuk çeteleri ve sokak güvenliği sorununu derinlemesine ele almak, çocukların suç örgütleri tarafından istismar edilmesini önlemek, aile yapısını ve toplumsal dayanışmayı güçlendirmek amacıyla 15/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 15 Ekim 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

15/12/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 15/10/2025 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Turhan Çömez
Balıkesir
Grup Başkan Vekili

Öneri:

Balıkesir Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Turhan Çömez tarafından, sokaklarda, mahallelerde, okul çevrelerindeki çocuk çeteleri ve sokak güvenliği sorununu derinlemesine ele almak, çocukların suç örgütleri tarafından istismar edilmesini önlemek, aile yapısını ve toplumsal dayanışmayı güçlendirmek amacıyla 15/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan araştırma önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 15/10/2025 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İYİ Parti Grubu adına Sayın Selcan Taşçı.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA SELCAN TAŞÇI (Tekirdağ) - Değerli milletvekilleri, İYİ Parti olarak benzer bir önergeyi geçen yıl, 2 yaşındaki Sıla bebeğin tecavüz sonucu feci şekilde can vermesinin faillerinden birinin 13, birinin de 14 yaşında olması üzerine de vermiştik; gelin, çocuklarımızı katillere, sapıklara dönüşmekten kurtaralım demiştik; karşımıza gaspçı, tecavüzcü, torbacı olarak çıkan bu çocukların annelerini, babalarını, doğdukları ortamı değiştiremeyiz ama karakterlerinin şekilleneceği ortamı değiştirebiliriz demiştik; suçlulaştıkları an, alanları tespit edip tedbir alabiliriz demiştik, reddettiniz geçen yıl. Sonra, 16 yaşında bir liseli Balçova'da karakol bastı, şehitler verdik, internet üzerinden bir İranlı tarafından azmettirilmişti. Aynı yöntemle düzenlenecek 2 kanlı saldırı da olmadan engellendi. 14 yaşındaki Mattia Ahmet Minguzzi'yi defalarca bıçaklayan, yere düştüğü hâlde can çekişirken hunharca ve zevk de alarak -karşı karşıya olduğumuz belayı tahayyül edin diye vurgulayarak söylüyorum- ölümüne tekmeleyenler biri 14, biri 15, biri 16, biri de 17 yaşında hukuki olarak çocuklardı. En küçük bir pişmanlık belirtisi göstermedikleri gibi -katilleri, bebek katillerini kahramanlaştıranın kelebek etkisi olabilir belki bu- âdeta gururluydu yaşı çocuk olan bu canı çeteler. Aileyi tehdit edecek kadar cüretkârdı hamileri. İlkokulda kaynaştırma raporu almış içlerinden biri. İlkokuldan itibaren devletin ilgili birimleri bu kişi suç makinesine dönüşene kadar neredeydi, merak ediyoruz? Mesela, Ankara'da annesi ve kız kardeşini taciz eden kişileri uyaran Hakan Çakır'ı canice katleden 5 kişiden 1'i 17, 1'i 14 yaşındaydı. Sinan Ateş suikastı sanığı Serdar Öktem'e düzenlenen saldırıdan tutuklananların 2'si 18 yaş altında. Eyüp'te 20 yaşındaki Nesimi Acar'ın öldüğü ve "çete infazı" diye duyurulan olayın faili 14 yaşında.

Böyle yüzlercesi var ve hiçbiri tesadüf değil, münferit değil. 2024'te çocukların karıştığı suç sayısı 2023'e göre yüzde 9,8 artarak 612.651 oldu. 2023'te "suça sürüklenen" diye tanımlanan -ben "suçlulaşan" diyorum- çocukların sayısı 179 binken 2024'te 203 bine yükseldi. Bilmiyorum ne kadar farkındasınız, bir sektör var karşımızda: Casperlar, Daltonlar, Redkitler; 90'ların çizgi filmlerinden fırlamış gibi ama uluslararası suçlu üretim çiftliği her biri. Uyuşturucu, kara para, yasa dışı bahis, gasp, on-line siparişle tetikçilik; böyle bir yeni nesil mafya kol geziyor sokaklarımızda "Z Mafyası" diyorlar.

Değerli milletvekilleri, bir çocuğu suçluya dönüştüren sayısız sebep olabilir: Akran etkisi, reddi, aile geçmişi, eğitimsizlik, sanayileşme ve şehirleşmeye bağlı göç, yani sosyal denetimin azalması, yani aidiyetinin azalması, yani ortama uyumsuzluk, yani yoksulluk, sosyal dışlanma ama bir de ne var biliyor musunuz? Bu suçlu üretim çiftliklerinin en büyüğü hangisi? En büyüğü terör örgütleri. Afrika'da, Suriye'de, Irak'ta ve Türkiye'de kimi kaynaklara göre 300, kimine göre 500 bin; 2012'den 2021'e kadar yüzde 159

artmış terör örgütlerinin çocuk militan sayısı; DAESH'te, El Nusra'da, YPG/PYD'de ve alçak PKK'da. PKK terör örgütünün alçakça kurduğu 8-12 yaş taburu bütün dünyanın malumu. Alçak PKK'nın çocuk militanlarının 2014 oranı yüzde 29,7; 2017 oranı %20,60. ABD Dışişleri Bakanlığı 2015 raporu alçak PKK iki yıl içinde 2.152 çocuğu kaçırdı. Ne için? İntihar bombacısı olarak kullanmak için. Başka ne için? Uyuşturucu sattırarak yani nesilleri zehirlemek için. Yıllık 1,5 milyar dolar uyuşturucu geliri bulunan narkoterör örgütü alçak PKK'nın 8-12 yaş arası çocuklara uyuşturucu sattığı dünya medyasına defaatle manşet oldu. 2016'da yapılan bir uluslararası araştırmaya göre çocuk militanların yüzde 40'ı kız ve cinsel köleliğe maruz kalıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - Tıpkı 15 yaşında kaçırılan ve dört buçuk yıl tecavüze maruz kalan Destan gibi mesela.

Emniyet ile Diyarbakır Anneleri arasında yapılan görüşmelerden çıkan sonuç, hiç öyle asimile edildikleri falan için değil, ailelerin beyanları "Zengin olursun." "Rahat yaşarsın." "Aileni kurtarırsın." "Kahraman olursun." diye kandırıyor PKK terör örgütü çocukları. Onun için arkadaşlar "kahraman" diye kimi alkışladığınıza, kimi alkışlattığınıza ve kimi, çocuklara rol model gösterdiğinize dikkat edin; makamlarınızda kimleri ağırladığınıza, kimlerle boy boy fotoğraflar verdiğinize dikkat edin ve lütfen bu önergeyle ortaya koyduğumuz tehdidin bir millî güvenlik sorununa, gelecek sorununa denk düştüğünün idrakiyle karar verin ve önergemize destek verin.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Elif Esen.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA ELİF ESEN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DEVA Partisi-YENİ YOL Grubu olarak suça sürüklenen çocukları uzun süredir çalışıyoruz, gündemimizde ve farklı boyutlarıyla bu konuyu ele alıyoruz, çalışıyoruz. Biz de bu konuyla ilgili önergemizi yazdık, hazırlığını yaptık, çok yakın bir zamanda da sizlere sunmuş olacağız ancak bugün İYİ Partinin hazırladığı aynı konudaki önergeleri kabul edilmedikçe bizler de rahat etmeyeceğiz, bunu sürekli gündemimize taşıyacağız. Biz, sunulan bu önergeyi aynı hassasiyetle ortaya koydukları için İYİ Partiye teşekkür ediyoruz ve önergelerini de destekleyeceğimizi açıklıyoruz. Fakat sonda söyleyeceğimi başta söylemek istiyorum, bu önergelerin kabul edilmesi son derece önemli. Sizler de bu konuda önerge vermeyi sürdürmekle mükellefsiniz değerli partiler ve temsilcileri; ülkemizdeki tüm çocuklar adına ve ülkemizin tüm çocuklarını kendi çocuğumuz gibi hissederek. Bu ülkenin geleceği, suça sürüklenen çocukların ve mağdurların sarmalında eriyip tükenmemeli. Onları suça iten hatta madalya takar gibi teşvik eden çeteler kirli yollarında ilerleyememeli.

TÜİK verilerine göre 2024'te 202.785 evladımız suça sürüklenen çocuk yani suç işleyen çocuk olarak işlem görmüş; bu konu hayati, bu konu her şey. Sorunların temelinde yoksulluk, eğitimden kopuş, aile içi şiddet, uyuşturucu maddeyle temas, organize suç yapılarının beslediği aidiyet ve kendi ailesinde, çevresinde değer görememe gibi boşluk hisleri var. Bunlar ortada, açık ve net bulgular ancak bu konuları yalnızca konuşmak, sebepleri ortaya koymak yetmez; bir Meclis araştırması komisyonuyla dehlizlerine inmek, çocuklara zarar verecek tüm kök sebepleri kurutmak zorundayız ve net olmamız lazım. Çocuklara daha ağır cezalar vermek bu ağır konuya yeterli olacak çözüm asla değil. Çeteleşmiş aileleri tarafından içeri davul-zurnayla gönderiliyor bu çocuklar, cezaevinde de daha da derinleşen suç döngüsüne sürükleniyorlar. Bizim derdimiz, konunun gerçek bataklığının kurutulabilmesi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ELİF ESEN (Devamla) - Teşekkürler.

Bizim hedefimiz korunma, önleme, erken müdahale eğitim ve rehabilitasyonla kök sebeplerine inmek ve kökünü kurutmak bu suç fabrikalarının; bu, olmak zorunda. Hedefimiz, palazlanan 18 yaş altını tetikçi yapan çeteleri bitirmek, çocukları okulda aç bırakmadan, evde ihmal etmeden koruyabilmek; bugün oy vereceğiz, daha sonra da takip etmeye devam edeceğiz. Önergeler geçene, somut adımlar atılana dek ısrarla takip edeceğiz.

Sözümü bitirirken bir kez daha çağrı yapmak istiyorum: Meclis, çocuklara olan sorumluluğunu yerine getirmeli; çocuklarımızın geleceğini çalan bu mekanizmaları birlikte parçalamalı, ortadan kaldırmalıyız. Yine, bir ayağı Türkiye Büyük Millet Meclisinde, diğer ayakları sivil toplum ve akademiye olan, toplum öncülerinden oluşan sivil inisiyatif, çocuk hareketine destek veren, "Çocuk partilerüstüdür." diyen ve gönüllü olan farklı partilerden değerli milletvekili arkadaşlarım, sizler de ses verin, destek olun, hep birlikte bu etkiyi büyütelim.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi grubu adına Sayın Dilan Kunt Ayan.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Evet, bir yasama yılı daha başladı ve demokratikleşme açısından aslında bu Meclisten büyük büyük beklentilerin olduğu bir dönemden bahsediyoruz fakat üç haftadır Meclis açılmış, hâlen tek bir yasa yapımına geçebilmiş değiliz.

Evet, sabah "on birinci yargı paketi" adı altında bir taslakla uyandık güne ve inceledik bu taslağı: acaba gerçekten yıllardır bu halkın beklentisini karşılayacak bir taslak mıdır diye fakat maalesef ki buna dair, halkın beklentilerine dair tek bir çözümün olmadığı bir taslakla karşı karşıya geldik. AKP'li yetkililer açıklama yapmış, "Bize ulaşan bir taslak yok." demiş. Adalet Komisyonu üyesiyiz, basında dolaşıyor. Elbette ki bu taslak gökten inmedi, sizin Bakanlığınız eliyle sızdırılan, kamuoyunda tartışılması istenen bir taslak bu fakat yetkililer ne diyor AKP'den doğru? "Böyle bir taslaktan haberimiz yok, bilimiz yok." diyor fakat çok iyi biliyoruz ki Bakanlık eliyle aslında kamuoyuna servis edilen bir paket bu. Neden Bakanlık bunu yapıyor? Kamuoyunun tepkisini ölçmek için yapıyor.

Peki, bu taslaklar, bu hâliyle aslında neyi ifade ediyor bize? Bakın, sekiz geldi, dokuz geldi, on geldi, şimdi on biri getirmeye çalışıyorsunuz ve aslında bu ülkenin daha da otoriter bir ülke olmasına hizmet eden taslaklar bunlar. Bu ülkenin daha fazla

antidemokratik bir ülke olmasına hizmet eden taslaklar bunlar. Ne demokrasiye dair bir söylem var içerisinde ne eşitliklere dair bir söylem var içerisinde ne de hak ve özgürlükleri güvence altına alan bir taslak bu.

Bakın, kamuoyunda konuşuluyor fazlasıyla, büyük bir beklenti de var aslında. Nedir bu beklentiler? Elbette ki cezaevlerinin durumu. Bir an önce buna dair tasarılar yapılsın isteniyor, hasta tutsaklara ilişkin tasarılar yapılsın isteniyor, Covid'e ilişkin eşitlikçi düzenlemeler yapılsın isteniyor fakat mevcut siyasal iktidar bu paketle bize neyi getirmeye çalışıyor? Bakın, önergede de var zaten, önergede de uzun uzun açıklamış aslında, suçla sürüklenen çocuklardan bahsediliyor. Tam aksine daha da fazla onları cezalandıran, daha da fazla onları kapatma evine gönderen, ıslahına dair hiçbir çözüm üretmeyen bir madde var bu taslakta. Yine ne var bu taslak içerisinde? Cinsel kimliklerinden kaynaklı zaten yok sayılan, ötekileştirilen, her gün nefret söylemine ve şiddete maruz kalan kişilere dair, bunları daha da fazla cezalandırma yönteminin önünü açan bir madde var bunda. Yine ne var bu taslakta? İfade ve basın özgürlüğüne dair yoğun saldırıları içeren bir taslak var karşımızda.

Biz bir kez daha aslında buradan ifade ediyoruz: Daha henüz Adalet Komisyonuna gelmiş resmî bir taslak yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

DİLÂN KUNT AYAN (Devamla) - Bir an önce kulağınızı, gözünüzü halka dönün ve halkın taleplerini içeren, hani "Ekimde gelecek." dediğiniz tasarılar vardı ya onuncu yargı paketinde konuştuğumuz, onlara dair tasarıları karşımıza çıkarın ve sızdırma yapmak istiyorsanız da onlara dair sızdırmaları yapın diye buradan ifade ediyoruz.

Yine, değerli arkadaşlar, tabii ki bu dönem aslında bütün vekillerin, siyasetçilerin ortak yaşamı, adaleti, barışı, demokrasiyi inşa etme sorumluluğu olan bir dönemden geçiyoruz. Evet, Komisyon buna dair çalışmalarını yürütüyor fakat bu Meclisin de hem diliyle hem sözüyle hem çıkaracağı yasalarla buna hizmet etmesi gerektiğini ifade ediyoruz ve Meclisi en başta kendi içinde demokratik bir ortam yaratmaya, ardından da demokratik toplum yasalarını yapmaya bir kez daha buradan davet ediyoruz.

Teşekkürler. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Nermin Yıldırım Kara.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; saygıyla selamlıyorum hepinizi.

Bugün, geleceğimizin mimarı olan çocuklarımızın şiddet, gasp, cinayet, uyuşturucu madde bağımlılığı konularında nasıl sorununu çözeriz, nasıl bunu kaynağında ortadan kaldırırsak, bunu konuşuyoruz ama biz bunu ilk defa bugün konuşmuyoruz. Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak hassasiyetlerimizi dile getirirken bu konuya temelinden baktık, ekonomik göstergelere baktık, aile içerisindeki şiddete baktık; geçim sıkıntısına, yoksulluğa, yoksunluğa baktık; akran zorbalığına baktık çünkü bu işin temeli budur.

Daha geçen sene, geçen dönem Ekim 2024'te yine bu konu gündeme gelmiş, siz demişsiniz ki yani AKP iktidarı demiş ki: "Yaptığımız reformlarla gençlerimizi cezalandırıcı bu yaklaşımdan uzaklaştırıyoruz, rehabilite ediyoruz, çocuk izlem merkezleri kuruyoruz, denetimli serbestlik uygulamalarıyla etkin bir mücadele ediyoruz." Demişsiniz, demişsiniz ama geldiğimiz noktada yine aynı yerde durmuşuz. Neden böyle söylüyorsunuz? Çünkü suçla bulaşan çocukların istatistiklerine baktığımızda, 2020'de 112 bin suçla bulaşmış, güvenlik güçlerine teslim edilen çocuk varken 2024'te bu rakam 202 bine ulaşmış; demek ki bir şeyi başaramamışız. O bakımdan sadece komisyonla olacak bir iş değil. Şimdi, kaynağında vergi almayı bilen iktidar... AKP iktidarına, temsilcilerine söylüyorum bunu: Kaynağında vergiyi alırken bu sorunları kaynağında çözmeniz gerekir.

Şimdi, Meclise gelecek olan düzenlemede, özellikle on birinci yargı paketinde 15 ile 18 yaş arasındaki çocuklara ilişkin verilen cezaları artırarak bu sorunu tamamen ortadan kaldırmayı planlıyorsunuz. Bu, cezayla olmuyor çünkü çocuklar suç işliyorlar, ceza alıyorlar, hapishaneye giriyorlar, çıkıyorlar, tekrar aynı suçu işliyorlar. Demek ki bunun bir mental bakış açısıyla, eğitim sistemini düzenlemekle, yoksullukla ve yoksunlukla mücadele etmekle, ailelerin refah payından, büyüme payından hane başına daha fazla gelir almakla çözümlenebileceğini görmeniz gerekir; bu bilince ve bilgi birikimine de sağlam bir şekilde uygun davranmanız gerekir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

NERMİN YILDIRIM KARA (Devamla) - 2025 yılını "Aile Yılı" ilan etmişsiniz ama çocuklar IBAN hırsızlarının, hesap kiralayan bu hırsızların, bu çetelerin eline düşmüş. İktidar eliyle aslında siz sorunları yönetmek yerine bu sorunları çözmek için çaba sarf etseniz bu işler düzelecek ama siz bunu çeviriyorsunuz, yönetiyorsunuz. Dolayısıyla, benim buradan söyleyeceğim; bu çocuklar için verilen ve geleceğimizin teminatı olan çocuklara yapılan en büyük ceza aslında AKP iktidarının tam kendisidir diye düşünüyorum.

Ben konteyner kentlerde yaşam mücadelesini çok iyi bilen birisi olarak sizlere buradan sesleniyorum ve çağrı yapıyorum: Hangi konteyner kentteki çocuğun yürüyerek mi, çamurda mı okula gittiğini, beslenme çantasına ailesinin ne koyduğunu biliyor musunuz? Hangi çocuklar konteyner kentlerde 9 yaşında, 11 yaşında uyuşturucu maddeye bulaşıyor biliyor musunuz, gördünüz mü?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NERMİN YILDIRIM KARA (Devamla) - Ama gelip ilgilenmezseniz bu sorunu kaynağında çözemezsiniz diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Şengül Karslı.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; görüşülmekte olan öneri metninin içeriğine bakıldığında, meseleye yüzeysel bakan hatta devletin yıllardır yürüttüğü kapsamlı çalışmaları yok sayan bir yaklaşım karşımıza çıkmakta. Hiçbirimiz çocuklarımızın suça sürüklenmesini görmezden gelemeyiz fakat mevcut tabloyu ütöpik ifadelerle tarif etmek, toplum vicdanını zedeleyen, devletin kurumlarını itibarsızlaştıran bir dildir.

Değerli arkadaşlar, bizler çocuk adalet sistemini baştan yapılandırarak suçu önlemeye yönelik koruma ve rehabilitasyon eksenine dayalı bir anlayış benimsedik. 81 ilimizdeki gerek koruyucu ve önleyici hizmetlerle gerek ikincil örselenmeyi önlemeye

yönelik hizmetlerle gerekse de müdahaleye ve rehabilitasyona yönelik süreçlerle suçla sürüklenen her bir çocuğumuza özel bir izleme ve destek planı oluşturulmakta. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, risk altındaki çocuklar için mahalle temelli izleme ve danışmanlık sistemini yıllar evvel devreye aldı. Sosyal hizmetler merkezleriyle çocukların suçla yönelmeden önce tespit edilmesini ve aileleriyle birlikte desteklenmesini sağlıyoruz. Belki bilmeyenleriniz vardır; Aile Sosyal Destek Programı personeli, ailelerle bire bir temas kurarak gereken her türlü desteği kendilerine sağlıyor. Bunlar çok kıymetli. Aynı şekilde, İçişleri Bakanlığınca çocukların suç örgütleri tarafından kullanılmasını önlemek için okul çevrelerinde riskli alanlar sürekli denetim altında tutulmakta. Millî Eğitim Bakanlığı, çocukların okuldan kopmalarını engellemek için okul devam programı, mesleki eğitim projeleri, kulüpleri gibi birçok uygulamasıyla; Adalet Bakanlığı ise çocuk adalet merkezleri, adli görüşme odaları gibi birçok çalışmasıyla bu sürece destek veriyor. Dolayısıyla, ortada kurumlar arası bir koordinasyon eksikliği değil; tam tersine, güçlü bir iş birliği söz konusu. Devletimiz, hem koruyucu hem de onarıcı mekanizmalarıyla süreci bütüncül biçimde yürütmeye devam ediyor.

Değerli milletvekilleri, suçla sürüklenen çocuk konusu sadece adli bir konu değil bunun yanı sıra sosyolojik ve pedagojik bir meseledir. Dolayısıyla çözüm; devletin kararlılığıyla, güçlü aile yapısıyla ve toplumun ortak iradesiyle mümkündür. Her bir çocuğumuz bizim geleceğimiz, umudumuz, en kıymetli hazinemizdir. O yüzden biz hiçbirini hiçbir kimsenin insafına bırakmadık, bırakmayız. Bizim derdimiz insandır, bizim amacımız bir çocuğun yüzündeki tebessüm olmaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Bu çocukların hepsi sizin iktidarınızda doğdular, sizin iktidardan başka da iktidar görmediler!

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ŞENGÜL KARSLI (Devamla) - Ve emin olun, devletimizin gücü de kararlılığı da bunu gerçekleştirecek kudrettedir.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Eğitim de sizdeydi!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Başkanım, devam edin, Genel Kurula hitap edin siz.

ŞENGÜL KARSLI (Devamla) - Anlıyorum, tüm yaptıkları sadece lafla olanların bunları anlaması pek mümkün değil.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Ya, Şengül Hanım, TÜİK verilerine göre her yıl yüzde 10'un üzerinde artıyor ya! İnsaf ya! İnsaf ya!

ŞENGÜL KARSLI (Devamla) - Ve emin olun, devletimizin gücü de kararlılığı da bunu gerçekleştirecek kudrettedir.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ne yaptınız mesela?

ŞENGÜL KARSLI (Devamla) - Bu sorunları hep birlikte çözeceğiz diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sezai Temelli ve Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit tarafından, Rojin Kabaiş'in ölümüyle ilgili dosyada yaşanan bütün eksikliklerin araştırılması amacıyla 15/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 15 Ekim 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

15/10/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 15/10/2025 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Sezai Temelli
Muş
Grup Başkan Vekili

Öneri:

15 Ekim 2025 tarihinde Muş Milletvekili, Grup Başkan Vekili Sezai Temelli ve Kars Milletvekili, Grup Başkan Vekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit tarafından (14465 grup numaralı) Rojin Kabaiş'in ölümüyle ilgili dosyada yaşanan bütün eksikliklerin araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 15/10/2025 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Öznur Bartin.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ÖZNUR BARTİN (Hakkâri) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Her şüpheli kadın ölümü aydınlatılmamış bir cinayettir. Önümüzde duran dosya yalnızca bir öğrencinin, bir evladın, genç bir kadının kaybını anlatmıyor; devlet mekanizmalarının ihmali, delillerin zedelenmesi ve soruşturmanın sistematik bir biçimde yönlendirilmesinin belgesidir. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi öğrencisi Rojin Kabaiş 27 Eylül 2024'te kaybolmuş, 15 Ekim 2024'te kaybolduğu yerden 24 kilometre uzaklıktaki Van Gölü kıyısında cansız bedeni bulunmuştur. Aradaki on sekiz gün; kapatılan kapıların, eksik aramaların ve geciktirilen adaletin kronolojisidir. Olayın ilk anından itibaren yetkili merciler otopsi ve adli inceleme tamamlanmadan intihar kanaatini kamuoyuna dayattı. Yurt yönetimi aileyi gecikmeli ve yetersiz bilgilendirdi. Bazı yurt kameralarının çalışmadığı, diğer kayıtların geç teslim edildiği hatta bazı görüntülerin silindiği iddiaları soruşturmanın güvenilirliğini ortadan kaldırdı.

Savcılığa resmî bildirim saatler sonra yapılmış, delil zinciri fiilen zedelenmiştir. Savcının yaptığı daraltıcı beyan nedeniyle arama çalışmaları kasıtlı biçimde sınırlandırılmış, Bardakçı köyü ve kampüs çevresindeki kritik alanlar tarama dışı bırakılmıştır. Yurttaki öğrencilerin ifadeleri alınmamış, üniversite ve yurt yönetimi idari soruşturma başlatmamış, yurt personeli hakkında disiplin işlemi uygulanmamıştır.

Adli Tıp raporları dosyanın en çarpıcı alanıdır. İstanbul Adli Tıp Kurumu Biyoloji İhtisas Dairesinin 1 Kasım 2024 tarihli raporu Rojin'in bedeninde 2 farklı erkek DNA'sı tespit etti ancak ilk raporda örneklerin hangi bölgeden alındığı açıklanmadı ve "Şüpheli bulgu yoktur." denildi. Yaklaşık on aylık mücadeleden sonra 10 Ekim 2025 tarihli ikinci rapor, örneklerin göğüs ve vajinal bölgelerden alındığını belgeledi. Hayati bir bilgi baştan beri mevcut iken neden saklandı, neden dosyaya geç girdi? Kim veya kimler korundu? Bu geciktirme soruşturmanın akışını tıkamış, Rojin'in şüpheli ölümünün yani bir cinayetin örtbas edilmesine hizmet etmiştir. Adli Tıp Kurumunun bulaş olasılığı iddiası ile aynı raporda bulaş riskinin bertaraf edildiğinin ileri sürülmesi bilimsel tutarlılıkla bağdaşmaz. Olay günü 200'den fazla kolluk görevlisinden örnek alınmış, sekiz ay süren incelemelere rağmen bu iddiayı doğrulayacak şeffaf ve ikna edici veri sunulmamıştır.

Bu davada devletin sorumluluğunda olan kurumlar görevlerini yerine getirmemiş, hakikati ortaya çıkarmak yerine gerçeği karartan bir tutumla fiilen fail konumuna düşmüşlerdir. Adli Tıp raporlarına ilişkin tartışmalar sürerken Van ve Diyarbakır Baroları tarafından yapılan ortak açıklamada da soruşturmanın başından itibaren etkin yürütülmediği, otopsi sürecine avukatların dâhil edilmediği ve dosyanın kamuoyuna intihar olarak yansıtıldığı belirtildi. Barolar, Adli Tıp Kurumunun Rojin'in bedeninden alınan 2 erkek DNA'sının bulunduğu bölgeleri yaklaşık bir yıl boyunca gizlediğini, bu nedenle Kurum hakkında suç duyurusunda bulunduklarını açıkladı. Yapılan açıklamalarda dosyada cinsel saldırı ihtimalinin açıkça ortaya çıktığı ve ihmali olan tüm kişi ve kurumların yargı önüne çıkarılması gerektiği vurgulandı.

Türkiye'de her yıl yüzlerce kadın, erkek şiddeti nedeniyle yaşamını yitirmekte ya da ölümleri şüpheli olarak kayıtlara geçmektedir. Geçmişte Şule Çet, Aleyna Çakır, Rabia Naz Vatan, Nadira Kadirova dosyalarında görüldüğü üzere, benzer uygulamalar toplumda adalete olan güveni sarsmıştır. Bu Meclis susmamalıdır, Rojin'in çığlıklarına kulak vermelidir. Benzer ihmal ve karartmaların önüne geçilmelidir. Taleplerimiz açıktır ve acildir. TBMM bünyesinde bağımsız bir Meclis araştırması komisyonu derhâl kurulsun.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ÖZNUR BARTİN (Devamla) - Adli Tıp Kurumunun bilimsel ve idari bağımsızlığı hukuken güvence altına alınsın, DNA ve diğer adli bulgular uluslararası standartlarda yeniden incelensin; eksik kamera kayıtları, silindiği iddia edilen görüntüler ve alınmamış ifadeler tespit edilsin; ihmali olanlar ve karartmayı gerçekleştirenler yargılsın, yargı ve adli kurumlarda toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifi güçlendirilsin, kadınların adalet mekanizmalarına erişimi iyileştirilsin.

Bu araştırma önergemiz Rojin için adaletin sağlanmasını ve kadınların yaşam hakkını güvence altına alan yasal reformların yapılmasını hedeflemektedir. Rojin için adalet istiyoruz. Adalet istiyoruz ki bu ülkede tek bir kadın daha şüpheli ölüm haberine konu olmasın. Biz kadınların Rojin'e sözü var: Bu cinayeti mutlaka aydınlatacağız. Gerçek gün yüzüne çıkmadan, Rojin için adalet sağlanmadan hiçbirimizin vicdanı huzur bulmayacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Rojin için mikrofonu açacağım Sayın Bartin, tamamlayabilirsiniz.

ÖZNUR BARTİN (Devamla) - Rojin için adalet istiyoruz. Adalet istiyoruz ki bu ülkede tek bir kadın şüpheli ölüm haberine konu olmasın. Biz kadınların Rojin'e sözü var: Bu cinayeti mutlaka aydınlatacağız. Gerçek gün yüzüne çıkmadan, Rojin için adalet sağlanmadan hiçbirimizin vicdanı huzur bulmayacak. (DEM PARTİ ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Birol Aydın.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA BİROL AYDIN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. DEM PARTİ Grubunun Rojin Kabaiş'in ölümünün araştırılması için vermiş olduğu önerge hakkında grubumuz adına söz aldım.

Değerli arkadaşlar, 21 yaşında bir kızımızın ölümünün üzerine konuşmak gerçekten zor bir durum. Rojin "gün gibi, güneş gibi" demek, Rojin "gün gibi, güneş gibi" demek. Rojin'in sönüp gitmesinin üzerinden bir yıl geçti. Sabah babası Nizamettin Bey'i aradım. Bir an empati yapmak bile insanın beynini patlatıyor; insanı yüreği, sadrı parçalanırcasına kendinden geçiriyor.

2025 yılındayız. Her yerin kamera olduğu, bu kadar teknolojinin geliştiği bir zamanda biz bugün ihmalleri, ihtimalleri, şüpheleri konuşuyoruz. Oysa bizim, bu imkânlarla bugün bu faillerin canının nasıl yandığını görmek ve konuşmak durumunda kalmamız gerekiyordu. Nasıl bir hâl? Bakın, bu meselede bırakın failleri, en küçük ihmalleri olanların bile parmaklarının nasıl kırıldığını burada konuşmuş olmamız, görmüş olmamız gerekirdi.

Değerli vekiller, değerli arkadaşlar; aslında her gün bir kadın cinayeti, bir istismar olduğunu yaşayarak görüyoruz; biz sosyal medyaya yansımalar üzerinden görüyoruz yoksa çokçası var, olmuş bitmiş hadiseler olarak kayıtlara geçiyor. "Cezasızlık algısı" diye bir şey var ülkemizde. Ne cezasızlık algısı? Doğrudan, düpedüz cezasızlık gerçeği var. Adliye koridorlarına ön kapıdan girip arka kapıdan çıkanların olduğu yüzlerce hadiseye şahit oluyoruz biz.

Bugün, kendisi gibi düşünmeyen her bir toplum kesimini adliyeyle, adliye koridoruyla, cezaeviyle tanıştıran bir iktidarın önünde bu konuyu çözmemek için hiçbir mazereti olamaz. Polisse polis, kanunsa kanun, yetkiyse yetki! Herkes burada; bu, hâl yoluna konulmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

BİROL AYDIN (Devamla) - Bu, bizim Rojin'e karşı; bu, bizim bunun gibi bundan önce kadın cinayetlerine ve istismarlarına maruz kalmış kadınlarımıza, kızlarımıza karşı borcumuzdur. Bu, bir yıldır canı yanan, bu konuda hak arayan Rojin'in babasına karşı borcumuzdur. Bu borcu yerine getirmemiz gerekiyor.

Rojin'i ve cinayete kurban giden tüm kadınlarımızı rahmetle anıyor, hep beraber sorumluluklarımızı güçlü bir şekilde kuşanmaya kendimizi davet ediyor; DEM PARTİ'nin bu grup önerisine destek olduğumuzu ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP, DEM PARTİ ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

İYİ Parti Grubu adına Sayın Mehmet Akalın.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA MEHMET AKALIN (Edirne) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Rojin Kabaiş Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi öğrencisiydi; tıpkı Aleyna Çakır'ın, Rabia Naz'ın, Nadira Kadirova'nın ve Şule Çet'in olduğu gibi hayalleri vardı ama o da kadın olduğu için bu ülkede bir kez daha adaletin erkek egemen duvarlarına çarptı. Her yıl yüzlerce kadın, erkek şiddeti nedeniyle yaşamını yitiriyor ya da ölümleri şüpheli olarak kayıtlara geçiyor. Bu ölümlerde deliller yeterince incelenmiyor, raporlar çelişkilerle dolu ve failin lehine yorumlanıyor. Her defasında sistem, maalesef, yaşamını savunamayan kadını değil suç işleyen erkeği koruyor. Bu tablo, sadece bireysel bir trajedi değil hukuk devletinin sistematik bir erozyonudur.

Sayın milletvekilleri, Rojin Kabaiş dosyasında vücudunun 2 farklı bölgesinden alınan DNA örneklerinde 2 farklı erkeğe ait izler bulundu ancak Adli Tıp Kurumu bu bulguları "ölüm sonrası bulaşma" olarak yorumladı. Bu, sadece bilimin değil vicdanın da reddettiği bir yaklaşımdır. Bu ülkede bir kadının bedeninde bulunan deliller bile artık tesadüf sayılıyorsa adaletin terazisi çoktan bozulmuş demektir. Kadın örgütleri, barolar ve Rojin'in ailesi etkin, tarafsız bir soruşturma talep etti ancak her defasında olduğu gibi adaletin kapısı bir kez daha kadınlara kapatıldı.

Değerli arkadaşlar, bu meseleyi yalnızca hukuki bir dava olarak görmek yanlıştır, bu mesele Türkiye'nin vicdan sınavıdır. Kadınların yaşam hakkını korumak, şiddeti önlemek ve adaleti tesis etmek anayasal sorumluluktur ve bu, bizim görevimizdir.

Sayın milletvekilleri, bu Meclis araştırması önergesi, sadece Rojin Kabaiş için değil bu ülkede şiddet mağduru bütün kadınlar için bir umut çağrısıdır. İYİ Parti olarak çağrımız, adli süreçlerde yaşanan eksiklikleri tespit etmek, Adli Tıp Kurumunun bağımsızlığını güçlendirmek, kadınların adalete erişimini kolaylaştırmak ve cezalandırılmayan şiddet kültürünü sona erdirmek için bir davettir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET AKALIN (Devamla) - Tamamlıyorum.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MEHMET AKALIN (Devamla) - Türkiye Büyük Millet Meclisi, artık "adalet" kavramını yalnızca duvarlara asılan bir kelime olmaktan çıkarıp hayatın her alanında hissedilir bir gerçeğe dönüştürmek zorundadır çünkü bu mücadele, sadece kadınların değil insanlığın mücadelesidir. Rojin'in Şule'nin, Aleyna'nın, Rabia'nın, Nadira'nın sesi bu kürsüde yankılanmaya devam edecektir. Biz susarsak adalet susar, adalet susarsa insanlık susar diyor, yüce Meclisi ve aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Ayça Taşkent.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA AYÇA TAŞKENT (Sakarya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün burada bir kadının daha adını ölümlerle anmak zorunda olduğum için gerçekten çok üzgünüm. Tıpkı onlarca, yüzlerce kadın gibi Rojin'in yaşam hakkı elinden alındı. Bu ülkede bir kadının hayatta kalması bile politik bir meseleye dönüştü çünkü cinayetlerin faili, sadece bireyler değil kadını ikincil gören zihniyet, cezasızlığı olağanlaştıran bir sistem, suskunlukla beslenen bir düzen.

Diğer kadın cinayetlerinde de gördüğümüz gibi Rojin'in katlinden sonra yaşanan adli eksiklikler nedeniyle bir kez daha adalete güven sarsıldı. Dosya savunma makamından saklanarak Rojin'in intihar ettiği üzerine bir algı yaratıldı; deliller saklandı, raporları eksik düzenlendi, olay yeri özenle incelenmedi. Rojin'in ölümünde yalnızca bireysel değil kurumsal bir sorumluluk zinciri var. Ailesinin, basın ve kamuoyunun baskısı, baroların ve kadın hakları kuruluşlarının ısrarlı takibi sayesinde bazı delillerle birlikte yaratılmak istenen algının yanlış olduğu ortaya çıktı. Peki, böyle mi olmalı? Adaletle ulaşabilmek için ille de kamuoyu baskısı, sivil toplum kuruluşları ya da hak savunucularının ısrarlı takibine ve çabalarına mı ihtiyaç var? Gerçeğe böyle mi ulaşacağız? Kadınların yaşam hakkını savunmak, erkek şiddetini önlemek ve gerçekleşecek adaletin cinsiyet eşitliği temelinde olmasını sağlamak anayasal bir sorumluluk değil midir?

Rojin için, yaşam hakkı elinden alınan tüm kadınlar için adalet istiyoruz. Bu Meclisten "Yine bir kadın daha öldürüldü." dememek için etkin soruşturmalar, etkin yasalar, caydırıcı cezalar ve gerçek bir toplumsal dönüşüm talep ediyoruz. Muhalefet partilerinin verdiği kadına yönelik şiddetin nedenlerinin araştırılması önergelerinin kaç kez reddedildiğini hepimiz biliyoruz. Bu önergeleri reddedenler, bu cinayetlerdeki sistematik paylarını da itiraf ediyorlar aslında. Rojin için, tüm şüpheli kadın ölümleri için, kadınların özgür ve eşit yaşayacağı bir ülke için mücadelemizi sürdüreceğiz ve dolayısıyla, adalet sisteminin cinsiyet eşitliği ilkesine göre yeniden yapılandırılmasını ve vakalarda yaşanan adli eksikliklerin tespiti konusunda verilen önergeyi destekliyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP, DEM PARTİ ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Adem Yıldırım.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekili arkadaşlarım; DEM PARTİ'nin Rojin Kabaiş'le ilgili vermiş olduğu araştırma önergesiyle ilgili söz almış bulunmaktayım.

Öncelikle, Rojin kızımıza Allah'tan rahmet diliyorum. Tabii, her şeyden önce şüpheli bir ölümden bahsediyoruz, adı üstünde, şüpheli bir ölüm. Eğer şüpheli ölüm değilse, şüpheyi ortadan giderecek bir durum varsa, "Şüpheli değil." diyorsak açıkça tüm

verilerinizi ortaya koyun, onun üzerinden gerekli incelemeler yapılsın. Şüpheli bir ölüm olduğu bir vakıadır. Olay yargıya intikal etmiştir; savcılığımız, daha başından itibaren on yedi gün boyunca kolluk kuvvetlerimiz gerekli aramayı ve araştırmayı yapmıştır, 17'nci günde kızımıza ulaşmıştır. Rojin kızımız hepimizin kızıdır, Türkiye Cumhuriyeti devletinin vatandaşıdır, Türk milletinin evladıdır; onunla alakalı olabilecek her türlü şüpheyi gidermek hepimizin boynunun borcudur. Bununla alakalı yok "Şöyledir, böyledir." "Biz burada falanı suçlayalım, heri suçlayalım." tarzı yaklaşımlarla böyle bir şüpheyi ortadan kaldıramayız. Bir hukukçu kardeşiniz olarak, milletvekili arkadaşınız olarak söylüyorum, şüpheli bir vakıadan bahsediyoruz; evet, bu bir cinayet mi, değil mi, kaza mı, başka bir sebebi mi var; zaten araştırdığımız konu bu. Eğer "cinayet" diyorsanız neden cinayet olduğunu ortaya koymamız lazım, hep beraber ortaya koymamız lazım; kazaysa neden kaza, normal ölümse neden normal ölüm olduğunu ortaya koymamız lazım.

SALİHE AYDENİZ (Mardin) - Araştıralım.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Etkin bir soruşturma olması lazım.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Kamu gücü yok elimizde, kamu gücü yok elimizde!

ADEM YILDIRIM (Devamla) - Buraya gelip "Her şüpheli kadın ölümü bir cinayettir." ifadesini kullanmak... Doğru bir ifade bu ama eksik bir ifade. Her şüpheli kadın ölümü bir cinayet değildir, her şüpheli insan ölümü bir cinayettir. Kadın ve erkek ayrımı üzerinden de cinayetleri yarıştırmayalım.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Baştan başlamayalım ya!

ADEM YILDIRIM (Devamla) - Dolayısıyla, bu Rojin kızımızın davasına hep birlikte katkı sunarak şüpheyi ortadan kaldıralım.

Bununla ilgili İçişleri Bakanlığımız suçlanıyor. Neden suçlanıyor? Bakıyoruz, İçişleri Bakanımız ne yapmış ta aramasından itibaren, 5 gemi, 1 sonar radar cihazı, 8 bot, 11 dalgıç, 1 "drone", 2 helikopter, 4 PAK timi, AFAD, Sahil Güvenlik, JAK...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Bıraksaydınız çürüseydi madem yani bunun için alkış mı bekliyorsun!

BİROL AYDIN (İstanbul) - Onları konuşmuyoruz, konu o değil. Konu o değil, Adem kardeşim konu o değil, konu nasıl öldüğü.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Lütfetmiş vallahi Adem Bey, çok lütfetmiş Bakan, Bakanlık lütfetmiş.

ADEM YILDIRIM (Devamla) - ...25 ekip, 6 grup çevik timi, 3 kadvra arama köpeği...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ADEM YILDIRIM (Devamla) - ...230 personelle yirmi saat esaslı yapılan çalışmalar...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Olması gereken şeyler bunlar yani bunun için alkış mı yapalım!

ADEM YILDIRIM (Devamla) - 15/10/2024 tarihinde kaybolduğu yerden bulunduğu ifade ediliyor. Van Adli Tıbbından İstanbul Adli Tıp 1. İhtisas Dairesine getiriliyor ve orada da bulgular ihtisas dairesinde ortaya konuyor. Herhangi bir travmatik tesirle ve zehirlenerek öldüğüne dair herhangi bir delil olmadığı, ölümünün suda boğulma şeklinde gerçekleştiği, cinsel saldırıya maruz kalıp kalmadığı noktasında kalmadığına ilişkin...

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Ee, Adli Tıp raporu ne diyor Adem Bey?

ADEM YILDIRIM (Devamla) - Ama 80 ayrı sürüntü alınarak 2 erkek DNA'sının tespit edildiği, bunun da bulaş sonucu olabileceği, dolayısıyla tüm şüphelerin ortadan kaldırılması için varsa bulaşı, nereden gelmişse bunu aydınlığa çıkarma adına da Van Cumhuriyet Başsavcılığına yazı yazılarak aradaki tüm bulaşı ihtimali olan her insanın DNA testinin yapılarak gerçeklerin ortaya çıkarılmaya çalışıldığına ilişkin Adli Tıbbın açıklaması var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

BİROL AYDIN (İstanbul) - O zaman önergeye destek olunması gerekir Adem Bey kardeşim.

SALİHE AYDENİZ (Mardin) - İşte araştıralım bunları.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Destek bekliyoruz.

ADEM YILDIRIM (Devamla) - Evet, önergeye destek veriyoruz ama ortada zaten kadına şiddetle ilgili kurmuş olduğumuz bir komisyonumuz var; bu oranın konusu. Ayrıca, bir daha komisyon kurmanın anlamı yok.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Oranın konusu değil, bu başka bir şey.

SALİHE AYDENİZ (Mardin) - Oranın konusu değil, bu başka bir şey.

ADEM YILDIRIM (Devamla) - Bunu getirirler -kadına şiddeti önleme komisyonumuz var- orada detaylı bir şekilde incelensin.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - "Destek veriyoruz." dediniz, doğru duyduk değil mi?

ADEM YILDIRIM (Devamla) - Zaten ortada bir komisyon var, yeniden durmadan komisyon üzerinden çalışma olmaz ki.

O anlamda, bu kızımız hepimizin kızı kıymetli arkadaşlar; senin, benim, onun, bunun değil hepimizin sorumluluğu üzerimizde.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Ama sadece babasının kızı.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Ya, bırakın! Hapsolması gerek. Babasının kızı.

ADEM YILDIRIM (Devamla) - Bizim bunun bilinciyle hareket ettiğimizi buradan ifade ediyoruz.

SALİHE AYDENİZ (Mardin) - Hep beraber araştıralım, hep beraber.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Destek verin o zaman, tamam.

ÖZNUR BARTİN (Hakkâri) - Havuz medyasında nasıl manşet atıldığını gördük hepimiz.

ADEM YILDIRIM (Devamla) - Bunun, kadına şiddeti önleme komisyonumuzda da detaylı bir şekilde araştırılmasını, oraya tekrar sunulması gerektiğini ifade ediyor; sizleri, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Yok öyle bir komisyon Adem Bey.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Efendim, oylama öncesi karar yeter sayısı istiyoruz.

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunacağım, karar yeter sayısı arayacağım.

MAHMUT DİNDAR (Van) - Hadi ellerinizi kaldırın görelim, hadi bakalım.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Destek vereceğinizi söylediniz, bekliyorum şimdi, şimdi bekliyorum.
ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Komisyonu kurmuşuz, komisyonu.
MAHMUT DİNDAR (Van) - Hadi kaldırın ellerinizi görelim.
BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...
MAHMUT DİNDAR (Van) - Sizin kızınızdı hani!
SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Şimdi "Destek vereceğiz." demedin mi sen orada?
SALİHE AYDENİZ (Mardin) - Niye destek vermediniz?
ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Destek veriyoruz, komisyon kurmuşuz.
SEZAİ TEMELLİ (Muş) - E, niye vermedin?
SALİHE AYDENİZ (Mardin) - Hani, vermediniz.
ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Kadına şiddetle ilgili komisyonumuz var ya.
ÖZNUR BARTİN (Hakkâri) - Hani araştırılmasını istiyordunuz!
MAHMUT DİNDAR (Van) - Hani araştırılmasını istiyordunuz!
SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Söylediniz orada. Kürsüde söylemediniz mi?
LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Kadına yönelik şiddetle ilgili komisyonumuz var.
BAŞKAN - Kâtip Üyeler arasında ihtilaf olduğundan kaynaklı oylama işlemini elektronik cihazla yapacağım.
ÖZNUR BARTİN (Hakkâri) - İkiyüzlüsünüz, ikiyüzlü ya!
MAHMUT DİNDAR (Van) - Sizin evladınız değil, nasıl evladınız oldu? Evladınıza niye sahip çıkmıyorsunuz Adem Bey?
ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Ya, ben komisyonu kastederek söylüyorum.
SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Ya sözünüze sahip çıkacaksınız ya söylemeyeceksiniz.
ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Hayır, komisyonu kurmuşuz zaten, komisyonumuz var.
BAŞKAN - Oylama için iki dakika süre veriyorum ve oylama işlemini başlatıyorum.
(Elektronik cihazla oylama başladı)
SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Ya da söylemeyeceksin. Ekrana öyle söyleyip burada elini indirme.
LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Komisyon kurmuşuz zaten, onun gündemine getirin diyoruz.
ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Komisyonumuz var, komisyon zaten var yani o komisyona getirin.
SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Ne kurulmuş komisyonu? Biz araştırma önergesi veriyoruz, aklımızla dalga mı geçiyorsun sen bizim? Allah Allah, iyi o zaman!
KAMURAN TANHAN (Mardin) - O zaman hiçbir alt komisyon kurmayalım, hiçbir önerge olmasın, hiçbir araştırma şeyi olmasın, hiçbir alt komisyon kurmayalım.
LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - O komisyona getirmeyip buraya getirmek mi şey yani?
SALİHE AYDENİZ (Mardin) - Hepsini torba yasayla torba şiddet komisyonu gibi yapalım.
SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Hayır, burada söylüyorsun, diyorsun "Destek vereceğiz." E, verin.
LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Desteği vermişiz zaten.
SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Tutanaklar ortada, ya sözüne sahip çık ya söyleme.
ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Tutanak ortada, ben zaten söylediğimi söylüyorum ya. Orada da komisyon var, destek veriyoruz her şekilde, "O komisyona getirin." diyoruz, daha ne diyeyim?
LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Orada da bir komisyon kurmuşuz ya, oraya getirin.
SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Ya, söyledin, sen söyledin. Ben sana iftira atmıyorum, sen kendin söyledin.
LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Kusura bakmayın, "Buradan siyasi bir mesele hâline getirmeyin." dedik. Kurulmuş komisyonun gündemine getirmiyorsun ya.
SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Komisyonu var... Nerede komisyonu var? Rojin için bir komisyon mu var burada?
ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Ben söylemedim demiyorum ki. Nasıl anlıyorsunuz, nereden anlıyorsunuz? Ben orada ne söylediğimi biliyorum.
SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Biliyoruz, biz de biliyoruz.
LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Kadına yönelik şiddetle ilgili komisyonu kurduk, burada hep beraber kurduk.
MAHMUT DİNDAR (Van) - Kabul, kabul.
LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Bu, komisyonun gündemine gelecek bir konu.
ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Ya, bu, komisyonun konusu zaten.
ÖZNUR BARTİN (Hakkâri) - Bu şiddet mi ya!
LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Bunu siyasi bir polemik hâline getirmeyelim ya. Bu kızın da bir haysiyeti, onuru var yani!
ÖZNUR BARTİN (Hakkâri) - Katledilmiş, deliller karartılmış, görüntüler silinmiş. Adli Tıp raporu bir yıl sonra sunuyor ya!
LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - E, ne yapacaksınız? Ayrı komisyon kurunca ayrı rapor mu çıkacak, daha kolay mı çıkacak?
Mevcut bir komisyon kurulmuş, bunu görmezden gelmek Meclise de saygısızlıktır. O zaman o komisyonu kurmasaydık, hiçbir anlamı yok demek ki.
(Elektronik cihazla oylamaya devam edildi)
BAŞKAN - Karar yeter sayısı yoktur.
Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.45

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 17.56

BAŞKAN: Başkan Vekili Pervin BULDAN

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 7'nci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum. Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi grup önerisinin oylamasında karar yeter sayısı bulunamamıştı. Şimdi öneriyi tekrar oylarınıza sunacağım ve karar yeter sayısı arayacağım.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir, karar yeter sayısı vardır. Sayın Ali Karaoba... Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

54.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, kademeli emeklilik talebine ilişkin açıklaması

ALİ KARAoba (Uşak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Yıllarca prim ödeyen, alın teri döken milyonlar bugün hakları olan kademeli emekliliği istiyor. Her seçim zamanı kucaklayıcı görünen iktidar ise bu haklı talebi duymuyor, görmüyor, anlamıyor. Bugün 2008 sonrasında sigortalı olan bir genç tam gün çalışıyor, prim ödüyor ama "65 yaşına kadar bekle." diyen bir sistemin içinde haksızlığa uğruyor. Bu adaletsizlik, vicdansızlık değil mi? "Emeklilik sisteminde çalışma yok." diyen Bakanı ve iktidarı uyarıyoruz: Kademeli emeklilik meselesi bir bağış değil adaletin sağlanması için bir zorunluluktur. Emekçinin umudu yoksa, alın teri yok sayılıyorsa Hükümet işlevini yitirmiş demektir. Kademeli emeklilik bir lütuf değil, alın terinin hakkıdır. Emeklinin, EYT'linin, genç emekliliğe mahkûm edilen milyonların yanındayız. Bu halkın sabrını sinamayın, hakkını teslim edin, kademeli emekliliği getirin.

BAŞKAN - Sayın Eylem Ertuğ Ertuğrul...

55.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, gıda cezalarına ilişkin açıklaması

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün ülkemizin dört bir yanında hijyen kurallarına riayet etmeye çalışan, tek şubeli, aile işletmeleri niteliğindeki küçük gıda işletmeleri uygulanan cezaların ağırlığı karşısında zor durumda kalmaktadır. Kesilen idari para cezaları, işletmenin büyüklüğüne, şube sayısına ya da yıllık cirosuna bakılmaksızın sabit miktarda uygulanmaktadır. Bu uygulama, zincir marketler ve dev gıda şirketleri için sembolik kalan cezaların küçük işletmeler için yıkıcı olmasına yol açmaktadır. Bu adaletsizliğin giderilmesi için gıda cezalarını işletmenin büyüklüğüne ve cirosuna göre ayarlamak gerekmektedir. Bu, orantılılık ilkesi için çok gereklidir. Bu düzenlemenin yapılmasını istiyoruz.

BAŞKAN - Sayın Deniz Demir...

56.- Ankara Milletvekili Deniz Demir'in, KYK bursuna ilişkin açıklaması

DENİZ DEMİR (Ankara) - Sayın Başkan, 2002'de 45 lira olan KYK bursu bugün 3 bin lira ama kâğıt üstündeki bu artış bir yalandan ibaret. 2002 yılında KYK bursuyla 4 gram altın alınabilirken bugün 1 gram altın alabilmek için yaklaşık 2 KYK bursu gerekiyor. Evet, yanlış duymadınız, 2002 yılında KYK bursuyla 4 gram altın alınabilirken bugün 1 gram altın alabilmek için yaklaşık 2 KYK bursu gerekiyor. Yirmi üç yılda rakamlar büyüdü ama öğrencinin cebindeki para küçüldü. Barınma, ulaşım, yemek, kitap, her şey ateş pahası ama hâlâ "Bursu artırdık." diyorsunuz. Gerçek artış istiyorsanız 2026'da bu burs en az 6 bin lira olmalı. Bu milletin evlatları sadaka değil hakkını istiyor.

BAŞKAN - Sayın İlhami Özcan Aygun...

57.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, Tekirdağ'ın su sorununa ilişkin açıklaması

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Teşekkür ederim Başkanım.

Küresel iklim değişikliğinin en çok vurduğu kentlerden biri de seçim bölgemiz Tekirdağ. Tüm şehirlerde olduğu gibi Tekirdağ'da da ciddi bir su sorunu var. Ancak yatırım planlarını sordüğümüz zaman Bakanlığa, verilen cevap: "Planlamada." "Proje aşamasında." "Planlanıyor." Ama geldiğimiz noktada Tekirdağ'da maalesef Ayvacık Göleti'miz, İncecik, Dedecik, Naip içme suyu tesislerimiz maalesef şu ana kadar yapılamadı ve yapılanlarla ilgili de yoldayız daha, yarı yoldayız. Yani kısacası Tekirdağ su mağduru. Maalesef barajlar yapılmıyor. Nüfusu 1 milyon 250 bini aşmış bir il, vergi vermede ön sıralarda ama yatırım almadaysa sonlarda. Yine, tarımsal üretimde ön sıralarda olan ilimizde maalesef basınçlı sulama sistemlerinde yüzde 6,5 gibi çok fakir bir ortadayız. Şimdi, buradan ben Tarım Bakanlığına ve DSİ'ye sesleniyorum: 2026 bütçesinde Tekirdağ'ı unutmayın, Tekirdağ'ı unutmayın, Tekirdağ'ı unutmayın! (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Planlanan yatırımları bir an evvel bitirin ve Tekirdağ'ımıza eziyet çekirtmeyin!

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN - Sayın Müzeyyen Şevkin...

58.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Adana'nın Aladağ ilçesinin turizm potansiyeline ilişkin açıklaması

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Adana'mızda Aladağ, doğa harikası bir ilçemiz ve Belediye Başkanımız Kemal Özdemir ilçe halkı için, turizm potansiyelini artırmak için mücadele ediyor ancak çeşitli zorluklarla karşılaşılıyor. Özellikle kış turizmi için Turizm Bakanlığının desteğine ihtiyaç var. Şelaleleri, yaylaları, doğal güzellikleri ve stratejik konumu nedeniyle dünyanın birçok ülkesinden ziyaretçi alan Aladağ, Adana merkeze en yakın kış turizmi potansiyeline sahip bir ilçemizdir. Ancak tek başına belediyenin bütçesi kayak merkezi için yetmemektedir. Yine, Kayseri Yahyalı'daki Kapuzbaşı Şelalesi'ne giden Aladağ'dan sonraki 40 kilometrelik yol "turizm yolu" olarak ilan edilmeli, yol genişletme ve asfaltlama çalışması yapılmalıdır. Bu sorunları giderelim ki ilçemiz dört mevsim turizm merkezi olsun.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Son olarak, Sayın Tahsin Ocaklı...

Buyurun.

59.- Rize Milletvekili Tahsin Ocaklı'nın, ÇAYKUR işçilerinin kadro beklediğine ilişkin açıklaması

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Tam sekiz yüz doksan altı gün önce Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan bir söz verdi "İşçi kardeşlerime sesleniyorum: Kendi sorunlarını çözemeyenler işçilerin sorunlarını çözemez. Çay işçilerimizin çalışma sürelerini altı aya çıkardık." dedi. Rize İl Başkanı da bin kişiye kadro sözü verdi ama sekiz yüz doksan altı gün oldu hâlâ Cumhurbaşkanı verdiği sözü yerine getirmede, ÇAYKUR işçileri hâlâ kadro bekliyor. İl Başkanının verdiği söz yerine gelmedi, hâlâ kadro bekliyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

4.- CHP Grubunun, Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzılmaz ve arkadaşları tarafından, nadir toprak elementleri alanındaki ulusal politikaların, özellikle Eskişehir Beylikova rezervinin millî menfaatler çerçevesinde ekonomi, teknik, üretim planlaması ve çevresel açılardan değerlendirilmesi ve kaynakların verimli kullanımının denetlenmesi amacıyla 14/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 15 Ekim 2025 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

15/10/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 15/10/2025 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Gökhan Günaydın

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzılmaz ve arkadaşları tarafından, nadir toprak elementleri alanındaki ulusal politikaların, özellikle Eskişehir Beylikova rezervinin millî menfaatler çerçevesinde ekonomi, teknik, üretim planlaması ve çevresel açılardan değerlendirilmesi ve kaynakların verimli kullanımının denetlenmesi amacıyla 14/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (1421 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 15/10/2025 Çarşamba günlü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Deniz Yavuzılmaz.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA DENİZ YAVUZILMAZ (Zonguldak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Recep Tayyip Erdoğan'ın Amerika'da oturulduğu pazarlık masasında Trump'a verdiği nadir toprak elementleri tavizi kamuoyundan sinsice gizleniyor. Pazarlık şu: Trump, Erdoğan'a meşruiyet verecek, karşılığında da istediği her şeyi alacak. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, AK PARTİ 25 Eylül 2025'te Donald Trump ve Marco Rubio'nun sırtarak poz verdiği bir anlaşma imzaladı. Anlaşmanın adı: Stratejik Sivil Nükleer İşbirliği Mutabakat Zaptı. Bu anlaşmadaki tüm yollar Türkiye'deki nadir toprak elementlerine çıkıyor.

Değerli milletvekilleri, Eskişehir Beylikova'da aynı sahada bulunan dünyanın en büyük 2'nci rezervinden nadir toprak elementlerini çıkarabilmeniz için önce aynı cevherdeki toryumu ayırıştırmanız gerekiyor. Toryum, nükleer ve radyoaktif bir element. Toryumu çıkarabilmeniz için de doğal izolasyon malzemesi olan barit ve floriti ayırıştırmanız gerekiyor. İşte, tam da burada Eti Maden İşletmeleri Sayıştay Raporu diyor ki: "Barit, florit ve nadir toprak elementlerinin Eskişehir Beylikova'daki cevher ocağı ve tesisi burada bulunan toryum nedeniyle nükleer testistir." Yani AK PARTİ büyük bir kurnazlıkla Eskişehir'deki nadir toprak elementlerini Amerika'daki nükleer anlaşmanın içine sokmuş durumda.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Tamamen uyduruyorsunuz.

DENİZ YAVUZILMAZ (Devamla) - Sayın milletvekilleri, AK PARTİ yaptığı açıklamalarla bizi Amerika'nın Türkiye'deki nadir toprak elementleriyle ilgilenmediğine ikna etmeye çalışıyor. Oysa bakın, Amerikan belgeleri ne diyor; Tarih: 5 Mart 2025. Yer:

Temsilciler Meclisi Dış İlişkiler Komitesi. Konu: Doğu ve Batı arasında Türkiye. Toplantı tutanağından, özet olarak, Trump yönetiminin Türkiye'deki 694 milyon ton nadir toprak elementi yatağına göz diktiği, Türkiye'yi masaya oturtacağı anlaşılıyor. Eğer masaya oturtamazsa o boşluğu bir başkasının yani Çin'in dolduracağı, bu masaya oturtma işini rakiplerinden önce kendilerinin yapmasının iyi olacağı vurgulanıyor. İşte, bu toplantıdan sadece yedi ay sonra, 25 Eylül 2025'te, aynen toplantıda belirtildiği gibi, Erdoğan Trump'ın masasına oturtuluyor ve Trump Erdoğan'dan ne istediye, ne istediye o pazarlık masasından alarak kalkıyor.

Sayın milletvekilleri, AK PARTİ'nin, nadir toprak elementlerini Türkiye'de üretmek, zenginleştirmek gibi bir derdi yok. Sayıştay raporu "Havacılık, savunma, uzay sanayisi ve biyomedikal gibi alanlarda kullanılan nadir toprak elementleri keşfi yıllar öncesine dayanmasına rağmen endüstriyel tesislerin kurulumuna dair hiçbir gelişme yoktur." diyor. Anlaşıyor ki AK PARTİ'nin amacı millî servetimiz olan nadir toprak elementlerini ülkemizde zenginleştirmek değil, bu paha biçilmez madenleri cevher hâlinde, ucuz fiyattan Amerika'ya satmak. (CHP sıralarından alkışlar) 1 kilogram disprosyumun fiyatı 1 kilogram demir fiyatının bin katı. İşte, peşkeşin boyutu bu.

Değerli milletvekilleri, nadir toprak elementleri Türkiye'nin geleceği için stratejik bir hazinedir. Bu kaynakların yabancı ülkelere, şirketlere devredilmesi kabul edilemez. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DENİZ YAVUZYILMAZ (Devamla) - Başkanım, bir dakika...

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Devamla) - Cumhuriyet Halk Partisi olarak bizim planımız net: Ulusal çıkarların öncelenmesi, millî kaynakların korunması, millî teknoloji ve endüstriyel tesislerin Türkiye'de kurulması, rafinasyon ve ileri teknoloji süreçlerinin Türkiye'de yapılması, üretim planlaması, Meclis denetimi ve çevre sağlık etki değerlendirmesi. İşte, Trump'ın masasında meşruiyet arayanların değil, gerçekten vatanını sevenlerin planı budur. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Cemalettin Kani Torun.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA CEMALETTİN KANİ TORUN (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun teklif ettiği araştırma önergesi üzerine söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Nadir toprak elementleri yalnızca bilimsel ve teknik bir konu olarak değerlendirilemeyecek, ileri teknoloji, uluslararası ilişkiler ve dış politika anlamında uzun uzadıya konuşulması gereken bir husustur. 21'inci yüzyılın en önemli materyallerinden bahsediyoruz. Zira, grup önerisinde de açıklandığı üzere, bugün dünya çapında atılımlar yapılan ve ülkemizin de Togg'la katılmaya çalıştığı elektrikli araçların üretiminden tutun da yine ülkemiz adına önemli kazanımları olduğunu düşündüğümüz savunma sanayisine kadar birçok alanda kullanılan bu madenlerin rezervi konusunda büyük bir avantaja sahibiz. Eskişehir başta olmak üzere, Afyon ve Kütahya gibi şehirlerimizde bulunan bu büyük potansiyel çok yönlü, kapsamlı, planlı bir çalışmayla ülkemizin menfaatini temin edecek bir fırsata dönüştürülmelidir.

(Uğultular)

CEMALETTİN KANİ TORUN (Devamla) - Başkanım...

BAŞKAN - Dinleyelim lütfen hatibi.

Buyurun, devam edin.

CEMALETTİN KANİ TORUN (Devamla) - Katma değerli, yüksek teknoloji ürünlerde hâlâ ithalatçı konumundayız. Bu dezavantajlı durumdan tüm milletvekillerimizin rahatsız olduğundan eminim.

Değerli arkadaşlar, her gün yapay zekâ alanında gelişmeler yaşanırken, endüstri devrimlerinden bahsedilirken, yenilenebilir enerji kaynakları anlamında her ülke çeşitli paketler açıklarken Türkiye bu ham madde yataklarının en büyüklerinden birine sahiptir. Çin elinde bulundurduğu işleme kapasitesiyle tekel konumunda bulunuyor. Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Birliği peş peşe çıkardığı yasalarla bu alandaki rekabete katılmaya çalışıyor. Türkiye, hem istikbalini garanti altına almalı, gelecek nesillere temiz ve güçlü bir Türkiye bırakmalı hem de dış politikada denge siyasetinde etkin kullanabileceği bir jeopolitik kozu kaybetmemelidir. Türkiye, bu madenlerin yalnızca çıkarılarak satıldığı yani işlenmeden satıldığı, sonra işlenmiş hâllerinin satın alındığı bir ülke olmamalıdır. Bu millî servet dar ve kısa hedefler için feda edilmemelidir.

Bu hayati meselenin konuşulması ve tartışılması, yapılacak çalışmaların belirlenmesi, ulusal maden stratejisinin hayata geçirilmesi için adres Türkiye Büyük Millet Meclisidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

CEMALETTİN KANİ TORUN (Devamla) - İktidar milletvekillerine seslenmek istiyorum: Değerli arkadaşlar, bu konu gündelik siyasetin çok üzerindedir. Önergeye destek vereceğimizi burada ifade etmek istiyorum, yeter ki bu konu etraflıca değerlendirilsin. Kamu kurumlarının, maden alanında faaliyet gösteren kurumların, uluslararası kuruluşların, üniversitelerimizin dinlendiği bir komisyon etkin ve verimli bir maden stratejisi için elzemdir. Bu mesele iç siyasete değil, bilim, teknik ve diplomasinin ortak çalıştığı bir merkeze konumlanmalıdır.

Sayın Cumhurbaşkanı ve ABD Başkanı Trump'ın Amerika'daki görüşmelerinde nadir toprak elementlerinin gündeme geldiği, çıkarma ve işleme alanlarında ABD'yle iş birliği olabileceği iddiaları gündemdedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEMALETTİN KANİ TORUN (Devamla) - Bu hususta Hükûmet kanadından bir açıklama beklemekle birlikte, bu konunun iktidarın sıkışmışlıktan kurtulmak amacıyla "Ver, kurtul." anlayışıyla bir kapitülasyona dönüşmemesini, karşılıklı kazanım ve denge siyaseti çizgisinden uzaklaşmaması gerektiğini tekrar etmek istiyorum.

Bu duygularla Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

İYİ Parti Grubu adına Sayın Yasin Öztürk.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Meclise sunulan bu teklifi İYİ Parti olarak son derece önemli ve yerinde bir adım olarak değerlendiriyoruz çünkü bu mesele, partilerin ötesinde Türkiye'nin geleceğini, ekonomik bağımsızlığını ve teknolojik egemenliğini doğrudan ilgilendiren bir meseledir. Tarih boyunca sömürgeci devletlerin en belirgin özelliği sömürdükleri ülkelerin doğal kaynaklarını kendi teknolojileriyle zenginleştirip güç kazanmaları olmuştur. Bugün, 21'inci yüzyılın yeni sömürgeciliği artık toprakla değil bilgiyle ve teknolojiyle yapılmaktadır. Bu çağın petrolü artık nadir toprak elementleridir.

Değerli milletvekilleri, nadir toprak elementleri savunma sanayisinden elektroniğe, yenilenebilir enerjiden yapay zekâya, lazer sistemlerinden füze teknolojilerine kadar yüzlerce alanda stratejik öneme sahip 17 kimyasal elementten oluşur. Amerika Birleşik Devletleri Jeoloji Araştırmaları Kurumu verilerine göre dünya rezervlerinin yüzde 80'ini işleme kapasitesiyle Çin tek başına kontrol etmektedir. Türkiye ise Eskişehir Beylikova sahasında yaklaşık 694 milyon tonluk rezerve sahiptir ve bu rezerv dünyada 2'nci büyük kaynaktır. Bu elementlerden özellikle lantan, seryum, praseodim, neodimyum, samaryum, gadolinyum ve evropiyum Beylikova sahasında üretilebilir düzeyde bulunmaktadır. Ancak ne yazık ki AK PARTİ'si iktidarı yüzünden bu tarihî fırsatı elimizden kaçırmaktayız. Eti Madenin 2023 yılı Sayıştay Raporu çok açık bir şekilde uyarıyor: Yatırım süreçleri belirsiz, proje yönetimi zayıf, performans göstergeleri oluşturulmamış, pilot tesisin üretim kapasitesi, ekonomik fizibilitesi ve çevresel etki alanları kamuoyuyla paylaşılmamış. Bu tablo açıkça bir yönetim zafiyetidir ve bu zafiyet Türkiye'yi kendi zenginliğinin seyircisi hâline getirmektedir. Daha da önemlisi Sayın Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Amerikan Başkanı Trump'la yaptığı görüşmede nadir toprak elementleri konusunun gündeme geldiği bilinmektedir ancak bu görüşmelerin içeriği hâlâ açıklanmamıştır. Bu kadar stratejik bir konuda şeffaflık olmaması kabul edilemez. Bu ülkenin yer altı kaynakları kapalı kapılar ardında pazarlık konusu yapılamaz. Türkiye'nin doğal zenginlikleri hiçbir yabancı devletin ya da küresel şirketin çıkarına göre şekillendirilemez. Beylikova rezervi doğru yönetilirse Türkiye hem enerji dönüşümünde hem savunma sanayisinde bölgesel lider olur ama mevcut gidişle bu potansiyel sadece lafta kalacaktır. AK PARTİ'si yıllardır "yerli ve millî ekonomi" söylemiyle övünüyor ama ortada ne yerli teknoloji var ne de millî üretim kapasitesi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

YASİN ÖZTÜRK (Devamla) - Bilim insanlarını susturan, liyakati yok eden, kurumları etkisizleştiren bir yönetim Türkiye'yi ileri bir ülke hâline değil, kaynak zengini ama teknoloji fakiri bir ülke hâline getirir. Bu nedenle biz diyoruz ki Meclis araştırması komisyonu vakit kaybedilmeden kurulmalıdır. Komisyon, yalnızca kâğıt üstünde değil, gerçekten yetkili bağımsız ve teknik uzmanlarla donatılmış olmalıdır. Eti Maden, TENMAK NATEN ve Enerji Bakanlığının tüm faaliyetleri detaylı bir şekilde incelenmelidir. Sayıştay raporundaki tespitlerin gereği yapılmalı, planlama, denetim ve şeffaflık sağlanmalıdır.

Unutmayalım, Beylikova sadece bir maden rezerv alanı değil, Türkiye'nin stratejik kader noktasıdır. İYİ PARTİ olarak biz, milletin çıkarlarını önceleyen her adımın arkasındayız ama bu ülkenin kaynaklarını kişisel çıkarlarına, dış baskılara ve siyasi propagandaya alet eden her anlayışın da karşısındayız diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Perihan Koca.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA PERİHAN KOCA (Mersin) - Teşekkür ediyorum.

Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri izleyen değerli halkımızı bir kez daha Türkiye Büyük Millet Meclisinden saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bugün, burada, emperyalist tekellere peşkeş çekilmeye doyulamayan güzelim ülkemizin, yer altı ve yer üstü doğal varlıklarımızın bugün özellikle nadir toprak elementleri üzerinden yeni bir emperyalist pazarlık malzemesi olarak emperyalistlere peşkeş çekilmesini konuşuyoruz ne yazık ki. Nadir toprak elementleri aslında uzun zamandır gündemimize talanla girmişti, yıkımla girmişti, sermaye yağması üzerinden girmiş bir konuydu çünkü biliyoruz ki değerli milletvekilleri, dünyada 17 nadir toprak elementi bulunuyor ve bunların en az 7'sinin Türkiye'de mevcut olduğunu biliyoruz. Yaklaşık 694 milyon tonluk rezerviyle dünyada en büyük 2'nci nadir toprak elementi yatağına sahip olan Eskişehir Beylikova bölgesiyle küresel ölçekte bugün dünyada ve Türkiye'de öne çıkıyor. Nadir toprak elementlerinin çıkarılıp işlenme süreçleri ise bugün, siyasi iktidar tarafından bizlere, ulusal kalkınma anlatılarıyla, millîlik, yerlilik söylemleriyle, yerli ve millîlik hamasetleriyle anlatılmaya çalışılıyor ancak bizler biliyoruz ki işin aslı böyle değil.

Bakın, değerli arkadaşlar, özellikle Trump'la yapılan görüşmenin ardından bu işlerin hızlandığını görüyoruz. Yabancı basın sürekli bu konuyu gündeme getiriyor, haberler yapıyor. Belli ki 25 Eylül görüşmelerinde bu ülkenin kaynakları, bu ülkenin zenginlikleri, bu ülkenin doğal varlıkları emperyalistlere peşkeş çekildi. Neyin karşılığında peşkeş çekildi? Artık saklama gereği bile duyulmayan bir şekilde, Trump'ın vereceği meşruiyet karşılığında peşkeş çekildi. O yüzden bu ulusal kalkınma söylemi tamamen yalandır, tamamen hikâye. Öyle bir şey olmayacağı gibi, ülkemiz emperyalist sisteme daha fazla bağımlı hâle getirilecek ve prangalanacaktır.

Öte yandan, değerli arkadaşlar, kimse meselenin aslını ne yazık ki konuşmuyor, Beylikova'da bulunan 694 milyon NTE'nin ne kadarının işlenebileceği konusu bir yana, işlenme süreçlerinin yarattığı korkunç tahribattan hiç kimse ne yazık ki bahsetmiyor. Çünkü bilindiği gibi, nadir elementlerin bulunduğu yataklar genellikle açık ocak yöntemiyle çıkartılıyor değerli arkadaşlar. Açık ocak yöntemi aslında asit banyoları anlamına geliyor ve asit banyolarının ne anlama geldiğini bizler bugün altın madenciliğinden çok iyi biliyoruz. Aynı şekilde, NTE üretiminin yıkıcı doğası kalkınmacılık maskesiyle gizlenmeye çalışılırken piyasanın önde gelenlerinden Çin'in distopik atık havuzlarında yaratılan tahribattan da ekolojik felaketten de yine bahsedilmiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

PERİHAN KOCA (Devamla) - Sadece ve sadece küresel rekabet çerçevesinden bakılıyor meseleye. Biz de o çerçeveden bakacak olursak görüyoruz ki AB ve Çin'in ardından ABD bu sürecin önüne geçme telaşı içerisinde çünkü Çin, dünya çapında, nadir toprak elementleri üretim tekeli elinde bulunduruyor ve bugün ABD bu hegemonya savaşı içerisinde Türkiye'yi bir aparat olarak kullanıyor.

Öte yandan, 1 tonluk bir nadir toprak elementinin elde edilmesi için binlerce tonluk cevher çok güçlü asitlerle, radyoaktif yan ürünlerle işleniyor değerli arkadaşlar. Su krizi yaşayan ülkemizde bu elementlerin elde edilmesi için kullanılacak devasa su miktarlarından yine kimse söz etmiyor, sadece Eti Maden AŞ'nin ne kadar büyüyeceği meselesi gündemimize getiriliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

PERİHAN KOCA (Devamla) - Yaşanacak ekolojik felaketten bahsedilmiyor. Bizim bu ekolojik felakete, bu emperyalist peşkeşe rızamız yoktur, derhâl bu anlaşma neyse geri çekilmelidir. (DEM PARTİ, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Ahmet Çolakoğlu.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Meclis araştırması önergesi üzerine söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikli olarak şunu belirtmek istiyorum: Sayın Cumhurbaşkanımızın önderliğinde, Türkiye Yüzyılı hedeflerimiz doğrultusunda, ülkemizdeki madenlerimizi katma değerli bir şekilde ülke ekonomisine kazandırmak için biz Bakanlığımız olarak bütün çalışmaları gerçekleştireceğiz.

Burada önergeyi veren değerli milletvekilimizin kendisinde de "Recep Tayyip Erdoğan" söylemini duyduktan sonra Cumhurbaşkanımıza karşı bir hayranlık başladığını hissettim; burada bunu da belirtmek isterim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Hislerini bir gözden geçir, hislerini!

AHMET ÇOLAKOĞLU (Devamla) - Savunma sanayisinde, yenilenebilir enerjide, elektrikli araçlarda, haberleşme ve uzay teknolojilerinde ve buna benzer birçok ileri teknoloji alanlarında öneme sahip olan nadir toprak elementlerinin farkındayız. Bunun bilinciyle arama çalışmaları yapılarak kaynak tespiti ülkemizde gerçekleştirilmiş ve dünyanın en önemli 5 nadir toprak elementi üreticisinden biri olmak için çalışmalarımız devam ediyor. Bu doğrultuda, pilot üretim tesisi kurulmuş, pilot tesisin endüstriyel tesise dönüştürülmesine ilişkin çalışmalar, saflaştırma teknolojisi çalışmaları da devam etmektedir. Bu çerçevede, nadir toprak elementleri teknolojisine sahip ülkelerle, teknoloji geliştirme, teknoloji transferi, endüstriyel tesis projelendirilmesi, danışmanlık konularında uluslararası ve bölgesel ülkelerle iş birliği çalışmaları da yapılacaktır; bu da doğaldır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Eti Maden, TENMAK, NATEN gibi millî kuruluşlarımız, millî bir bilinçle, madencilik ve cevher zenginleştirme alanında uzman kadro ve altyapısıyla üniversitelerle imzalamış oldukları sözleşmeler kapsamında yoğun faaliyetler sürdürülmektedir. Diğer taraftan, bu alanda teknolojiye sahip uzman, AR-GE'si ve teknolojik kuruluşları olan ülkelerle de iş birliği yapması doğaldır, bu da yapılmaktadır.

Diğer yandan, Sayıştay raporlarında yer alan bulguların, önerilerin tamamı bir arada değerlendirildiğinde endüstriyel üretim tesisi kurma işini hızlandırma amacıyla yapılacak hizmetlerin hızlı bir şekilde, mevzuat çerçevesinde desteklendiği de görülmektedir. Sayıştay raporunda yer alan bulgu ve önerileri çarpıtarak üretimin ve sürecin savsaklandığı algısını oluşturmak, nadir toprak elementlerinin birilerine peşkeş çekildiğini söylemek aslında millî politikadan uzak bir söylemdir. Bu söylemler de milletimizin gönlünde hiçbir zaman yer bulmamıştır, bulmayacaktır. Ne zaman ülke olarak bizler uluslararası alanda güçlü bir adım atmaya çalışsak bu iftira kampanyalarıyla karşı karşıya, bu niyet okumalarıyla karşı karşıya kalıyoruz. Bu daha önce Çin'le yapılan görüşmelerde aynı şekilde söylendi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Devamla) - Bugün de ABD için aynı şeyler söyleniyor; bunların hiçbirisi gerçek değildir. Niyet okumaları bu kürsüde biz de her zaman gördük muhalefet tarafından, aynı şekilde niyet okumaları hâlen daha görüyoruz.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - NTV muhabiri niyet okumayı söyledi. NTV muhabiri ağzından kaçırıyor niyet okumayı.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Devamla) - Bizler "ÇED Olumlu" raporuna, kararına yönelik yine Eskişehir Büyükşehir Belediyesinin "Bir yörenin ekolojik dengesi bozulacak." mantığıyla orada bir iptal davası açtığını da biliyoruz ama bizler millî ve yerli enerjimizi, madenlerimizi ekonomimize kazandırmak için var gücümüzle Cumhurbaşkanımızın önderliğinde çalışacağız diyorum.

Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Çıkara çıkara bir hâl olduk zaten, enerji patlaması yaşıyoruz(!) Nasıl bir yerli, millîdir Trump'a teslim etmek!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Helal be(!) Kim tutar be(!) Kim tutar be(!)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Yoklama istiyoruz Başkanım.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, yoklama talebi var.

Sayın Günaydin, Sayın Ersever, Sayın Yavuzylmaz, Sayın Süllü, Sayın Özer, Sayın Alp, Sayın Ertuğrul, Sayın Öneş Derici, Sayın Genç, Sayın Coşar, Sayın Yanıkömeroğlu, Sayın Akay, Sayın Şevkin, Sayın Özdemir, Sayın Bakırlioğlu, Sayın Ceylan, Sayın Işık Gezmiş, Sayın Uzun, Sayın Erdan Kılıç, Sayın Kılınç.

Yoklama için iki dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.
(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)
BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı yoktur.
Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.31

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 18.41

BAŞKAN: Başkan Vekili Pervin BULDAN

KÂTİP ÜYELER: Nurten YONTAR (Tekirdağ), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 7'nci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisinin oylamasından önce, istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, toplantı yeter sayısı vardır.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

4.- CHP Grubunun, Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz ve arkadaşları tarafından, nadir toprak elementleri alanındaki ulusal politikaların, özellikle Eskişehir Beylikova rezervinin millî menfaatler çerçevesinde ekonomi, teknik, üretim planlaması ve çevresel açılardan değerlendirilmesi ve kaynakların verimli kullanımının denetlenmesi amacıyla 14/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 15 Ekim 2025 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Birleşime yarım saat ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.43

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati: 19.19

BAŞKAN: Başkan Vekili Pervin BULDAN

KÂTİP ÜYELER: Nurten YONTAR (Tekirdağ), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 7'nci Birleşiminin Altıncı oturumunu açıyorum.

Alınan karar gereğince, denetim konularını görüşmüyor ve gündemin "Kanun Teklifleri İle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

1'inci sırada yer alan, Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven ve Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ile 143 Milletvekilinin Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine başlayacağız.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven ve Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ile 143 Milletvekilinin Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3138) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 214)¹

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 214 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince bu teklif İç Tüzük'ün 91'inci maddesi kapsamında temel kanun olarak görüşülecektir. Bu nedenle, teklif tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanıp maddelerine geçilmesi kabul edildikten sonra bölümler hâlinde görüşülecek ve bölümlerde yer alan maddeler ayrı ayrı oylanacaktır.

Alınan karar gereğince teklifin tümü üzerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresi en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilir.

¹ 214 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

Şimdi, teklifin tümü üzerinde söz isteyen, YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın İdris Şahin.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakika; ikiye bölmüşsünüz.

YENİ YOL GRUBU ADINA İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz -2918 sayılı- Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi sadece teknik bir düzenleme değildir. Bu teklif, devletin vatandaşına bakışını, adalet anlayışını ve hukuk devleti ilkesine bağlılığını ortaya koyan bir sınavdır.

Teklif, trafik denetimi, zabıta yetkileri, idari para cezaları ve sosyal medya paylaşımlarından oluşan geniş bir alanı kapsamaktadır. Ne var ki bu kadar geniş etkisi olan bir düzenlemenin İçişleri ve Ulaştırma Komisyonları yerine Adalet Komisyonunda görüşülmüş olması hem usule hem de Meclis teamüllerine aykırıdır.

Değerli milletvekilleri, şu an itibarıyla bu kanun teklifinin teklif sahipleri bile Genel Kurulda değildir.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Zaten iktidarda 5 kişi var!

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - Teklif sahipleri Genel Kurulda olmadığı gibi iktidar sıraları da boştur.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - 5 kişi var!

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Teklifte 143 milletvekilinin imzası var.

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - Bu kadar önemli bir kanun teklifi iki haftadır ilk defa Meclis Genel Kurulunda konuşulabilir düzeye gelmiştir, yorgun iktidar kanun teklifine geçmeden iki haftadır Meclisi kapatmaktadır.

Bakınız, çok önemli bir kanun diyoruz, Karayolları Trafik Kanunu; bunun nerede görülmesi lazım? Ulaştırma Bakanlığında, Ulaştırma Komisyonunda, İçişleri Bakanlığı, İçişleri Komisyonunda oysa şu an itibarıyla Komisyon sıralarında değerli hocamız Cüneyt Bey oturuyor, Adalet Komisyonu Başkanı.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Yani milletvekili; bakanlıktan kimse yok!

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - Şimdi, bu kanunun sahibi kim? İçişleri Bakanlığı. Nerede bürokratlar? Nerede kanunun yetkilileri?

Değerli milletimiz, aziz vatandaşlarımız; iktidar milletin aklıyla dalga geçiyor. İktidar hiçbir işte samimice kanun tekliflerinin arkasında bulunamıyor. İşte, bakın, Grup Başkan Vekili ve 3-4 iktidar mensubundan başka Genel Kurulda iktidar adına Allah'ın kulu yok, Hükümet adına Allah'ın kulu yok ve komisyon sıralarında İçişleri Komisyonu olması gerekirken Sayın Adalet Komisyonu Başkanımız oturuyor. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Aldığın maaşlar haram olsun!

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - Adalet Komisyonu Başkanımıza huzurunuzda teşekkür ediyorum. Bu kanunun görüşmelerinden önce kanunun teknik yönlerinin izahı için Komisyona yetkili isimleri çağırdı, hepimizi bilgilendirdi. Orada da kendisine söyledim, "Değerli Başkanım, Adalet Komisyonunun bu kanun teklifinde yeri neresi? Bu kanun teklifi İçişleri Komisyonunda görüşülmeli, Ulaştırma Komisyonunda görüşülmeli, parasal cezalar açısından Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmelidir." dememize rağmen elbette ki iktidarın kendi içerisindeki uyumsuzluğu, Bakan ile Komisyon Başkanı arasındaki elbette birbiriyle uyumsuz davranışı nedeniyle bu, Adalet Komisyonunda görüşülmüştür; bunu Genel Kurulun bilgisine sunmak istiyorum.

İçişleri Komisyonu bu konunun doğal muhatabıdır çünkü trafik zabıtasının yetkileri ve idari cezalar doğrudan onun görev alanındadır. Plan ve Bütçe Komisyonu da devre dışı bırakılmıştır. Vatandaşın cebine dokunan düzenlemelerin de Plan ve Bütçe Komisyonu tarafından ele alınmaması yasama tekniği açısından da ciddi bir eksikliktir. Bu yönüyle teklif hem usulen hem de içerik bakımından sakattır.

Elbette ki kanun teklifi üzerinde beklenen bir kısım düzenlemeler vardır; doğru yapıları eyvallah, itirazımız yok ama sayın milletvekilleri, bu teklifin ana felsefesi, cezaları artırarak düzen sağlamaktır ancak cezaların yüksekliği adalet getirmez, aksine toplumsal barışı zedeler. Bugün trafik güvenliğini sağlamaktan çok vatandaşı cezalandıran bir anlayışla karşı karşıyayız. Cezalar o kadar ağırdır ki özellikle küçük esnaf; taksici, nakliyeciler, kamyoncu, dolmuşçu, otobüsçü açısından bu teklif kapsamında caydırıcılıktan çıkmış ekonomik infaza dönüşmüştür. Mazot zamlarından, sigorta yüklerinden bunalan bu insanlar şimdi bir de ölçsüz trafik cezalarının hedefi hâline getiriliyor. Devletin görevi, vatandaşı cezayla ezmek değil, eğitmek, yol göstermek, güvenliği sağlamaktır. Teklifin...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Bütçede para yok Sayın Vekilim, para yok.

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - Sayın Tanal, keşke senin bu yasalara olan duyarlılığının onda 1'i kadar da iktidar sıralarında olsaydı. (CHP sıralarından alkışlar)

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Bir gün olacak, bir gün olacak!

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - Tek tek o maddeleri incelediğini biliyorum; neler söylemek istediğinin, içinin nasıl yandığının da farkındayım çünkü biz halkın yanında olmak zorundayız, ezilen kesimin yanında olmak zorundayız. İktidar tercihini artık yaptı; halkın yanında olmak onların işine gelmiyor, onlar rantın yanında yer almayı tercih ediyorlar. (CHP sıralarından alkışlar) O yüzden bir kez daha kürsüden sizin hassasiyetinizi takdirle andığımı ifade etmek istiyorum.

O yüzden, teklifin 6'ncı maddesi, belediye sınırları içerisinde ticari araçlara takograf ve hız sınırlayıcı cihaz sorumluluğu getiriyor. Gerekçe Avrupa standartlarına uyum olsa da uygulamada ciddi mağduriyet doğuracaktır. Bu cihazların kurulumu ve bakımı taşımacılıkla geçinen binlerce vatandaş için ağır bir yükür.

Ayrıca, maddeyle trafik zabıtasına veri tabanı üzerinden ceza kesme yetkisi verilmektedir. Aynı iktidar vekilleri gibi, Genel Kurula gelmeden nasıl kanun yapıyorlarsa burada da trafik zabıtasına oturduğu yerden ceza kesme yetkisi veriliyor. Bu, Anayasa'nın belirlilik ve öngörülebilirlik ilkelerini açıkça ihlal eden bir durumdur.

Ayrıca, sürücünün işlediği ihlalde araç sahibine yani işletene sürücüye verilen cezanın 2 katı tutarında ceza öngörülüyor oysa Anayasa Mahkemesi 2017 yılında bu tür düzenlemeyi cezaların şahsiliği ilkesine aykırı bularak iptal etmişti. Kusuru bulunmayan kişiye ceza vermek hukuk değil keyfiliktir.

Değerli milletvekilleri, yine, teklifin 14'üncü maddesinde hız sınırı cezaları neredeyse 3 katına katlanmaktadır. Hükûmet, memura, Hükûmet, sabit geliriye, Hükûmet, emeklisine verirken son derece kıtçıyoz ve cimri davranırken bu tür cezalarda 3 katına kadar artırabiliyor; bu da tamamen orantısız bir uygulama. Bugün asgari ücret 22.104 lira, bir hız cezası 30 bin lira; bu mudur adalet, bu mudur caydırıcılık? Vatandaş ay sonunu zor getiriyor, markette etikete bakıp geri dönüyor, bir de tuzaklı radar sistemiyle devleti karşısında bulunuyor. "Trafik güvenliği" diyorsunuz ama güvenliği değil, geliri artırıyorsunuz. Bu teklif güvenlik değil, ekonomik infaz yasasıdır. Devlet, vatandaşını cezayla değil, eğitimle korur. Devlet, vatandaşına tuzak kurmaz, yol gösterir ama siz bu düzenlemeyle alım gücü tükenmiş milyonların cebine bir kez daha el atıyorsunuz, sürücü belgesini alıyor, cezayı kesiyorsunuz, sonra diyorsunuz ki: "Ehliyetini geri almak istiyorsan önce bütün cezaları öde." yani "Paran varsa yol senin yoksa yayan git, işine bak." diyorsunuz ama bu millet de gün gelecek size nasıl işine bakılacağını gösterecek o sandıkta, hiç şüphemiz olmasın. (CHP sıralarından alkışlar)

Böyle bir anlayış ölçülülükle bağdaşmaz, böyle bir anlayış eşitlikle bağdaşmaz ve böyle bir anlayış sosyal devlet ilkesiyle asla bağdaşmaz çünkü bu düzen adalet dağıtmıyor, yük dağıtıyor, zengine kapı, yoksula duvar örüyor. Böyle bir devlete sosyal devlet denmez, böyle bir düzene de tahsilat devleti denir.

Bir diğer tartışmalı madde de sayın milletvekilleri, 33'üncü madde; trafik kuralı ihlallerini özendiren dijital paylaşımları yasaklıyor, görünürde trafik güvenliğini korumak amaçlanıyor ama "övm" ve "özendirme" ifadeleri öylesine muğlak ki her paylaşım potansiyel suç hâline geliyor. Bir gazeteci, ihlali haber yapsa suç mu işleyecek? Bir vatandaş sosyal medyada tepki gösterse özendirici mi sayılacak? Bu belirsizlik ifade özgürlüğünü zedeleyecek, vatandaşın korkudan konuşamaz hâle gelmesine yol açacak.

Bu kanun teklifi, vatandaşını korumak yerine cezalandırmayı, adalet dağıtmak yerine gelir toplamayı hedef alan, vatandaşını paydaş değil, düşman gören bir tekliftir.

Değerli milletvekilleri, trafik güvenliği ancak eğitim, altyapı ve bilinçle sağlanabilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Bir dakika...

Tamamlayın lütfen.

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Cezaları artırmakla değil adaleti güçlendirmekle güvenlik tesis edilebilir. Unutmayalım ki adalet, toprağı sulayan yağmur gibidir, her yere eşit düşerse bereket gelir ama adalet yalnız güçlüye hizmet ederse çölleşme kaçınılmazdır.

Balzac'ın o meşhur sözüyle konuşmamı bitirmek istiyorum: "Kanunlar örümcek ağı gibidir; zayıflar ağa takılır, güçlüler ağı deler geçer." Bugün bu teklif zayıf ağa takan, güçlüye geçit veren bir kanun teklifidir. Biz bu adaletsizliğe, bu ölçsüzlüğe, bu tahsilat anlayışına karşı çıkıyoruz. Vatandaşa yük değil, güven veren bir devlet için, gerçek adalet için bu kanun teklifine "hayır" diyoruz, Genel Kurulu saygıyla selamlıyoruz. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - Bravo! Bu sırada AK PARTİ sıralarında 4 kişi oturuyor!

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

YENİ YOL Partisi Grubunun ikinci konuşmacısı Sayın Selçuk Özdağ.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerinde grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, Meclis Başkanlığına sesleniyorum: Bu kanun teklifini niçin Adalet Komisyonuna havale ettiniz? Madem Adalet Komisyonuna havale ettiniz, Adalet Komisyon Başkanı burada ama niçin burada Adalet Bakan yardımcısı ve bakanlar yok?

Teşekkür ediyoruz, İçişleri Bakanlığı anlamış "Bu bizi ilgilendiriyor." demiş, zaten bugün Bakan da bir açıklama yapmış. "Bu hız sınırlarında yüzde 10'u kaldırılıyorsunuz." diye kamuoyunda bir algı oluştu veyahut da bu şekilde söylemler olunca İçişleri Bakanı da bir açıklama yaptı: "Kaldırmıyoruz." Ya, bir dakika kardeşim, sen Bakansın ya, sen Meclis değilsin ki! Biz karar vereceğiz, belki Adalet ve Kalkınma Partililer burada bir değişiklik önergesi verecekler. Ya, bu demokrasiyi, bu çoğulculuğu, aynı zamanda bu devlet teamüllerini bir türlü öğretemedik, şimdi öğrenirler mi bilmiyorum. O nedenle ben diyorum ki bu teklifin Adalet Komisyonunda değil, İçişleri Komisyonunda görüşülmesi lazımdı ama görüşmediniz. Şimdi, bu Meclisi de işlevsiz hâle getirmek istiyorsunuz, teamülleri de ortadan kaldırmak istiyorsunuz, İç Tüzük'ü de aynı zamanda tanıımıyorsunuz.

Değerli milletvekilleri, trafik kazaları ve yol açtığı acılar, maddi, manevi kayıplar ülkemizde olduğu gibi dünyada da ciddi bir mesele olarak karşımızda durmaktadır. Birleşmiş Milletler Çevre Programı verilerine göre dünyada her yıl yaklaşık 1,2 milyon kişinin hayatını kaybettiği, 50 milyona yakın kişinin de yaralanmasıyla sonuçlanan trafik kazaları başlıca ölüm ve kalıcı sakatlanma nedenleri arasındadır.

Bugün motorlu taşıtlar sayısının artması, ulaşım da seyahat ihtiyaçlarında mobilitenin artmasıyla birlikte kara yollarındaki trafiğin doğru ve hakkaniyetli yönetilmesi konusunda ciddi araştırmalar ve uygulamalar ortaya çıkmaktadır. Aşırı hız yapmamak, alkollü iken araç kullanmaktan kaçınmak, emniyet kemeri takmak, özel nitelikteki taşıtları kullanırken zorunlu olan koruyucu ekipmanları giymek, çocuk koruma sistemlerini kullanmak gibi hassasiyetlerin göz ardı edilmesinin trafik kazalarına bağlı ölümlerin artmasına neden olduğu bilinmektedir.

Değerli milletvekilleri, Türkiye, bugün dünyada kazaların en fazla olduğu ülkelerden bir tanesi. 10 ülkeyi sıralayacağım size: Brezilya, Kamboçya, Çin, Mısır, Hindistan, Kenya, Meksika, Rusya ve Vietnam. Türkiye nerede burada? Türkiye de bunların içerisinde ve 9'uncu sırada.

Son yıllarda Türkiye'de kara yollarının hızla iyileşmesine, uluslararası standartlara ulaşmasına rağmen trafik kazalarında her yıl yaklaşık olarak 10 bin insanımız hayatını kaybediyor, 100 bine yakın insan da yaralanıyor veya sakat kalıyor. Kazaların başlıca nedeni ise emniyet kemeri kullanım alışkanlığının azlığı ve aşırı hız yani trafik kazası kayıpları önemli ölçüde hatalı insan davranışlarına bağlı.

Trafik kazalarının önüne geçilememesinin önündeki en büyük neden bu sorunun ne kadar büyük ve ciddi olduğunun henüz farkına varılmaması ancak sorunu çözen örnek ülkeler var. Örneğin; Avustralya, Hollanda, İsveç ve İngiltere'de son kırk yılda trafik kazalarında görülen ölümler yarı yarıya azaltıldı.

Değerli milletvekilleri, bu başarının ortak nedenleri, toplumun bilinçlenmesi için yapılan etkin çalışmalar, kamuoyunun doğru şekilde kullanılması, çözüm yollarının hızlı ve doğru bir şekilde sonuca ulaştırılmasıdır. Onlar bunu başarırken biz sorunun hâlâ farkına varamadık ve çözümü popüler olma kaygıları taşıyan günûbirlik makyaj düzenlemeleriyle yapmaya çalışıyoruz. Mesela ne yapıyoruz, daha doğrusu zatihükûmetleri ne yapıyor? Trafik cezaları, hazine garantili yol, köprü, tûnel, havaalanı gibi akla ziyan işlerden sonra eza garantili trafik denetimleri ve tuzaklar kuruyor. "Trafik ceza takip sistemi" gibi Zihni Sinir işlerle sadece sonuca odaklanmış, palyatif çözümlerin peşine düşmüşler. Hayatı çekilmez hâle getiren bu iktidar, hatırlanacağı üzere, geçen bayramda vatandaşın bayramını da zehretmeyi başarmıştı; trafik cezalarından bahsediyorum elbette. Dünyada ceza garantili trafik ceza takip sistemi kuran bir başka ülke varsa çıkıp söylesinler lütfen. "Böyle saçma sapan işlerle uğraşacağınıza vatandaşa insan gibi davranacak uygulamaları hayata geçirin, insanımızı eğitin, bilinçlendirin ve medeni ülkelerde olduğu gibi sonuca değil, sebeplere odaklanın." diye çağrıda bulunmuştum. Zatihükûmetleri ve onun vergi, zam bakanı Şimşek Efendi... Ya "efendi" dedim, özur dilerim. Şimdi bu da bana şöyle bir dava açabilir: Kültür ve Turizm Bakanı olmadık bir şeyden dolayı bana dava açmış, şimdi bu da "efendi" dedin, "Devrim kanunlarına aykırı oldu." diyerek bana bir dava açabilir; "efendi" kelimesini geri alıyorum.

Zam şampiyonu Mehmet Şimşek otoyol, köprü ve tûnelere kademeli zam yapılacağını açıkladı. Birilerine peşkeş çekilen milletin varlıklarından millete katmerli ceza yazmaktan haz duyar oldular, ülkeyi vergi, zam ve nihayet ceza ülkesi hâline getirdiler. Müflis tüccar eski defterleri karıştırmış, bunlar da har vurup harman savurdıkları bütçeyi cezalarla kapatmayı hesap ediyorlar. Geçen bütçe görüşülürken hatırlarsanız eğer, orada tahmini bir miktar yazdılar, şöyle diyordu: "245 milyar lira trafik cezalarından gelir elde ediyoruz." İlk altı ayda ne kadar elde ettiler biliyor musunuz? Tam tamına 921 milyar lira para elde ettiler; demek ki bunlar önceden hesaplanıyor.

Değerli milletvekilleri, geçen sene bütçe görüşmelerinde bunu da sormuştum. Hastalara müşteri gibi bakan, hazine geçiş garantili yol yapan zihniyetin keseceği trafik cezalarını bir sene önceden bilmesi gayet doğal tabii. Bunu nasıl yapacaklarını da kısa zamanda gösterdiler; tuzak kurarak elbette, 30 kilometrede bir radar koyarak. Mesela, bölünmüş yolu 100-110 kilometreye düşürerek, hâlâ 90 kilometre yazarak, 120 kilometreden hız limitini bir anda 50 kilometreye düşürerek. Yollar çoğu yerde berbat ve yol güvenliğine aykırı ama mesela, hız sınırı 110, bunun yanında, 4 gidiş 4 geliş yollarda hız limiti 50 ila 70 kilometre. Böyle bir anlayış olabilir mi Allah aşkına? Yahu, daha bunları bile halledememişsiniz, iktidar olarak vatandaş yolunacak kaz gibi görüp ceza kesmenin derdine düşmüşsünüz.

Bu bayramdaki cezalardan sonra da siz hemen oturdunuz Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığı "Biz bu yollardaki tabelaları, trafik levhalarını yeniden düzenleyelim." dediniz. Ya, niye önceden düzenlemediniz? Mademki düzenleyecektiniz, düzenlemek için böyle bir işleme başladınız, o cezaları silin, silin; vatandaşa saygı duyun, onların hepsini silin. (CHP sıralarından alkışlar) Ardından da o cezalardan önce de o tabelaları değiştirin, sonra "Biz, bundan sonra böyle bir kanun çıkarıyoruz." deyin.

Değerli milletvekilleri, trafik kazaları bireysel ihmallerin ötesinde kamu yönetiminin bütüncül ve yapısal müdahalesini gerektiren bir toplumsal güvenlik sorunudur. Sürücü hatalarının önlenmesi elbette önemlidir ancak denetim eksiklikleri, altyapı yetersizlikleri, yargıdaki adamına göre cezasızlık uygulamaları ve toplumsal bilinç düzeyinin düşüklüğü gibi alanlarda köklü iyileştirmeler yapılmadan trafik güvenliğinin bütüncül olarak sağlanması mümkün değildir.

Teklifin içerik olarak teknik yönleri de iş bilmez anlayışın esasına göre dizayn edilmiş zaten. Uygulamada her yıl ciddi oranlarda artan idari para cezalarının şimdi de yüzde 200'lere varan oranlarda yeniden artırılması nedeniyle kamuoyunda bu düzenlemenin öncelikli amacının trafik güvenliği değil, bütçe açığını kapatma ve hazine gelirlerini artırma olduğuna yönelik güçlü bir algı mevcuttur.

Yetersiz denetim, caydırıcılıktan uzak kontrol sistemleri, çağdaş standartlardan uzak yol altyapıları ve eğitim eksiklikleri gibi yapısal sorunlar giderilmeden trafik güvenliğini sağlamak mümkün değildir ancak trafik cezaları hazine için ciddi bir gelir kalemine dönüşmüştür. Bu durum ceza hukukunun temel ilkeleriyle bağdaşmayan bir cezalandırma anlayışının yerleştiğine işaret etmektedir.

Teklif, sosyal devlet ilkesini zedelemekte ve gelir eşitsizliğini derinleştiren bir nitelik taşımaktadır. Ceza, kamu düzenini sağlamak içindir, devlet bütçesini dengelemek için değildir. Bu anlayış sosyal devlet ilkesine ve hukuk devleti anlayışına açıkça aykırıdır.

Ceza hukukunun evrensel ilkelerinden biri olan ölçülülük ilkesi bu kanun teklifinde ciddi şekilde ihlal edilmektedir. Kanun koyucunun cezalandırma yetkisi sınırsız değildir. İdari cezalar hem fiilin ağırlığına hem de failin sosyal ve ekonomik durumuna göre adil biçimde belirlenmelidir. Aksi takdirde, cezalar caydırıcılık işlevini kaybederek yoksul vatandaşlar için yıkıcı bir yük hâline gelirken varlıklı kişiler için yalnızca ödenebilir bir bedel niteliği taşır. Teklifte birlikte birçok trafik ihlali için öngörülen idari para cezaları Türk Ceza Kanunu kapsamındaki adli para cezalarını dahi aşan seviyelere ulaşmıştır. Yasama organı bu yetkisini kullanırken ceza hukuku alanında olduğu gibi idari yaptırımlara ilişkin düzenlemelerde de hangi fiillerin cezalandırılacağı ve bu cezaların türleri ile ölçüleri konusunda takdir yetkisine sahiptir ancak bu yetki keyfi biçimde kullanılamaz. Anayasa ve hukuk devleti ilkeleri, ceza ve yaptırımların açık, öngörülebilir ve adil olmasını zorunlu kılar. Bu bağlamda, kanunlar hem bireyler hem de idare açısından belirlilik, öngörülebilirlik ve ölçülülük esaslarına uygun olmalıdır. Aksi takdirde, keyfîlik ve hukuk güvensizliği kaçınılmaz hâle gelir.

Değerli milletvekilleri, teklifte öngörülen bazı yaptırımlar ilk bakışta trafik güvenliğini sağlama amacı açısından haklı ve gerekli gibi görünse de belirsiz ifadeler ve sabit ceza tutarları, uygulamada keyfîliğe açık bir ortam yaratma riski taşımaktadır. Cezaların caydırıcılığı yalnızca miktarıyla değil bireyde yarattığı etkiyle ölçülür. Aynı ceza bir kişi için sembolik bir meblağ olabilirken başka biri için yaşam krizine dönüşebilir. Bu nedenle, daha adil bir ceza politikası için en azından ceza alt sınırlarının asgari ücrete oranlı olarak belirlenmesi ve gelir düzeyine göre kademeli bir sistemin getirilmesi gerekmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Özdağ, tamamlayın, buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Teşekkür ederim efendim.

Aksi takdirde, hukuk sistemi zengin için kuralların maliyetli ama aşılabilir olduğu, yoksul için ise kuralların altında ezilmenin kader hâline geldiği bir düzene dönüşecektir.

Teklifin içeriğine bakıldığında, esas olarak trafik denetimi, trafik zabıtasının yetkileri, idari para cezaları gibi İçişleri Bakanlığını doğrudan ilgilendiren düzenlemeler içerdiği görülmektedir. Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu ile İçişleri Komisyonuna havale yapılmış olmasına rağmen tali komisyonların raporları da alınmamıştır. Anayasa'ya aykırılığı olan, kanun sistemiyle zerre ilgisi kalmamış bir kanun metninde sadece belli bir süre geçtikten sonra yeni bir kanun düzenlenmesine yol açacak gelişmeler yaşanacaktır. Yani bu kanun metni kısa bir süre sonra "Ya, kusura bakmayın, özür dileriz; biz eksik ve yanlış yapmışız, tekrar düzenleme yapacağız." denilerek Meclise yeni bir kanun teklifinin geleceği bedahettir. 6, 14 ve 33'üncü maddelerin bir kez daha gözden geçirilmesini teklif ediyor, hatta ve hatta bu kanun teklifi geri çekilerek ilgili yerlerde, komisyonlarda görüşüldükten sonra Genel Kurula getirilmesini arz ediyorum.

Saygılar sunuyor, teşekkür ediyorum efendim. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Özdağ.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Sayın Tanal, buyurun, epeydir konuşmamıştınız, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

60.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 214 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmeleri sırasında AK PARTİ Grubunda bulunan milletvekili sayısına ilişkin açıklaması

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Değerli Başkanım, bu 214 sıra sayılı Kanun Teklifi'nde AK PARTİ Grubundan 143 milletvekilinin imzası var. Bakıyoruz, 7 arkadaşımız burada.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Göremiyorsunuz, burada varlar zaten ama göremiyorsunuz; kalp gözünüz açık değil(!)

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Yani yazık günah, hakikaten bu Meclise, bu elektriğe, enerjiye yazık günah!

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Yoklamada burada olup girmemek kadar büyük bir ayıp olamaz. Bence bu konuya hiç girmeyelim.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Nasıl, kaç kişisiniz Değerli Başkan? 7 kişi. Allah'tan korkun ya! 143 kişinin imzası var Sayın Başkanım, olur mu böyle bir şey!

BAŞKAN - Sayın Tanal, tamam, siz ilettiniz, AKP Grubu da aldı mesajı; teşekkür ederiz, sağ olun.

Sayın İrmez, 60'a göre söz talebiniz var.

Buyurun.

61.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, Öğretmen Mesut Aslan'ın cinsel istismara uğrayan öğrencileri için başlattığı açlık grevi için yapılan destek yürüyüşüne ilişkin açıklaması

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Şırnak) - Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Akşamüzeri Cizre'de EĞİTİM SEN'li öğretmen Mesut Aslan'ın cinsel istismara uğrayan öğrencileri için başlattığı açlık grevine destek yürüyüşü Emniyet güçleri tarafından engelleniyor; bu engellemeyi şiddetle kınıyorum. 2018-2019 yılları arasında Cizre'de görev yapan fail Burak Ercan 38 öğrenciye cinsel istismarda bulundu. Cinsel şiddet ve istismar vakalarında olduğu gibi bu olayda da faillerin cezasız kalması, dosyanın örtbas edilmesi ve yargı sürecinin uzatılması tekrarlandı. Şimdi ise duruma karşı çıkan yurttaşların demokratik ve barışçıl yürüyüşü engelleniyor.

Buradan soruyoruz: Şırnak Valiliği ve Şırnak'a yeni atanan Emniyet Müdürü kimlerin tarafındadır? Protestonun önüne neden geçilmektedir? Halkın yürüyüşü önündeki engeller bir an önce kaldırılmalı, istismar faileri yargılansın.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Teşekkürler.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Afyonkarahisar Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven ve Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ile 143 Milletvekilinin Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3138) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 214) (Devam)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına ilk konuşmacı Sayın Mustafa Cihan Paçacı.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakika.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA CİHAN PAÇACI (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Çok önemli bir kanun teklifini görüşeceğiz ama maalesef iktidar bloku bomboş. Görüşmekte olduğumuz Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi hakkında partimizin görüşlerini sunmak üzere söz almış bulunuyorum. Öncelikle, bu denli kapsamlı ve hayati bir düzenlemenin yasama sürecindeki eksikliklerini dile getirmek istiyorum.

Teklif 36 maddeyle Karayolları Trafik Kanunu'nda ciddi değişiklikler öngörmektedir ancak bu kadar geniş bir düzenlemenin görüşülme sürecinde ciddi plansızlıklar ve usul hataları yapılmıştır. Benden önceki arkadaşlar da bunu ifade etti, ben de ifade edeceğim; teklifin esas komisyonu, içeriği itibarıyla doğrudan İçişleri Bakanlığının görev alanına girmesine rağmen İçişleri Komisyonu yerine Adalet Komisyonu olarak belirlenmiştir. Tali komisyon olarak İçişleri ile Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunda

ise hiçbir görüşme yapılmamıştır. Tali komisyonlarda görüşme yapılmadan teklifin Genel Kurula getirilmesi yasama usulü açısından ciddi bir eksiklik. Daha da vahimi, bu derece önemli bir düzenleme yapılırken konunun doğrudan muhatabı olan sivil toplum kuruluşlarının ve ilgili meslek örgütlerinin Komisyon sürecine davet edilmemiş olmasıdır. Geniş kesimleri ilgilendiren düzenlemelerde demokratik katılımın sağlanmaması, sağlıklı bir yasama sürecinin temel gereğini ihlal etmektedir. Bundan dolayı, söz konusu kanun teklifi konunun muhatabılarınca katılımcı bir biçimde yeniden ve tali komisyonlarda görüşülmelidir. Bu şekilde yasama süreci daha sağlıklı bir biçimde işletilmiş olacaktır.

İYİ Parti olarak, trafik kurallarına uyulmasını sağlamak, trafik güvenliğini artırmak adına yaptırım uygulamasına karşı değil ancak teklifin ruhuna ve geneline hâkim olan temel zihniyete kökten karşıyız. Bu zihniyet, toplumsal bir sorunu çözmenin tek yolunun cezaları fahiş oranlarda artırmaktan geçtiği yönündeki hatalı ve ezbere dayalı yaklaşımdır. Detaylara indiğimizde bu teklifin merkezinde güvenlik değil, ceza, gelir ve korku politikası yer almaktadır ve maalesef bu teklifin özünde kamu güvenliği değil, kamu geliri hedeflenmiştir.

Evet, kimse trafikte kuralıslığı savunamaz, kimse bir insanın canını tehlikeye atan sürücülerini mazur göremez ancak cezalarla düzen kurmaya çalışırken adalet duygusunu, hakkaniyeti ve toplumsal gerçekleri de yok sayamaz. Bu yasa teklifindeki temel zihniyet toplumsal bir sorunu çözmenin tek yolunun cezaları fahiş oranda artırmaktan geçtiği yönündeki hatalı ve ezbere dayalı yaklaşımdır. İktidar, sorunun kaynağını bulup kalıcı çözüme ulaşmak yerine tıpkı diğer sorunlarda olduğu gibi trafik meselesinde de çözümü cezai yaptırımları ağırlaştırmakta bulmuştur. Oysa bilimsel gerçekler caydırıcılığın yolunun cezaların ağırlığında değil, denetimin adil, tutarlı ve sürekli olmasından ve yaptırımın kaçınılmazlığından geçtiğini defalarca kanıtlamıştır.

İYİ Parti olarak bizler, amacın toplumu bilinçlendirmek, eğitmek, altyapı eksikliklerini gidermek ve kazaları önlemek yerine sadece cezaları artırarak bütçeye gelir olarak algılanmasına sebep olan bu zihniyeti reddettiğimizi bir kez daha ifade ediyorum.

Yasa teklifine göre trafik kurallarını ihlal eden sürücülere verilen para cezaları ölçsüz bir biçimde artırılıyor. Bu cezalar kulağa caydırıcı geliyor olabilir ama bir de ülkenin ekonomik tablosuna bakalım. Geçim sıkıntısı içinde kıvranan, ay sonunu ancak bankalara borçlanarak getiren vatandaşa kesilecek olan 180 bin liralık cezayı nereye koyacağız? Bugün ülkemizde her 4 kişiden 1'i ıcralıdır. Bu cezanın tahsil edilme imkânı var mıdır? Bu yaklaşım ne yazık ki vatandaş ve devlet arasındaki güven ilişkisini de zedelemektedir. Fahiş trafik cezaları vatandaşımız nezdinde "Devletin kasası boşaldı, ceza yazarak doldurmaya çalışıyorlar." algısı yaratmaktadır.

Ayrıca, vatandaş soruyor: "Bu cezalar herkes için mi geçerli yoksa yine ayrıcalıklı, imtiyazlı bir zümre var mı?" Vatandaşın bu sorusunun cevabı: Evet, maalesef, ayrıcalıklı, imtiyazlı bir zümrenin var olduğudur. Bugün uygulamada ortalama 25 bin yargı mensubu, üst düzey bürokratlar, yasama organı mensupları ve özellikle İçişleri Bakanlığının ölçsüzce tespit ettiği binlerce kişi bu cezalardan muaf tutulmaktadır. Bugün özellikle iktidar partisinin il, ilçe yöneticileri, yandaş iş adamlarının büyük kısmı koruma kapsamına alınmakta, adaletsiz ayrıcalıktan yararlanmaktadır, olan yine vatandaşa olmaktadır. Gelin, faydalı bir iş yapalım; itfaiye, ambulans, güvenlik birimi araçları ve gerçekten koruma gerektiren kişiler dışındaki araçların tümünü bu imtiyazlı konumdan çıkartalım ve böylece bu konuda adaleti ve eşitliği temin edelim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir ülkede adalet sadece mahkeme salonlarında aranmaz; adalet vatandaşın günlük yaşamında da hissedilmelidir. Bir vatandaşın trafik cezası aldığı anda "Evet, bu adil." diyebilmesi gerekir. Bugün Türkiye'de vatandaş "Devlet bana tuzak kuruyor." diyor. Radar noktaları, trafik tabelaları âdeta ceza uygulamak için devletin vatandaşa kurduğu tuzak konumundadır ki bunu ben de yaşadım. Devlet, ceza kesmek için pusu kurmaz, önlem almak için çalışır. Devletin görevi vatandaşın denetlemek değil korumaktır. Devlet, cezayı gelir kapısı hâline getiremez. Bu yasa teklifi işte tam da bu duyguyu besliyor. Gerçek bir reform isteniyorsa altyapının güvenli hâle getirilmesi, trafik eğitimlerinin düzenlenmesi, sürücü kurslarının denetlenmesi, trafik tabelalarının yenilenmesi, yol kenarındaki çeşitli ışıklı veya ışısız tabela kirliliğinin ortadan kaldırılması gibi tedbirler alınmalıdır. Bu tedbirleri almadan sürücülerin para cezasıyla kurallara uymasını sağlamaya çalışmak nafile bir çabadır. Bugün yapılan, sorunun kaynağını ortadan kaldırmak değil sonucunu cezalandırmaktır.

Değerli milletvekilleri, yapılan araştırmalarda trafik kazalarının çok büyük bir kısmı sürücülerin kurallara riayet etmemesinden kaynaklanmaktadır. Hani bir tabir vardır, balık baştan kokar. Eğer ülkeyi yönetenler Anayasa'yı yok sayarak Anayasa'ya uymazsa, yasalar adil bir biçimde uygulanmazsa, alt mahkeme üst mahkemeyi dinlemezse, kurumlar arasındaki uyum ortadan kalkmışsa, işlenen suçlar cezasız kalıyorsa, böyle bir ortamda sürücülerin de kurallara uymaması maalesef doğal bir sonuçtur.

İktidar, yıllardır trafik güvenliği için her düzenlemeyi devrim diye sunmuş ancak trafik kazaları azalmamış, trafik güvenliği sağlanamamıştır çünkü sorunun köküne inilmemiş, ceza artışıyla sözde reformlar yapılmıştır. Gerçek reform eğitimde, altyapıda, denetimde, şeffaflıkta olur. Tabii ki kuralıslığa müsamaha gösterilemez ancak cezaların ölçülü, adil ve uygulanabilir olması gerekir. Makam arabası da minibüs de aynı kuralı ihlal ettiğinde aynı cezayı almalıdır. Unutulmamalıdır ki yasa geçiş üstünlüğü veriyor, kural çiğneme hakkı vermiyor.

Biz İYİ Parti olarak trafik güvenliği konusunda gerçek bir seferberlikten yanayız ancak bu seferberlik vatandaşın cebine değil, hayatına dokunmalıdır. Bu teklifin özü korkutmak üzerine kuruludur. Trafikte ceza değil bilinç, korku değil saygı, ayrıcalık değil eşitlik hâkim olmalıdır. Bu teklif trafikte düzen değil, devlete güvensizlik yaratır.

Partimiz, kanun teklifinin geneline sinmiş olan cezalandırıcı ve mali odaklı yaklaşıma ve "Vatandaşlarımıza tuzak kuruluyor." algısına zemin hazırlayan uygulamalara temelden karşıdır. Trafik güvenliğini sağlamanın yolu sadece cezaları katlamak değil, eğitim, altyapı ve adil, tutarlı denetimdir.

İktidarı cezaları artırarak bütçeye gelir elde etme kolaycılığından vazgeçerek sivil toplum kuruluşları ve konunun muhatabılarıyla yeniden görüşerek insan odaklı kalıcı çözümler üretmeye davet ediyor, yüce Meclisi saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

İYİ Parti Grubu adına ikinci konuşmacı Sayın Burak Akburak.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Sizin de süreniz on dakika.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BURAK AKBURAK (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin geneli üzerine İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Karayolları Trafik Kanunu, devletin vatandaşına olan sorumluluğunun en temel alanlarından biridir ancak teklifin bu sorumluluğu yerine getirmekten çok cezaları artırmayı ve gelir toplamayı önceleyen bir anlayışla hazırlandığını görüyoruz. "Güvenlik" adı altında cezaları bir yönetim biçimine dönüştüren ve vatandaş devletle karşı karşıya getiren bir tutumla karşı karşıyayız.

Türkiye, maalesef, trafik kazalarının bedelini en ağır ödeyen ülkelerden bir tanesi. TÜİK'in 2024 raporu bu tabloyu açıkça gösteriyor. 2024 yılında ülkemizde 1 milyon 444 bin trafik kazası meydana gelmiş, bu kazalarda 6.351 vatandaşımız hayatını kaybetmiş, 385.117 vatandaşımız ise yaralanmıştır. Son on yılda ise toplamda 62.761 vatandaşımızı kaybettik, 3 milyonun üzerinde ise insanımız yaralandı. Bunlar sadece rakam değil, her biri bir eve düşen ateş, babasız kalan çocuk, evlatsız kalan anne demek. Yalnızca hayatını kaybedenler değil, ömrünün geri kalanını engelli olarak geçirmek zorunda kalan on binlerce vatandaşımız da bu tablonun parçası. Araçlarla katedilen her kilometrede Avrupa ülkelerine göre daha fazla can kaybı yaşanıyor ülkemizde maalesef yani yol güvenliği açısından hâlâ çok büyük bir mesafe katetmemiz gerekiyor.

Değerli milletvekilleri, teklifin yolları değil kasaları denetlemeyi, trafikte düzeni değil bütçedeki açığı kapatmayı hedeflemekte olduğunu görüyoruz. Daha 2025 başında yüzde 49,93 oranında artırılmış olan trafik cezalarının ardından şimdi yeniden fahiş oranlarda artış öngörülmesi güvenlikten çok gelir temelli bir bakış açısının hâkim olduğunu gösteriyor. Oysa devletin görevi vatandaştan yeni tahsilat kalemleri yaratmak değil, onun canını ve malını korumaktır. Eğer mali açık vatandaş kesilen cezalarla kapatılıyorsa burada adalet değil yönetim sorunu vardır. Böylesine ağır bir tablo karşısında yapılması gereken vatandaşa yeni cezalar yüklemek değil, eğitime, bilinçlendirmeye ve altyapıya yatırım yapmak olmalı.

Eğitimi özellikle vurgulamak istiyorum. Trafik kültürü ilkökul sıralarından itibaren kazandırılmalıdır. Sürücü belgesi almak sadece test çözmekten ibaret olmamalı, gerçek sürüş eğitimi ve pratik beceriye odaklanılmalıdır. Avrupa'da ehliyet almak disiplinli bir eğitim gerektirirken bizde ehliyet almak âdeta kolayca dağıtılır hâle geldi. Bu da direksiyon başında tecrübesiz, bilinçsiz, dikkatsiz sürücülerin olmasına sebebiyet veriyor.

Değerli milletvekilleri, teklifin en büyük eksikliklerinden biri de fiziki altyapı sorunlarının görmezden gelinmesi çünkü birçok trafik kazasının nedeni sadece sürücü hatasından olmuyor; birçok kaza, eksik işaretleme, yetersiz sinyalizasyon, kötü kavşak tasarımları, gece aydınlatma yetersizlikleri ve yol kusurlarından meydana geliyor. Bir yolun adı halk arasında "ölüm yolu" olmuşsa bu yalnızca sürücü hatası değil, yönetim hatasıdır. Alt geçit yapılmadığı, kavşak düzenlenmediği, hız koridoru doğru belirlenmediği için insanlar hayatını kaybediyorsa bu tabloyu yalnızca sürücü hatası diye açıklamak mümkün değil.

Cumhurbaşkanlığının çıkardığı genelgelerle hız sınırları keyfi biçimde yükseltilmekte, yerleşim bölgelerinin ortasındaki yollar meskûn mahal statüsünden çıkarılmakta, böylece hız 110 kilometreye kadar çıkmaktadır. Ne yazık ki bu kararlar sahada bilimsel etüt yapılmadan, yerel güvenlik verileri dikkate alınmadan verilmekte ve sonuçta daha fazla ölüm, daha fazla yaralanma, daha fazla ekonomik kayba yol açmaktadır. Trafik güvenliği yalnızca hız sınırlarını artırmak ya da cezaları yükseltmekle sağlanamaz.

Bu noktada yapılacak birçok şey olduğunu belirtmek istiyorum: Hız koridorlarının belirlenmesinde mutlaka yerel yönetimlerin, mühendislik odalarının, üniversitelerin ve konunun uzmanlarının görüşü alınmalıdır. Eğer karar süreçlerinde yerel yönetimlerin, mühendislik odalarının, üniversitelerin ve vatandaşın görüşü alınmazsa alınan her karar masabaşında kalacak ve sahada telafisi mümkün olmayan sonuçlar doğuracaktır.

Bir diğer önemli nokta, Elektronik Denetleme Sistemi'nin (EDS) kullanım amacı. EDS vatandaşın cebine yönelmiş bir tahsilat aracı olmamalı, asli amacı kazaları önlemek ve trafik güvenliğini artırmak olmalı. Ayrıca, risk analiz raporları olmadan hız limitlerinin değiştirilmesi de doğru değil. Bilimsel veriye dayanmayan her karar insan hayatını doğrudan riske atar. Bu raporlar dikkate alınmadan hız limitleri artırılırsa kazaların artması kaçınılmaz hâle gelir ve en önemlisi, bu tür düzenlemelerde idari sorumluluk açıkça tanımlanmalıdır.

Değerli milletvekilleri, teklifte elbette vatandaşın can ve mal güvenliğini koruyan olumlu sayabileceğimiz düzenlemeler de var. Elektronik tescil zorunluluğundan mirasçılara tescil yükümlülüğüne, plakasız araç kullanımı, sahte plaka kullanımı, takograf, taksimetre zorunluluğu, hız sınırı zorunluluğu, ehliyetsiz araç kullanmak, trafikte şerit ihlali, drift yasağı, alkollü araç kullanımı, trafik magandalığı gibi bazı konularda vatandaşın can ve mal güvenliğine dayalı düzenlemeler de mevcut; bunlara itirazımız yok ama bunların ötesine baktığımızda teklifin genel ruhunda hep aynı şeyi görüyoruz: Ceza, ceza, daha fazla ceza; bir de bu cezaları tahsil etmeyi kolaylaştıracak yeni sistemler ama maalesef teklifte insan yok. Bir ülke, vatandaşını korkutarak değil bilinçlendirerek güvenli hâle gelir. Bugün Almanya'da bazı otoyollarda hız sınırı bulunmamasına rağmen trafik kazalarında ölüm oranı Türkiye'nin çok altındadır çünkü orada altyapı güçlü, işaretlemeler tam ve kurallar istisnasız uygulanmakta. İsveç "Vision Zero" politikasıyla "Yollarda tek bir insanın dahi hayatını kaybetmesi kabul edilemez." anlayışını benimsemiş. Hollanda'da ise yollar sadece araçlar için değil, yayalar ve bisikletliler için de güvenli hâle getirilmiş. Japonya'da yaya geçidinde duran sürücü korkudan değil, insana saygıdan duruyor çünkü çocukluktan itibaren kurala uymayı değil, birlikte yaşamın gereğini öğreniyorlar.

İnsan merkezli bu yaklaşımlar, trafik kültürünü korkuyla değil, karşılıklı saygıyla inşa etmiştir. Devletin görevi vatandaş korkutmak, daha fazla ceza kesmek değil, kazaları önlemek için güvenli yollar yapmak, adil denetim ve kaliteli eğitim sunmak olmalı. Eğer bizler bu üç ayağı kurabilirsek trafik kazaları azalır, vatandaşlarımızın can güvenliğini sağlayabiliriz. Avrupa örneklerinden geri kaldığımız bu tabloyu cezalarla ortadan kaldırmamızın gerçekçi bir yaklaşım olmadığını ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Halil Öztürk.

Buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz yirmi dakika.

MHP GRUBU ADINA HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bugün görüşmekte olduğumuz teklif, hepimizi yakından ilgilendiren bir meseleyi, trafik güvenliğini doğrudan konu almaktadır. Trafik güvenliği sadece bir ulaşım meselesi değil, aynı zamanda bir yaşam hakkı meselesidir.

Her yıl binlerce vatandaşımızı sadece birkaç saniyelik dikkatsizlik, birkaç metrelik ihmal yüzünden kaybediyoruz. Resmî verilere göre 2024 yılında 6.351 vatandaşımız hayatını kaybetmiş, 385 bini aşkın kişi ise yaralanmıştır. Bu rakamlar, her gün ortalama 17 insanımızın trafikte can verdiğini, yüzlencesinin yaralandığını göstermektedir. Bu rakamları telaffuz ederken boğazımız düğümleniyor çünkü her sayı bir ocağın sönüşü, bir evin sessizliği, bir sofranın eksik sandalyesini anlatıyor bizlere.

Hepimiz biliyoruz ki bir devlet vatandaşını evine sağ salım uğurlayabiliyorsa güçlüdür, bir toplum yolun kenarında tanımadığı birine yol verebiliyorsa medenidir. İşte bu nedenle, bugün burada yalnızca hükümleri konuşmayacağız, burada akliselimi, vicdanı ve sorumluluğu birlikte çağıracağız. Dolayısıyla, üzerinde konuştuğumuz teklifi bir ceza güncellemesinin çok ötesinde, ülkemizin yol kenarlarında soğuyan umutları, bir kavşakta ansızın kesilen nefesleri ve bir siren sesine yetişemediği için geciken hayatları geri kazanma iradesi olarak görmeliyiz.

Sayın milletvekilleri, trafiğin karanlık yüzünü hepimiz tanıyoruz; sahte plaka, plakasız dolaşma, başkasına ait plakayı takip görünmezliğe soyunma; bunlar yalnızca trafik kabahati değildir, bu usulsüzlükler terörden kaçakçılığa kadar geniş bir suç yelpazesinin araçsallaştırdığı bir kalkan işlevi görür. Ancak artık görmeyeceğiz, plaka manipülasyonları ağır yaptırımlarla karşılaşacak, gerektiğinde Türk Ceza Kanunu'nun ilgili hükümleri de devreye girecektir. Trafikte görünmezlik, suç için görünmezlik üretemeyecek çünkü yol herkesin gözü önünde ve herkesin canıyla ortaktır.

Ağır vasıta düzeni söz konusu olduğunda, yılların bildiği ama çoğu zaman görmezden geldiğimiz üçlü karşımıza çıkar: Uykusuzluk, mesai ihlali ve hız. Teklifte birlikte takograf yükümlülüklerinin genişletilmesi, kayıtların saklanması, ihlalin veriyle ispatı ve kademeli ceza sistemi profesyonel sürücülüğe yakışan bir disiplin kurmaktadır. Büyükşehir sınırları içindeki kamyon, çekici, otobüslerin denetime tam entegrasyonu, yalnızca şehir içi yolculuğun huzurunu değil, şehirlerin nabzını da düzenlemektedir. Bu düzenleme kâğıt üzerinde bir düzenleme değil, direksiyon başındaki yorgun gözlerin kapanmadan önce ayılmasını sağlayacak bir güvenlik ağıdır. Hepimizin günlük hayatta tanık olduğu, ne yazık ki alışılmış sayılan tehlikeli davranışlar var; makas atmak, ters yönde sürmek, drift yapmak, düşün konvoyuyla yolu kapatmak gibi. Bunların her birinin ucunda başkalarının hayatını tehlikeye atmak vardır. Bu hususlarla ilgili yaptırımların belirgin biçimde yükseltilmesi gerektiğini, 19 Kasım 2024 tarihli, Milliyetçi Hareket Partisinde ilk imza sahibi olarak vermiş olduğumuz kanun teklifiyle ortaya koymuştuk. Konuştuğumuz düzenlemede aynı yöndeki adımı memnuniyetle karşıladığımızı ifade etmek isterim. Çünkü makas atmak bir heyecan değil, başkalarının ölüm riskini oyuncak sanmaktır; drift ise yolun bir gösteri sahnesi olduğuna kanmaktır ancak bu gösterinin sonunda alkış yoktur, siren sesi vardır.

Saygıdeğer milletvekilleri, denetimin en kritik halkalarından biri de "Dur!" ihtarıdır. Sabit veya seyir hâlinde görev yapan yetkilinin ihtarına uymayıp kaçan biri sürücü yalnızca ihlalden kaçmamakta, kamu otoritesini ve toplumun huzurunu hedef almaktadır. Yine 4 Şubat 2025 tarihli kanun teklifimizde "Dur!" ihtarına uymayan sürücülere yönelik cezanın artırılmasını önermiştik.

Yine, aynı şekilde, alkol veya uyuşturucu madde etkisi altında araç kullanımına ilişkin ağırlaştırılmış yaptırımlar da toplumun beklediği kararlı cevaplardır. Geçen yılki teklifimizde konuyla ilgili olarak Türk Ceza Kanunu kapsamında artırılmış hapis cezasını bu sebeple savunduk. Milliyetçi Hareket Partisi olarak Meclise sunduğumuz bu kanun tekliflerinin mahiyeti doğrultusunda düzenlemeye gidilmesi bizim açımızdan memnuniyet vericidir.

Saygıdeğer milletvekilleri, hız meselesinde bilim konuşuyor. Dünya Sağlık Örgütü'nün raporları hızdaki küçük bir artışın riski artırdığını açıkça gösteriyor. Bizde de hız kaynaklı kayıpların toplam içindeki payı oldukça ürkütücü seviyededir. Bu yüzden teklifle gündeme gelen hız ihlallerine kilometre bazlı kademeli ceza yaklaşımı teorik bir mühendislik hesabından ibaret değil, gerçek kazaların istatistiğinde canavarı hizaya getiren bir fren mesafesidir. Fren sadece ayakla yapılmaz, hukukla, akılla ve eğitimle de yapılır. Ambulans, itfaiye ve kolluk araçlarının önünü kapatan bir sürücünün ihlali belki görünmez ama geciken her saniyenin bedeli bir hayattır. Teklif, geçiş üstünlüğü kurallarını ihlal edenlere yönelik yaptırımları ağırlaştırmakta, takip mesafesi ve kavşak önceliği ihlallerine karşı cezaları da yükseltmektedir. Bu başlıklar, toplumda "trafik adabı" denilen ortak dili güçlendirir.

Aşırı yüklü taşımacılık yollarımızı yorar, ekonomimize yük getirir ve kazaları da artırır. Teklif, ağırlık ve boyut kontrolü süreçlerini netleştirerek kontrole girmemek veya kontrolü engellemek gibi fiillere daha ağır yaptırımlar öngörmektedir.

Ayrıca, Anayasa Mahkemesi kararları doğrultusunda, cezaların şahsiliği ve aynı fiilden 2 kez cezalandırılmama ilkeleri gözetilmekte, işleyen, gönderen ayrımı adil bir dengeye oturtulmaktadır. Böylece hem hukuki güvenlik hem de etkin denetim birlikte sağlanmaktadır.

Kış mevsimi geldiğinde sadece ticari araçlar değil, tüm araçlar için kış lastiği zorunluluğu getirilmektedir. Ani hava değişimlerinin sık yaşandığı coğrafyamızda bu adım buzlanma kaynaklı kazaları azaltacaktır.

Ayrıca, motosiklet ve motorlu bisiklet kullanıcılarının güvenliği için akrobatik hareketler ve "drift" gibi eylemler ağır yaptırımlara hedef alınmakta, bu araçlar zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamına alınmaktadır.

En kırılgan gruplarımızı korumak devletin şefkat elinin trafikteki yansımasıdır. Kara yolunda izinsiz yarış yalnızca hız tutkusu değil, toplu tehlike üretimidir. Teklif, izinsiz yarışlara ve alanı özendiren sosyal medya paylaşımlarına güçlü şekilde set çekmektedir. Haber veya ihbar niteliğindeki paylaşımlar kapsam dışı bırakılarak ifade hürriyeti ve kamu güvenliği arasında makul denge kurulmaktadır.

Seyir hâlinde telefonla konuşmak ve mesajlaşmak dikkati parçalar. Bu, kazanın en sinsi nedenlerinden biridir. Direksiyon başında bir bildirim sesi bazen bir hayatı sessize alıyor. Konuşma ve mesajlaşmanın kaza riskini katladığı bilimsel bir gerçektir. Kanun teklifiyle yaptırımların artması kimseye ceza yazmak için değil, herkesin cebine vicdan koymak için gereklidir.

Yine, emniyet kemeri ve kask kullanımında caydırıcı yaptırımlar güçlendirilmekte, kask takma oranlarının düşüklüğü bağlantılı ölüm ve ağır yaralanmaların önüne geçmeyi hedeflemektedir. Kemer bir şerit kumaş değil, bir ömre atılmış düğündür. Kask bir aksesuar değil, başa geçirilen bir güvenlik sözleşmesidir.

Ölümlü veya yaralanmalı kazalarda olay yerinden izinsiz ayrılmayı suç kapsamına alan hapis cezası düzenlemesi "Kaçarsam kurtulurum." zihniyetini tarihin rafına kaldıracak güçtedir. Vicdan, olay yerinde kalmayı emreder, hukuk ise vicdanı yalnız bırakmaz.

Denetim personelinin güvenliği için idari para cezası karar tutanaklarında açık kimliğin yerini tanıtım numarasının alması görev başındaki insanın sosyal medyada hedef gösterilmesini engelleyecek pratik bir önlem olacaktır.

Yabancı uyruklulara kesilen cezaların ülkeye girişte tahsili ise basit ama etkili. Kural bir kişiye değil, herkese aynıdır. Yolum dili evrenseldir. Kırallık araçlarda ihlalin doğru muhataba yöneltilmesi cezayı sahibine değil, sorumluya ulaştırır. Hukuk adresini doğru yazdığında adalet daha hızlı tebliğ olur.

Şimdi, çok önemli iki başlığa özellikle dikkatinizi istirham ediyorum. Birincisi, ticari araç sürücülerinde psikoteknik değerlendirme ve psikiyatri muayenesi şartı. Özellikle öğrenci servisleri, ticari taksiler, otobüs, kamyon ve kamyonet gibi can taşıyan, ağır sorumluluk üstlenen araçlar söz konusu olduğunda direksiyon başında psikolojik yeterlilik aramak yalnızca bir tercih değil, toplumsal bir zorunluluktur. Komisyon safhasında dile getirmiştım ve bugün burada tekrar ifade etmek istiyorum: 1 Temmuz 2026 tarihinden itibaren psikoteknik değerlendirmeden geçmeyenlerin ticari araç kullanması yasaklanmalıdır, usul ve esaslar da yönetmelikle düzenlenmelidir. Çünkü direksiyon yalnızca bir makineyi sevk etmez, içinde onlarca canı, bazen bir sınıf dolusu çocuğu, bazen bir şehrin mesaisini taşır. Öfkesini kontrol edemeyen, psikiyatrik engeli bulunan bir sürücünün elindeki direksiyon riskin volanına dönüşür. Bu şart ehliyet kartının arkasına yazılmayacak kadar hayati, toplumun vicdanına kazınacak kadar da önemlidir.

İkincisi, ağır hasarlı araçların trafiğe dönüş konusudur. Ağır hasarlı araçların trafikte güvenlik zafiyeti oluşturduğu herkesin malumu olan aşikâr bir gerçektir. Her ne kadar bu araçlar onarım geçirse de bu onarımın yeterli olup olmadığının tam olarak takibi ve tespiti tartışma konusudur. Ağır hasarlı araçların nerede, nasıl, hangi standartlarda bakıma uğradığı her şeyden önce can güvenliği için önemlidir ve bu hususun takibi ve tespiti çok da kolay değildir. 19 Kasım 2024 tarihli teklifimizde bu araçların trafiğe çıkarılmamasını, yalnız hurda mahiyetinde satışına izin verilmesini, sigorta şirketlerinin başka amaçla satış yapmasının önüne geçilmesini önermiştik. Bu öneri basit bir kural değişikliği gibi durabilir ama değildir değerli milletvekilleri, bir çarpışmada göğsümüzü siper edecek hava yastığı yerine yıpranmış bir kaderi şişirmemek için şarttır.

Bütün bu başlıklar bir araya geldiğinde ortaya tek bir tablo çıkıyor: Trafik, ceza kataloğuyla değil, kültürle nefes alır fakat kültürün gelişmesi için hukuki çerçevesi güçlü olmalıdır. Burada "şunu amaçlar" diye cümleyi kalıba sokmaya gerek yok; niyet açıktır, yolda insanı korumak. Hukukun en güzel cümlesi bazen bir tek kelimedir: "Yaşatmak."

Dolayısıyla Milliyetçi Hareket Partisi olarak desteklediğimiz Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi "Cezayı yükseltelim, mesele bitsin." kolaycılığına düşmeden, riskin büyüdüğü yerde caydırıcılığı da büyüten, denetimi teknolojiyle omuzlayan, sahadaki gerçek aksaklığı masada düzelten bir yaklaşımı esas almaktadır.

Burada bir hususu belirtmeden geçmeyeceğim. Kara yollarımız, bugün geçmişle kıyaslanmayacak ölçüde modern, ferah ve güvenli bir yapıya kavuşmuştur. Bu önemli altyapı dönüşümünü sağlayan başta Ulaştırma ve Altyapı Bakanımız Sayın Abdulkadir Uraloğlu Beyefendi'ye, yine Karayolları Genel Müdürümüz Sayın Ahmet Gülşen Beyefendi'ye ve tüm Bakanlık ve Genel Müdürlük çalışanlarına gönülden hassaten teşekkür ediyorum. Bu vizyoner çalışmaların ülkemizin geleceğine ışık tutacağına ise yürekten inanıyorum. Zira, şehirler arası ulaşım ağlarımız, genişletilen yollar, yenilenen viyadükler ve akıcı trafik düzenlemeleri sayesinde artık çok daha konforlu ve hızlı bir hâle gelmiştir. Sürücülerimiz dar yollardan ve riskli geçitlerden uzak bir şekilde seyahat edebilmekte, trafik ihlali yapmaya gerek duymadan güven içinde yollarını katedebilmektedirler.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; konuşmamın bu bölümünde bir başka konuya dikkatinizi çekmek istiyorum: Kara yollarındaki trafik meselesi kadar önemli gördüğüm bir konu daha var ki o da internet trafiğidir. Bu anlamda dijital yollardaki kumar çukuruna da değinmek istiyorum. Kumar yalnızca bir eğlence ya da şans denemesi değildir, bireyleri, aileleri ve toplumları derinden sarsan bir halk sağlığı sorunu hâline gelmiştir. Dijitalleşmeyle birlikte kumar ve bahis artık evlerimize, ceplerimize kadar girmiştir. Cep telefonları üzerinden erişilen yasa dışı bahis siteleri gençlerimizi kolayca tuzağa çekmekte, kazanma hayaliyle bir anda maddi ve manevi çöküntüye sürüklemektedir. Bu sitelerde herhangi bir yaş sınırının bulunmaması, çocuklarımızın ve gençlerimizin korunmasız kalmasına yol açmaktadır. Yeşilayın 2025 tarihli Türkiye Kumar Raporu'na göre ülkemizde 15 yaş ve üzeri her 10 kişiden 1'i hayatında en az bir kez kumar oynamıştır. Dahası son dört yılda yalnızca Yeşilay danışmanlık merkezlerine 15 binden fazla vatandaşımız kumar bağımlılığı nedeniyle psikososyal destek almak üzere müracaat etmiştir. Kumar yalnızca bireyi değil, ailesini, toplumunu ve ülkesini de tehdit etmektedir. Rapor, kumar bağımlılığının iş kaybı, iflas, boşanma, aile içi şiddet ve hatta intihar gibi ağır sonuçlara neden olduğunu ortaya koymaktadır.

Sayın milletvekilleri, ülkemizde yasa dışı kumara bulaşanların sayısının 10 milyon civarında olduğu, bu yolla yurt dışına çıkan paranın ise yıllık 10 milyar dolar civarında seyrettiği ifade edilmektedir. Bu miktar cari açığımızın belki de dörtte 1'ine denk gelmektedir. Bu kara para akışı yalnızca bireysel değil, millî güvenliğimiz açısından da tehdit oluşturmaktadır çünkü yasa dışı kumar ve bahis ağları çoğu zaman terör ve organize suç örgütlerinin finans kaynağı hâline gelmektedir. Bu nedenle, yine imza sahibi olarak Meclise sunduğumuz 2024 tarih ve (2/2299) sayılı Teklifte yasa dışı bahis ve kumar oyunlarının erişimi suç kapsamına alınmakta, caydırıcı cezalar öngörülmektedir. Ancak sadece cezalarla değil, önleyici eğitimlerle, bilinçlendirme kampanyalarıyla, aile ve gençlik politikalarıyla da bu mücadeleyi sürdürmek zorundayız. Adalet, İçişleri, Hazine ve Maliye, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlıkları ile MASAK gibi kurumların koordineli biçimde çalışması, toplumsal dayanışmanın güçlendirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bizim için mesele, sadece yasa dışı bahis değil Türk gençliğinin ve aile yapısının korunmasıdır çünkü bir toplumun temeli ailede, geleceği ise gençliktedir. Kumar ve bahis bataklığına sürüklenen bir gençliğin güçlü bir geleceği olamaz.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; kara yollarında hızla akan trafiğin dijital dünyada kontrolsüzce akan veri trafiğinden farkı yoktur, her ikisinde de bir anlık ihmal bir ömürlük pişmanlığa dönüşebilmektedir. Bu nedenle, hem fiziki yolların güvenliği hem de dijital mecraların temizliği devletin varlık sebebi olan insanı koruma görevine dâhildir. Trafik güvenliğiyle ilgili düzenlemeler, yalnızca cezai tedbirler değil aynı zamanda bir kültür inşasıdır. Aynı şekilde, internet ortamındaki yasa dışı bahis ve kumar faaliyetleriyle mücadele de yalnızca bir suçla savaş değil millî iradenin, gençliğin ve aile yapısının korunması mücadelesidir.

Bizim görevimiz, Türk milletini güvenli bir yola, huzurlu bir geleceğe kavuşturmaktır. Milliyetçi Hareket Partisi olarak hukukun caydırıcılığını ahlaki sorumlulukla, cezai yaptırımı kültürel dönüşümle birleştiren her adımı desteklemeye devam edeceğiz çünkü bizim inancımızda insan yaşarsa devlet yaşar, adalet yaşarsa millet yaşar vardır.

Ben bu duygu ve düşüncelerle, üzerinde konuştuğumuz Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin hayırlara vesile olmasını temenni ediyor, Genel Kurulu ve yüce Türk Milletini saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın Burak Akburak, sisteme girmişsiniz, 60'a göre söz istemişsiniz. Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

62.- İstanbul Milletvekili Burak Akburak'ın, yaz saati uygulamasına ilişkin açıklaması

BURAK AKBURAK (İstanbul) - Teşekkürler Sayın Başkan.

25 Ekimde Avrupa'da kış saati uygulaması başlayacak. Türkiye'de 2016'dan bu yana sürekli yaz saati uygulamasına devam ediliyor. Sabahın karanlığında okula gitmek zorunda kalan çocuklarımızın derslerine odaklanmaları çok zor. Çocuklarımız gibi çalışanlarımız da sabahın karanlığında yollara düşüyor. Bu durum yalnızca verimliliği değil tüm toplumun güvenliğini etkiliyor, trafik kazalarında da artışa yol açıyor. Üstelik bu uygulamanın enerji tasarrufu sağladığına dair somut bir veri de yok. Elektrik Mühendisleri Odasının tespitine göre geçtiğimiz kış ülkemiz yaklaşık 1 milyar 300 milyon kilovatsaat fazla elektrik tüketmiş; bu tablo, ekonomiye de zarar verdiğini gösteriyor.

Avrupa ülkelerinin büyük kısmı mevsimsel saat değişimine devam ederken bizde bu uygulamada ısrar edilmesi anlaşılır gibi değil. Türkiye'nin coğrafi ve toplumsal ihtiyaçlarına uygun biçimde kış saati uygulamasına yeniden dönüşmesi gerektiğini hatırlatıyor, yetkili kurumları görevle davet ediyorum.

BAŞKAN - Teşekkürler.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven ve Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ile 143 Milletvekilinin Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3138) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 214) (Devam)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına ilk konuşmacı Sayın Dilan Kunt Ayan.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakika.

DEM PARTİ GRUBU ADINA DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Demokratik siyaset zemini ve halk iradesinin tecelli yeri olan Meclis çatısı altında bir yasama yılına daha başlıyoruz ve milyonlarca insan aylardır dört gözle Meclisin açılmasını, toplumsal eşitsizliklere, sorunlara çözümler bulacak yasalar yapılmasını umutla bekliyor. Bakın, yaz boyunca sahadaydık halk bizlere birer birer anlattı; bu eşitsiz yasaların ne zaman giderileceğini sordular ve bütün halkın gözü de 1 Ekim itibarıyla tam da bu Mecliste yasaların yapılmasındaydı fakat ne yazık ki memleketin dört bir yanından adalet sesleri yükselirken bu umudu karşılamaktan çok uzak bir yasayla başlıyoruz. Adına "trafik kanunu" demişsiniz ama bize göre bu bir trafik kanunu değil bir tahsilat kanunu. Bunca sorun, bunca dert varken biz şu an bu Genel Kurulda Trafik Kanunu'nu konuşacağız; pardon, tahsilat kanununu konuşacağız.

Evet, değerli arkadaşlar, halk eşitlik, özgürlük, barış ve demokrasi yasaları beklerken payına düşen ne oldu? Fahiş trafik cezaları oldu. Peki, ne var bu teklifte? Karayolları Trafik Kanunu'nda değişiklik öngören bu teklif, Hükümetin yıllardır sürdürdüğü cezalandırıcı hukuk anlayışının başka bir tezahürüdür. Gerekçesinde her ne kadar "kamu düzenini sağlamak" "trafik güvenliğini artırmak" deseniz de asıl dert üzüm yemek değil bağcıyı dövmek, dövmekle de kalmayıp üstünde tepinmek.

Trafik güvenliği Türkiye'de elbette ki büyük bir sorun, bu sorunu çözmek için elbette ki yasalara ihtiyacımız var fakat bu yasaları yaparken para cezalarıyla halkın cebine göz dikerek bu iş olmaz. Çok yüksek trafik cezalarıyla trafik güvenliği sağlayacağını sananlar ile bize göre herkesi tutuklamakla suçla mücadele edileceğini sanan zihniyet bire bir aynıdır. Oysa bir ülkede trafik kazalarının önlenmesi ceza miktarlarının yüksekliğiyle değil denetimle, eğitimle, saygılı ve özenli trafik kültürünün yerleşmesiyle, şehir planlamasıyla, yol güvenliğiyle yatırımla ancak mümkün olabilir. Bugün Türkiye'de her yıl on binlerce insan trafik kazalarında yaşamını yitiriyor ve bu kayıpların önemli bir kısmı ise altyapı sorunundan kaynaklı ancak Hükümetin yaklaşımı hep aynı, sorumluluğu vatandaşa atmak. Trafik cezalarını astronomik hâle getirerek aklınızca önlem aldığınızı ifade ediyorsunuz ama bu böyle değil. Hiç uzağa gitmeyelim, bakın, seçim bölgem olan Urfa'da bir yol var, adına insanlar "Suruç-Urfa Otoyolu" demiyorlar, "ölüm yolu" diyorlar. Eğer gerçekten de bu ölümleri azaltmak istiyorsanız para cezaları vermekten, yükseltmekten değil bu yolları, altyapıları yapmaktan başlamak gerekiyor.

Yine, değerli arkadaşlar, bu kanun teklifinde bir para cezası öngörülmüş, deniyor ki: "Asgari ücretin 17 bin olduğu bir ülkede 210 bin liraya yaklaşan trafik cezaları var." Ne demek biliyor musunuz 210 bin? 1 aylık asgari ücretin tam 12 katı kadar siz trafik cezaları veriyorsunuz. İşinize geldiğinde "Avrupa'da böyle böyle" dediğiniz Avrupa'da bu oran nasıl biliyor musunuz? Trafik cezaları kişilere gelirlerinin 1/10'una göre veriliyor. Eğer çok uyarlamak istiyorsanız, çok adil bir dağıtım yapmak istiyorsanız -Komisyonda da ifade ettik- bunu bu yönüyle revize edebilirsiniz.

Biz bu kanunu trafik polisleriyle de konuştuk, bakın trafik polisleri bize ne dediler biliyor musunuz? "Türkiye'de her şeye gücü yeten azınlık zenginler dışında kimse bu cezaları ödeyemez." dediler. Yine, devlet de bu borçları tahsil edemez, olan ehliyetini kaptıranlara olur, bu da krizi büyütür, altı ay içerisinde büyük bir balon şeklinde şişerek gelir. İfade edelim, eğer bu teklif geçerse altı ay içerisinde kaos ve krizler de büyüyecek anlamına geliyor.

Yine, ay sonunu zor getiren, pazarını bile yapamayan halkın cebine göz dikeceksiniz. Bir yollar kalmıştı aslında zengin ile yoksulun yan yana olduğu, onu da ayırmanın derdindesiniz siz ve zenginler işledikleri suçların bile cezalarının parasını ödeyerek bu işin içerisinde kurtulacak fakat ödeyemeyenlerin tamamı yine bir ayrımcılık, yine bir eşitsizlik, yine bir adaletsizlikle karşı karşıya kalacaklar.

Bakın, Trafik Kanunu bir ceza kanunu değildir arkadaşlar, bir düzenleyici kanundur. Buna rağmen bu teklifle, siz yaptırımları Türk Ceza Kanunu'ndaki pek çok suçtan bile daha ağır bir hâle getirmeye çalışıyorsunuz ve bu orantısızlık hiçbir hukuk sisteminde yer almıyor ama maalesef ki AKP iktidarında bunu da her zaman olduğu gibi işler bir şekilde görmeye çalışıyoruz.

Değerli arkadaşlar, sizlerin de bildiği üzere, geçen sene 1 Ekim itibarıyla bir süreç başladı ve bir anket var, bu ankete göre şöyle deniyor: "Türkiye'de, bu sürece katkı sunan, bu sürecin başlamasını isteyen bir oran var ve bu oran yüzde 65'leri buluyor." Aynı katılımcılara soruyorlar, "Peki, güveniniz ne?" diyorlar. Bu güven yüzde 42'ye düşüyor ve her geçen gün bu güvenin daha da azaldığını görebiliyoruz. Peki, neden arkadaşlar? Size söyleyelim nedenini: Eğer siz, bu ülkede Türkiye'nin üçüncü büyük partisinin Eş Genel Başkanlarını -Sayın Demirtaş, Sayın Yüksekdağ- içeride tutmaya devam ederseniz bu güven endeksi daha da aşağı düşecek. Eğer siz, ana muhalefet partisinin Cumhurbaşkanı adayını içeride tutmaya devam ederseniz bu endeks daha da aşağı düşecek. Eğer siz, Van'dan tutun Akdeniz'e, Adana'ya kadar kayyum atamalarına devam ederseniz bu endeks daha da aşağı düşecek. Eğer gerçekten de bu ülkede sürece dair güvenin artırılmasını istiyorsanız demokratik adımları atmaktan imtina etmeyeceksiniz, cesur olacaksınız çünkü barış gerçekten de cesur olanların işidir, cesaretle yapmanın işidir.

Bir diğeri, bakın, cezaevlerinde yüz binlerce insan infazda adalet ve eşitlik bekliyor, hasta tutsaklar ve aileleri ölüm döşeğine düşmeden tahliye ve tedavilerinin olmasını istiyor. Bunların tamamını aslında yapmayarak, bu konuda ısrarcı olarak, buraya, önümüze bu yasaları değil de tahsilat kanunlarını getirerek işte o yüzde 42'lik güveni bile daha da aşağı bir endekse indireceksiniz.

Yine, değerli arkadaşlar, sadece siyasi tutsaklar, antidemokratik uygulamalar mı? Hayır, tabii ki değil. Doğaya düşman politikalarınız da devam ediyor, buna dair de bir söyleminiz yok, buna dair de bir eyleminiz yok; tam aksine, zeytinlikleri, meraları, tamamını TOKİ'ye çeviren bir akılla yönetiyorsunuz, hukuk dışılıkla yönetiyorsunuz. Yine, suya, mazota, tarıma dair düşman politikalarla üretiyorsunuz. Hâl böyleyken, ülkenin hâli böyleyken günün sonunda 1 Ekim başladı, biz burada tahsilat kanununu konuşuyoruz.

Yine, değerli arkadaşlar -bunu demeden edemeyeceğim- 1 Ekim 2024'te başlayan sürecin tarihi şöyle bir şeyi de vardı. Buradan bir kez daha rahmetle anıyorum kendisini, çok kıymetli Sayın Sırrı Süreyya Önder 27 Şubat çağrısının ardından metnin sonunda şöyle bir şey söylemişti, okumuştum, Sayın Öcalan'ın ona yazdığını bir şeydi bu: "Bu perspektifi ortaya koyarken şüphesiz ki silahların bırakılması ve PKK'nin kendini feshi, demokratik siyaset ve hukuki boyutun tanınmasını gerektirir." Peki, bu çağrıdan sonra ne oldu arkadaşlar? 11 Temmuzda kendilerini "barış ve demokratik toplum grubu" olarak tanımlayan bir grup, ülke tarihinde ilk kez, barış ve ortak yaşam iradesi, demokratik siyaset ve hukuk zemininde Kürt sorununun demokratik çözümü için silahlarını yaktı fakat Türkiye'ye dönemediler çünkü dönüşlerine dair bir yasa yoktu ve hâlen yok, hâlen buna dair tek bir adım atmak istemeyen bir akıl var karşımızda. Aradan geçen sürede devam eden bu sürecin bir yasasının olması artık zorunlu bir ihtiyaçtır. Halkların barışa, demokrasiye, ortak bir geleceğe dair umutlarını artıran bu süreç bugün de olması gerektiği yerde yani Meclis çatısı altında Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu ile devam ediyor ve bu anlamda sürece önemli katkıları olan Sayın Bahçeli'nin bir sözünü de hatırlatmak gerekiyor. Ne dedi Sayın Bahçeli? "Barış tek kanatlı bir kuş değildir. İki kanadı millet olarak hep birlikte uçurmalıyız ve bu gövdeye getirmeliyiz." dedi. Çağrısını tam da unutulmayan ve artık yasal düzenlemelerin yapıldığı... Barış ve demokrasiye hizmet edecek, halkların kardeşçe bir arada yaşamasının koşullarını güçlendirecek yasal ve somut adımların atılması, adaletin ve eşitliğin sağlanması zorunlu bir ihtiyaçtır.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Biz bin yıldır kardeşiz, böyle bir kardeşliğe ihtiyacımız yok.

DİLÂN KUNT AYAN (Devamla) - Ezcümle şunu ifade etmek gerekiyor: İşte, tam da bu Meclisin barışı kanatlandırarak yasaları yapması gerekiyor. Bu güce sahibiz arkadaşlar, Komisyon bunun için var zaten, bunu konuşuyor, bunu tartışıyor fakat biz önümüze ne koyuyoruz? Halkın cebine göz dikmişiz, 210 bin liralık para cezalarıyla burada gündemi meşgul ediyoruz. Üç haftadır Meclis açılmış, ortaya koyduğumuz yasa bunlardan ibaret. Bizi izleyen insanlar bunu düşünüyor; ne olacak bu Meclisten, nasıl yasalar çıkacak? Bu güven endeksini yüzde 42'lere, yüzde 65'lere, yüzde 70'lere, yüzde 80'lere çıkarmanın yolu bu Meclisten demokratik yasaları tartışmakla geçer diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Ayan.

İkinci konuşmacı Sayın Zülkuf Uçar.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Sizin de süreniz on dakika.

DEM PARTİ GRUBU ADINA ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkan, öncelikle ben teşekkür ediyorum ve zindanlarda esir tutulan tüm yoldaşlarımızı ve değerli halklarımızı saygıyla selamlayarak başlamak istiyorum.

En başta söyleyelim, bu teklif trafik sorunlarına çözüm bulma değil yurttaş cezalandırma teklifidir. Kanun teklifinin geneline hâkim olan yaklaşım şudur: Trafik sorunlarını ve trafikte yaşanan can kayıplarını önlemek için yaptırım aracına başvuruluyor, seyahat hakkı engelleniyor, sömürüye zemin hazırlanıyor. Akla gelen ilk şey: İnsanları altından kalkamayacakları büyük cezalarla terbiye etmek. Allah aşkına, sizlere soruyorum: 370 bin liralık bir cezanın vatandaşın belini bükmekten başka hangi amaca hizmet edeceğini düşünüyorsunuz? Krizin, sefaletin içerisindeki halkın, yurttaşın 370 bin lira cezayı ödedikten sonra hangi kurala saygı duymasını bekliyorsunuz? Yurttaşları cezalandırmak kolay. Peki, acaba iktidar üzerine düşeni yaptı mı? Acaba iktidar trafik kazalarının azalması, can kayıplarının önlenmesi ve trafikte bilinçli davranışın yerleştirilmesi için bugüne kadar üzerine düşeni yeterince yaptı mı? Biz cevap

verelim: Yapmadı. Peki, bunun yaptırımını kim uygulayacak? Bunun cezasını kim kime kesecek? Bunun sorumluluğunu kim üstlenecek? Yurttaş yapınca 370 bin lira ceza kes ama devlet yapınca kulağının üstüne yat. İşte, mevcut sorunların yüzde 90'ının sebebi budur. Hizmetkâr efendi oldu, devlet hizmet değil hâkimiyet makamı oldu oysa devlet, efendi değil yurttaşın sadece ve sadece hizmetkârı olmalıdır.

Değerli milletvekilleri, hukuk yurttaşın sırtında sopa olarak kullanılıyor. Yurttaş baktığınızda sadece cezalandırmaya layık insanlar görüyorsunuz. Büyük cezalar getiriliyor çünkü en başta "Yurttaş suçludur." ön kabulüyle hareket ediliyor. Bugüne kadarki kanun tekliflerinin tamamında da bu hissiyatı gördük ve artık hukuk bir sorun üretme alanı değil çözüm alanı olmalıdır. Bunun yolu ise hukukun demokrasiyle uyumlu hâle getirilmesidir. Bakın, aylardır toplum eşit ve adil bir infaz düzenlemesi bekliyor, kanun teklifleri ilk olarak buna cevap bulmalıydı ama biz burada Hükûmete yeni bir gelir kaynağı oluşturacak olan bir kanun teklifini tartışıyoruz.

Hapishaneler dolup taşmış durumda ve en önemlisi de hapishanelerde hâlâ binlerce siyasi tutsak esir tutuluyor ve bu; demokrasinin, barışın, kardeşliğin en büyük engelidir, buradan belirtelim. Barış için kapılar ardına kadar sonuna açılmak zorundadır. Leyla Güven, Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ, Bekir Kaya ve zindanlarda esir tutulan tüm yoldaşlarımız derhâl özgür olmalıdır çünkü barış ve demokratik toplum süreci en çok da bunu gerektiriyor.

Değerli milletvekilleri, çözümün ilerlemesi hukuki düzenlemelerin yapılmasını da gerektiriyor. PKK'nin silah yakma töreninden bu yana aylar geçti. Şimdiye kadar hukukun bu sürece bir çözüm zemini olarak devreye girmesi gerekiyordu ama zaman ilerledikçe barışa karşı riskler artıyor. Devletin bu anlamda kararlı ve çözüm odaklı adımlar atması gerekiyor. Barış ve demokratik toplum inşası sürecinde hukuka iki önemli temel rol üstleniyor; birincisi, özgürlük yasaları. Bu, bir yandan demokratik siyasete katılma şartlarını oluşturmayı ve yargı baskısına maruz kalmamayı ifade eder. Diğer yandan, haksız davalardan ve soruşturmalardan dolayı ülkeyi terk etmek zorunda kalan binlerce yurttaşın geri dönmesinin olanaklarını düzenliyor. Bununla bağlantılı olarak mevcut hukuk sisteminde de kaldırılması veya değiştirilmesi gereken yasalar da vardır. Terörle Mücadele Kanunu, İnfaz Kanunu bunun başını çekiyor ve tabii, hukuki düzenlemelerin yanında son derece önemli bir diğer konu daha vardır, bu da siyasi yapılanma ve uygulamadır. Bu sebeple, hukuku düzenlerken hukukun uygulanmasını baştan sona belirleyen siyasetin de demokratikleşmesi bir zorunluluktur.

Hukuki düzenlemenin ikinci ayağı ise demokratik entegrasyon yasalarıdır. Bu ise Kürt özgürlük mücadelesinin önündeki engellerin ortadan kaldırılması ve siyasi katılım ile komünal örgütlenmenin önünün açılmasına dönük yasalar olacaktır. Demokratik entegrasyon, her şeyden önce devletin demokrasiye duyarlı hâle gelmesi ön şartına dayanır. Bütün bu süreçlerde hukukun kendi rolünü oynaması demokratik müzakere şartlarının oluşturulmasına bağlıdır. Öncelikle devlet Kürt halkına hukuki bir statü oluşturmalıdır. Bu statü, Kürt halkının demokratik toplum bütünlüğüdür. Entegrasyon için, öncelikle, geçmiş, ayrımcı, inkârcı kodlar çözülecek ve Kürt halkının demokratik toplum yapısı şeklindeki statüsü kabul edilecek ve devletle bütünleşme bu şartlar üzerinden olacaktır. Yani yüz yıldır hukuk dışı kabul edilen, suçlu ve öteki muamelesi yapılan, inkâra ve imhaya maruz bırakılmaya çalışılan Kürt halkının da artık bir hukuku olmalıdır, olacaktır.

Bakın, değerli milletvekilleri, Hazreti Muhammed, Medine Sözleşmesi'yle, birlikte yaşama projesini hayata geçirdi, buna öncülük etti. Bu Medine Sözleşmesi'nde devlet ya da iktidar müdahalesi yoktur. Toplum, özgür iradesiyle bir arada, eşit yaşamın koşullarını oluşturmuştur. Sözleşmeye taraf olan her kabile, her inanç grubu kendi özerk yapısını korumakta ve geneli ilgilendiren konularda da doğrudan katılım göstermektedir; böylelikle, Medine'de kentteki dinsel, kültürel çeşitlilik bir sözleşmeyle hukuki güvence altına alınır. Sözleşmenin eksikleri olmakla birlikte toplumsal konsensüs anlamında son derece önemli ve tarihî bir sözleşmedir. Türkiye'nin en acil ihtiyaçlarından biri işte tam da bu anlamda birlikte yaşamı örececek yeni bir toplumsal sözleşmeyi hayata geçirmek olacaktır. Nitekim, Sayın Öcalan da Medine Sözleşmesi'ni referans göstermektedir.

Değerli milletvekilleri, Sayın Öcalan'ın önderliği muhataplarınca da kabul ediliyor. Bu, son derece cesur bir adımdır. Çözüm için cesaret gösterildi ancak yeterli değil bu; ortaya konan cesaret pratikte de karşılık bulunmak zorundadır. Sayın Öcalan barışın kurucu taraflarından birisidir; sadece Kürt halkı için değil bütün Türkiye halkları için realist, çözümcü, özgürlükçü ve demokratik bir projeyi geliştirmiştir; herkesin de meseleye bu ciddiyetle yaklaşması gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, konuşmamı, bugün DEM PARTİ olarak vermiş olduğumuz araştırma önergesinde de bahsedildiği üzere, Rojbin Kabaiş'e ayıracağım ama en başta şunu hatırlatarak gireceğim: AKP adına konuşan hatip Sayın Adem Yıldırım -şu an sanırım burada değil ama- şöyle bir cümle kullandı: "Bu meselenin çözülmesi boynumuzun borcudur." Ben birkaç hususu takdirlerinize sunacağım, kamuoyunun takdirine sunacağım: Rojbin Kabaiş'in...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Rojin.

ZÜLKÜF UÇAR (Devamla) - Rojin Kabaiş'in kaybolmasından yaklaşık on dokuz gün sonra bulunması sürecinde neler yapılmadı, bunu anlatacağım. Bir vali, Rojin'in bedeni henüz yeni bulunmuşken, otopsi yapılmamışken Rojin'in babasının yanına gidip neden "İntihardır." dedi; bunun sorgulanmasını sizlerden isteyeceğim. Ya da soruşturmayı yürüten ilk savcı -bakın, bu dosyada birden fazla savcı görev yaptı, dosyada gizlilik kararı var, o yüzden detaylara ismen girmiyorum- neler yapmadı, bunların araştırılmasını Meclisin takdirine sunacağım.

Rojin kaybolduktan sonra Savcılık makamı da Valilik makamı da Adli Tıp da meseleye tamamen bir intihar düşüncesiyle yaklaştı. Oysa her zaman bu bilinmelidir: Bir kadın intihar etse dahi buna şüpheli ölüm olarak yaklaşılmak zorundadır ama her nasılsa bu meselede Rojin'in ölümüne sadece ve sadece intihar olarak bakıldı, arama yapılırken de sadece göl üzerinde aramalar yapıldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

ZÜLKÜF UÇAR (Devamla) - Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Oysa talepler vardı, "Aramayı genişletin." denildi ama Vali ve Savcılık makamı, ilk etaptaki Savcılık makamı meseleye sadece ve sadece "intihar" diye yaklaştı. Adli Tıp, bir yıl önce verdiği raporda "Bulunan 2 DNA örneği üzerinden herhangi bir suç ya da herhangi bir istismar vakası bulgusu yoktur." dedi, bir yıl sonrasında çıktı "2 ayrı bulgu var." dedi. İlk bunu söylediğinde biri bulaş imkânının olmadığı yerdeydi ama toplumda bu bir cinayettir. Kamuoyunda geliştikten sonra Adli Tıp hemen ertesi gün yeni bir açıklama yaptı, dedi ki: "Bir cinayet bulgusuna rastlanılmadı."

Buradan Meclise sesleniyorum: Mesele, sadece Rojin'in katillerini bulmak değil Rojin'in katillerinin bulunmasını örtbas etmek isteyenlere, Savcılık makamına, Valilik makamına yönelik de bu Meclisin derhâl bir şeyler yapma meselesidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ZÜLKÜF UÇAR (Devamla) - Hepinizi de bu anlamda göreve çağırıyorum.

Sayın Başkanım, teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar.)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına ilk konuşmacı Sayın İsmail Atakan Ünver.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakika.

CHP GRUBU ADINA İSMAIL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Hatırlayalım ki haziran ayı başında getirilen ve Komisyonunda kabul edilen bu teklif, iktidarın bütçede açtığı delikleri trafik cezalarıyla kapatma amacına yönelik idi. O gün teklifle getirilmek istenen fahiş cezalara karşı toplumun her kesiminden yükselen ses, Kurban Bayramı'nda yapılan trafik uygulamalarının can yakması, tuzak sayılabilecek radar ve hız sınırı uygulamalarına ve yazılan cezalara tepki gösterilmesi ve Yozgat'ta çiftçilerin traktörleriyle yaptıkları protesto eylemine karşı toplumda yükselen destek ve sempati nedeniyle bu teklif Komisyondan geçmesine rağmen Genel Kurula indirilememiştir; ortam uygun olduğu düşünüldüğü için şimdi Genel Kurula getirilmiştir.

Bu tespiti yaptıktan sonra teklifin genelini ana hatlarıyla değerlendirmek istiyorum. Teklif hakkında İç Tüzük 38'inci madde uyarınca Anayasa'ya uygunluk incelemesi yapılmamıştır. Türkiye Büyük Millet Meclisi Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı tarafından teklif hakkında Anayasa'ya uygunluk incelemesi raporu verilir verilmeyeceği önergeyle sorulmuş, talebimiz Komisyonunda karşılanmamıştır. Etki analizi yapıp yapılmadığı, yapıldıysa bir nüshasının tarafımıza verilmesi talebimiz de yine Komisyonunda karşılanmamıştır. Teklifin tali komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna gönderilmesi ve rapor alınması yönündeki talebimiz de kabul edilmemiş olup İç Tüzük ihlali nedeniyle Komisyonunda nitelikli bir yasama faaliyeti yürütülemediği.

Yine, teklifin PR'ını İçişleri Bakanı yapıyor ama teklif Adalet Komisyonunda görüşülüyor. Bu da yasama faaliyetinin nitelsiz olarak yürütüldüğünün bir başka göstergesidir.

Teklifin, her ne kadar trafik güvenliği, can ve mal güvenliği gibi saiklerle getirildiği söylene de bu işin böyle olmadığını herkes biliyor. Aslına bakarsak, AKP ve Cumhuriyet Halk Partisi bileşenleri, ekonomi yönetimindeki beceriksizliklerinin ceremesini vatandaşın sırtına yüklemek için yani bütçeye halktan para toplamak için bu teklifi getirmişlerdir. İktidarın bütçeyi trafik cezalarıyla finanse etmek noktasına kadar düşmesi, beceriksiz ekonomi yönetiminin ülkeyi iflasa sürüklediğinin bir göstergesidir. Zira, cezaların fahiş oranda artırılmasının trafik kazalarını önlemediği bilimsel bir gerçektir. Trafik kazalarını önlemede aslolan eğitim ve bilinç düzeyinin yükseltilmesidir. Trafikte kurallara uymak elbette medeni bir toplumun olmazsa olmazıdır. Devletin görevi ise güvenliği ve adaleti birlikte sağlamaktır. Ancak cezaların ölçsüz, orantısız ve keyfi bir şekilde artırılması ne güvenliği sağlar ne de adaleti tesis eder. Trafik cezalarıyla ilgili düzenleme elbette yapılabilir ama bunun ülke gerçeklikleri ve vatandaşın ekonomik koşulları gözönüne alınarak yapılması gerekir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı verilerine göre Türkiye'de trafiğe kayıtlı araçların ortalama yaşı 2004 yılında 12 iken 2022 yılı sonu itibarıyla 14,8 yıla yükselmiştir; otomobillerin yaşı ise 2004'te 10 iken 2022'de 14 olmuştur. AKP iktidarı boyunca trafikteki otomobiller yüzde 40 yaşlanmıştır; nereden nereye. Bu yaşlı araçların ekonomik ederleri de 300 bin, 500 bin, 800 bin, 1 milyon düzeyindedir. AKP, vatandaşın eskimiş bu araçlardan kurtarmayı değil, kaza algısını kullanarak vatandaşa ceza keserek hazineye gelir sağlamayı önceliyor. (CHP sıralarından alkışlar) İşte bu, AKP'nin yönetim anlayışıdır; esaslı sorunlara çözüm üretmeyen ama var olanı kümeteki kazlar misali ekonomik olarak sonuna kadar sömüren anlayış. Hem kurduğunuz, zengini daha zengin yapan, orta gelir grubunu yok eden, fakiri daha fakir yapan ekonomik düzenle vatandaşın eski model arabaya bindiriyor hem de aldığınız yüksek trafik cezalarıyla ikinci bir darbe vuruyorsunuz. Bu teklifte öngörülen, ileride de yeniden değerlendirilerek artırılacak 90 bin, 140 bin, 370 bin lira gibi cezalar yazıldığında bahsettiğim eskimiş araçların sahipleri olan 14.500 lira emekli maaşı, 22 bin lira asgari ücret, 60-70 bin lira memur maaşı alan vatandaş nasıl ödeyecek? Ha "Asgari ücretlide, memurda, emeklide, işçide otomobil alacak hâl koymadık; o yüzden bu cezalar onları etkilemez." diyorsanız o başka. Bu ceza miktarları hem vatandaş açısından yıkıcı sebep olur hem de tahsil oranını düşürür.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak kanaatimizce teklif orantılı, ölçülü, adaletli olma ilkelerine uygun olmadığından, ceza adaleti ve eşitliğe aykırılık teşkil ettiğinden; yoksula ağır, zengine hafif geldiğinden; sosyal adalet ilkesini zedelediğinden, mülki amirlere devrettiği müsadere yetkisiyle yargı yetkisini çiğnediğinden, Cumhurbaşkanına tanındığı geniş artırım yetkileriyle Meclisi etkisizleştirdiğinden, idareye tanındığı geniş bir kapsamla yönetmelik çıkarma yetkisiyle de yasama yetkisini devrettiğinden Anayasa'nın 2, 5, 7, 9, 11, 13, 49, 88, 104 ve 123'üncü maddelerine açıkça aykırıdır. İlgili maddeler gelince tekrar konuşacağımız ama Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak teklifin 6, 10, 14, 19 ve 33'üncü maddelerine ciddi itirazlarımız vardır.

AKP bu kanun teklifinde bile demokrasiye nasıl kastettiğini yani ne kadar antidemokrat olduğunu, bulduğu her fırsatta özgürlüklere saldırmaya ne kadar meraklı olduğunu göstermeye devam etmektedir. Şöyle ki teklifin 10'uncu maddesi ile 33'üncü maddesi birlikte değerlendirildiğinde demokratik protesto hakkını kullanmak isteyen vatandaşları bu yaptıklarına pişman etmek için bir yasal düzenleme yapıldığını görüyoruz. Anlaşılan Yozgatlı çiftçiler AKP'yi fena sarsmış, kimyasını bozmuş. Yozgatlı çiftçiler bu teklif kanunlaştıktan sonra traktörüyle yola çıksalardı her birisine 90 bin lira ceza yazılabilecek, ehliyetleri altmış gün süreyle alınabilecek ve traktörleri altmış gün süreyle trafikten men edilebilecekti; birileri bu eylemi internette, sosyal medyada, televizyonda yayarsa, bazı yorumcular ve gazeteler överse 33'üncü maddeyle getirilen ek madde 20'yle 25 bin lira ceza verilebilecekti. Anlaşılan Yozgatlı çiftçilere kesilen 900 küsur lira para cezası AKP'ye az gelmiş. Şimdi, kaşla göz arasında, aklınızca çaktırmadan bu cezaları da artırıyorsunuz.

İktidara önerimiz, demokrasiye saygı duymaları, vatandaşın Anayasa'ya uygun, barışçıl protesto hakkını kullanmasından rahatsız olmamalarıdır. Bu itibarla, bu düzenlemeler bu kanun teklifinden çıkarılmalıdır. Meclise sunulacağı konuşulan on birinci yargı

paketinde de trafikle ilgili bir müstakil suç düzenleniyor, bu suç da bu düzenlemeyle aynı kapsamdadır, şimdiden kamuoyumuzun dikkatini çekmek istiyorum.

Özgürlüklerin kısıtlandığı ve hukukun siyasallaştığı ülkelerden sermaye kaçmaktadır. Türkiye'de de her ne kadar hukuk kuşu kurulmuş saat gibi günahı çıkıp "Türkiye, bir hukuk devletidir. Yargı, bağımsız ve tarafsızdır." dese de yandaşınızdan başka kimse hukuk kuşuna ve size inanmıyor. (CHP sıralarından alkışlar)

Adalet Bakanlığının 2025-2029 yıllarını kapsayan Yargı Reformu Strateji Belgesi'nde, tutuklamanın istisnai bir koruma tedbiri olduğunu ortaya koyan bir dizi mevzuat düzenlemesi yapıldığı ifade edildikten sonra "Soruşturma aşaması için ayrı bir azami tutukluluk süresi belirlenerek bu sürelerin aşılması hâlinde tutukluluğun yasa gereğince sona ermesi sağlanmıştır." denilmektedir. Öyle mi, bakalım. Hemen hatırlayalım: Mahkeme Osman Kavala'nın tahliyesine karar verdi, daha cezaevinden çıkmadan savcılık devreye girerek başka bir dosyadan tutuklama talep etti ve tutuklandı. Esenyurt Belediye Başkanımız Profesör Doktor Ahmet Özer terör suçlamasıyla tutuklandı, sonra konjonktür değişince terör suçlamasından tahliye edilip yedek dosyadan yolsuzluk suçlamasıyla cezaevinde tutulmaya devam edildi, ediliyor. Yine, Şişli Belediye Başkanımız Resul Emrah Şahan da muhtemeldir ki aynı kaderi paylaşacak, onun hazırlıkları da yapıldı. Örnekler çoğaltılabilir. AKP'nin hukuk devleti anlayışına göre insanlar yatırı olmayan hakaret suçundan bile seksen yüz gün tutuklu kalıyorlar. Mevzuat hukuk kuşunun dediği gibiyse neden böyle oluyor? İnsanlar ibretiâlem için tutuklanıyorlar, cezaevinde tutuluyorlar. Hukuk kuşunun arada bir çıkıp "Hukuk..." "Hukuk..." demesiyle devlet, hukuk devleti olmuyor. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

İSMAİL ATAĞAN ÜNVER (Devamla) - Uygulamada ne yapıldığına bakarak devletin hukuk devleti olup olmadığına karar vermek gerekiyor. Yatırımcı da zaten öyle yapıyor. Özellikle Cumhuriyet Halk Partisi Cumhurbaşkanlığı adayları İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanımız Sayın Ekrem İmamoğlu'nun muhatap edildiği siyasi operasyon sırasındaki yargı uygulamalarının hukukun temel ilkelerine aykırı olması nedeniyle yargının siyasi hedeflere hizmet eden bir sopa hâline geldiği gerçeği ayan beyan ortadayken hukuk devleti masalına ve yargının bağımsız ve tarafsız olduğu yalanına kimse inanmaz.

Şimdi, siz trafik cezalarıyla bile hazineye gelir yaratmaya çalışıyorsunuz ya, asıl buralara bakmanız gerekir; ülkedeki hukuksal duruma ve yargısal işleyişe bakın, asıl ve büyük kaynak orada.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

İkinci konuşmacı Sayın Cumhurbaşkan.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

Sizin de süreniz on dakikadır.

CHP GRUBU ADINA CUMHUR UZUN (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizleri izlemekte olan saygıdeğer yurttaşlarımız; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Yeni yasama yılının ilk kanun çalışmasına başlamış bulunuyoruz. Bu vesileyle bir kez daha yeni yasama yılının ülkemize ve yurttaşlarımıza hayırlı olmasını dileyerek sözlerime başlamak isterim. Hayırlı olmasını dileyerek başladığımız ilk kanun çalışmasının birçok maddesi ne yazık ki yurttaşlarımız için pek de hayırlı olacağına benzemiyor.

Değerli arkadaşlar, ülkemizin onlarca acil çözüm bekleyen sorunu varken görünen o ki iktidarın derdi yine para; "para" derken yurttaşın aktarılabilecek, onların yaşam zorluklarını, sıkıntılarını giderecek para değil yurttaşın cebinden alınacak ve yine birtakım seçilmiş çevrelere aktarılabilecek paralar; Hazineye gelir oluşturacak, bütçenin hoyratça tüketilmesine kaynak oluşturacak paralardan bahsediyorum. Görünen o ki Şimşek Bakan yememiş, içmemiş, gözünü yurttaşın cebine dikmiş ve "Madem araç kullanıyorsunuz, o zaman, bu yolun sonu Maliyeden geçer." demiş; bu kez trafik para cezalarını fahiş artırımlarla kaynak yaratmaya, bütçeye kaynak oluşturmaya yeniden karar vermiş.

Değerli arkadaşlar, yirmi üç yıldır bu iktidarın yönettiği ülkemizde asgari ücret 22.000 lira, emekli aylığı 16.000 lira. Bu güzel ülkede açlık sınırı, bir kez daha altını çizerek söylüyorum, açlık sınırı maalesef 28.000 lira yani bu ülkede çalışan bile açlık sınırının altında ücret alıyor. Halk aç, halk geçinemiyor. Yoksulluk sınırı 91.000 liraya dayanmış durumda. Neredeyse yoksulluk sınırının üzerinde geliri olan hiç kimse yok. Bu ülkeyi yönetenlerin ülke bu hâldeyken, yurttaş açlıkla boğuşurken, insanımız karnını doyuramazken başka işlerle değil insanımızın karnını doyurmasını, geçimini sağlayabilmesini, evine, çoluğuna çocuğuna bakabilmesini sağlamaktan başka bir ödevi olamaz. Biz milletin vekilleriyiz. Bizi vekil kılan insanlar sefaletle boğuşurken bunu çözmek zorunda olan vekillerin başka bir işi ve gündemi olamaz, olmamalıdır. Bir iktidar için yönettiği ülkede ortalama ücretin açlık sınırının altında olmasından daha utanılacak bir durum yoktur. "Biz bu ülkeyi, insanımızı açlığa mahkûm ederek yönettik." mi demek istiyorsunuz? Bu iktidarı devrettiğinizde -ki çok uzak görünmüyor- bu utanç sizlerin vebali olarak hep boynunuzda kalacak.

Gelelim teklifin içeriğine. Bugün burada görüşmekte olduğumuz teklif, kâğıt üzerinde bir trafik güvenliği düzenlemesi gibi sunulsa da aslında vatandaşın cebine uzanan yeni bir tahsilat düzenlemesidir. Bu teklifin adı "trafik güvenliği" ama özü bütçe açığını vatandaştan kapatma operasyonu ve Maliyeye kaynak aktarımıdır. Anlaşılan Bakan Şimşek bu kez sürücülere çarpmaya karar vermiş. Düzenlenmek istenen araç trafiği değil para trafiğidir. Ne Anayasa'ya uygundur ne ölçülüdür ne de adildir.

Değerli arkadaşlar, teklifte artık hız sınırının aşımı yüzdeyle değil "Aştığın her 5 kilometre fazlalık için bir kat daha fazla para cezası ödeyeceksin." şeklinde düzenleme var. Yani "50 kilometre hız sınırını 72 kilometreyle aşarsan eğer 5 bin TL yerine 8 bin TL ceza ödeyeceksin." diyor. "90 kilometrelik yolda 120 kilometre hız yaparsan 12 bin lira ceza ödeyeceksin." diyor. Hız sınırını aşmada şehir içi, şehir dışı ayrımı yaparak fahiş artışlar ve katlanan cezalar getiriyor. Bu kanunun yürürlüğü 31 Aralık 2025 tarihi denilerek 1 Ocak günü yapılacak yeniden değerlendirme oranında ceza miktarının bir kez daha artırılacağı da gizlenmek isteniyor. Örneğin, bu kanun daha uygulamaya konulmadan bu teklifte gösterilen para cezası tutarları yılbaşı sabahından itibaren artmış olacak, yasa yürürlüğe girdiği gecenin sabahında cezalar bir kez daha katlanacak. 10 bin TL'lik ceza daha ilk uygulamasında yüzde 30'luk bir yeniden değerlendirme artış oranıyla 13 bin TL'ye çıkmış olacak ve ilk uygulaması bu 13 bin TL'lik rakam üzerinden gerçekleşecek.

Öte yandan geçen bayram ülke genelinde radarla hız tespiti çalışması yaptınız. Bayram için yola çıkanlar "Bu Hükümet yüzünden bayram burnumuzdan geldi." diyerek geri döndüler. 100 kilometrelik bir mesafede yol alanlara 4 ayrı noktada radar hız tespit cezası kesildi. Uygun olmayan hız sınırlamaları, adımbaşı radarlarla bayramı millete zehir ettiniz. Olur mu arkadaşlar? 100 kilometrelik bir mesafede 4 radar cezası uygulanabilir mi? Nitekim, yanlışlığı gördünüz ve bu cezaların tamamını iptal etmek zorunda kaldınız. Bu mudur sizin caydırıcılığınız? Bu mudur sizin ceza adaletiniz?

Değerli arkadaşlar, iktidar diyor ki: "Amacımız kazaları önlemek." Peki, gerçekten öyle mi oluyor? TÜİK verilerine göre, geçen yıl meydana gelen trafik kazaları sayısı bir önceki yıla göre yüzde 9,88 artmış durumda. 2020 yılında 983 bin olan kaza sayısı ise 2024'te 1 milyon 444 bine çıkmış durumda. Demek ki cezaları artırmakla kazalar önlenmiyor çünkü sorun para ve ceza değil, sorunun kaynağı yetersiz altyapı, yetersiz eğitim ve bilinçsizlik. (CHP sıralarından alkışlar) İşte, kafa yorulması gereken konu tam da burası. Siz ise çözümü başka başka yerlerde arıyorsunuz. İktidar olarak sizin ödeviniz insanımızın yüzünü güldürmek ama siz insanımızı süründürmek, bu yasa teklifiyle bir kez daha vatandaşın zaten olmayan parasını sömürmek istiyorsunuz.

Şimdi bir başka düzenlemeye daha dikkatinizi çekmek isterim. Ticari olmayan araçlara da kış lastiği zorunluluğu ve buna uymayanlara da 6 bin TL para cezası geliyor. Ülkemiz aynı anda dört mevsimi birden yaşayan bir coğrafya; bir köşesinde kayak yapılırken diğer bir köşesinde denize girilebiliyor. "Bu zorunluluğa Bakanlık ya da valilikler karar verecek." diyerek bunu dikkate aldığınızı söylüyorsunuz ama araç dediğiniz şey, ilerleyen ve ilerlerken de iller arasında geçiş yapabilen bir nesne. Hangi ilde kış lastiği zorunlu, hangisinde değil, hangi ilden geçerken kış lastiği takacak, hangi ilde bunu çıkaracak ve sonra hangi ilde tekrar takacak; karmakarışık bir durum yaratıyorsunuz. Böyle belirsiz bir durum yaratmaya ne hakkınız var? Nasıl işleteceksiniz bu kuralı? Araçlar bagajlarında 4 tane yaz lastiği, 4 tane kış lastiğiyle mi yol alacak? Milyonlarca aracı kış lastiğine zorluyorsunuz. Zaten zor günler geçiren yurttaşlarımızı ortalama 25 bin TL daha harcanabilir kaynağından mahrum edip daha fazla fakirleştiriyorsunuz. Böyle yaparak kim ya da kimleri zengin etmeyi amaçlıyorsunuz bilemiyoruz. Zaten halk perişan, yoksul ve umutsuz. Bu ülkede yurttaş 1 araç kendine, 1 araç Hükümete alıyor; deposunun yarısını vergiyle dolduruyor, "muayene" adı altında soyuluyor, kasko ödüyor, trafik sigortası ödüyor, binlerce lira otoyol ücreti ödüyor, yetmiyor, geçmediği yolun ve köprünün parasını da ondan alıyorsunuz. Tüm bunlar yetmemiş olacak ki şimdi de fahiş cezalara, yazı ayrı, kış ayrı lastik alımlarına katlanmak zorunda bırakıyorsunuz.

Değerli arkadaşlar, devlet vatandaşa nefes aldirmek, onun yüzünü güldürmek, ona destek olmak zorundadır, siz ise yönetemediğiniz bu ülkede vatandaşa köstek olmaya devam ediyorsunuz. Trafik güvenliğini bahane ederek vatandaşı soymaya çalışan bu zihniyeti tümünden reddediyoruz çünkü biz biliyoruz ki vatandaşını cezayla değil bilgiyle koruyan bir devlet mümkündür; vatandaşın yoluna tuzak kuran değil ona yol gösteren bir devlet mümkündür. Gerçek güvenlik radarın değil adaletin olduğu yerdedir. Gerçek caydırıcılık ise cezadan değil vicdandan doğar.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın milletvekilleri, şimdi şahısları adına 2 konuşmacı var.

İlk konuşmacı Sayın İnan Akgün Alp.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; görüşülmekte olan Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerinde şahsım adına görüşlerimi arz edeceğim. Bu vesileyle Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum.

Yeni yasama döneminin de hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum. Umarım Meclisimiz, halkımızın ihtiyaç duyduğu yasaları bu dönemde hayata geçirecektir fakat halkın hiç ihtiyaç duymadığı bir yasadan başladınız, trafik cezalarını artırmaya çalışıyorsunuz. Zannediyorum bu yasayı teklif eden milletvekilleri de salonda yoktur yani ilk imza sahipleri herhâlde salonda yok, ben göremedim.

ADİL BİÇER (Kütahya) - Buradayız, buradayız.

İNAN AKGÜN ALP (Devamla) - Olsalardı şunu soracaktım: Türkiye'nin belki de en zengin milletvekillerinden, darphane sahibi bir milletvekili halkın, belki de 100 bin liralık, 150 bin liralık araç sahibi halkın 200 bin lira, 300 bin lira ceza ödemesini öneriyor teklifiyle. Bu vicdan mıdır sayın milletvekilleri? İlk yasanın böyle olması tesadüf müdür? Değil. (CHP sıralarından alkışlar) Niye değil? Çünkü aslında bu bir bütçe yasası, örtülü bir bütçe yasası. Yüksek bir enflasyon ortamında yaşıyoruz. Düşük bir kurla idare etmeye çalışıyorsunuz, çok acil kaynağa ihtiyacınız var ve ilk gözünüzü diktığınız yer vatandaşın cebi oluyor ve hemen nasıl para tahsil edebilirsiniz? Ceza yazarak tahsil edebilirsiniz. Kurban Bayramı'ndan önce yürürlüğe koymaya çalıştınız, herhâlde gelen tepkilerden dolayı bunu ertelediniz, bugün getirdiniz. Bunu geri çekmenizi tavsiye ediyorum.

Sayın Başkanım ve Sayın Bakan Yardımcısı, niye geri çekmenizi tavsiye ediyorum? Çünkü bu kanun zaten uygulanamayacak; hız sınırlarını, hız limitlerini düşüren 14'üncü maddesi zaten uygulanamayacak. Niye uygulanamayacak? Çünkü bir Cumhurbaşkanlığı genelgesi var; zannediyorum bunu unuttuysunuz, atlamışsınız. 15 Ağustos tarihinde yürürlüğe giren bir Cumhurbaşkanlığı genelgesi ve genelge, Karayolu Trafik Güvenliği Eylem Planı kapsamında ülke genelindeki tüm trafik işaretlerinin yeknesak hâle getirilmesi için yeni bir düzenleme yapılmasını öngörüyor ve bu çalışmanın da 31 Aralık 2025 tarihine kadar bitirilmesini öneriyor Cumhurbaşkanı. Siz bu kanunu yürürlüğe koyarsanız henüz yeknesak hâle gelmemiş...

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Kanunun yürürlüğü 2026 Ocak.

İNAN AKGÜN ALP (Devamla) - Geleceğim ona.

Henüz yürürlüğe girmemiş bir yeknesak uygulamaya ilişkin cezalar keseceksiniz.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Yok, kesmiyoruz.

İNAN AKGÜN ALP (Devamla) - Bu maddenin, 14'üncü maddenin yürürlük tarihini 1 Ocak olarak tespit etmişsiniz fakat yine 1 Ocağa kadar yapamazsınız Başkanım. Niye yapamazsınız? Çünkü 15 Ağustos tarihinde yayınlanan Cumhurbaşkanlığı genelgesine istinaden Sayın İçişleri Bakanı ve Ulaştırma Bakanı bir protokol imzalıyorlar. Ne zaman imzalıyorlar bu protokolü? 8 Ekim tarihinde. 8 Ekime kadar bu genelgeyle ilgili Bakanlıklarınız hiçbir işlem yapmıyor, 8 Ekimde bir protokol imzalıyorlar ve ne diyorlar bu protokol kapsamında: "Trafik işaret levhalarının sadeleştirilmesi için tüm illerde komisyon kuracağız." diyorlar. Ekim ayına

geldik, daha komisyonlar kurulacak. Mesela, Kars Valisi bir gün sonra bir toplantı yaptı, 9 Ekimde komisyon kuracağını açıkladı Vali Yardımcılarının başkanlığında. Bu komisyonlar kurulacak, tüm yurttta çalışılacak, tüm ülkedeki kara yolları incelenecek, oralandaki trafik levhalarına bakılacak, bu levhalar içerisinde hız limitlerine bakılacak, bunların hız limitleri düşürülecek, düşürülmüşler için yeni levhalar asılacak ve bunların hepsinin 31'ine kadar yapılması gerekiyor. Bu yapılamayacağına göre, bu yetişmeyeceğine göre, siz önceden kanunu yapıp, cezayı kesmeye başlayıp, ondan sonra levhaları değiştirerek halkımıza yeni bir eziyet edeceksiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Kaos, kaos.

İNAN AKGÜN ALP (Devamla) - Siz, eğer bu yeknesaklığı sağlamış olsaydınız Sayın Başkanım, ondan sonra otururdunuz... Yeni yapılan düzenlemeye göre, yeni belirlenen hız limitlerine göre ceza ve kanunlar uygulanabilirdi. Buna istinaden, ben inanıyorum ki belki de burada müzakereler yapılacak ama günün sonunda bu kanunun uygulanamayacağını siz de fark edeceksiniz ve geri çekileceğini düşünüyorum.

Sayın milletvekilleri, bu kanun vesilesiyle bir de ülkemizde yürüyen toplumsal barış süreciyle bu kanunun bir ilgisi var, bu ilgiyi kurmaya çalışacağım. "Nedir? Karayolları Trafik Kanunu ile toplumsal barış sürecinin ne ilgisi var?" diyeceksiniz.

Sayın milletvekilleri, ben bu ehliyeti otuz sene önce Kars Emniyet Müdürü rahmetli Ali Gaffar Okkan'dan aldım, o zaman bizim Emniyet Müdürümüzü; otuz senedir de saklarım hatırasını yaşatmak için. Defalarca burada konuşma yaptım, hatırlıyorsunuz belki, Kars'ta aşırı trafik cezaları kesiliyordu hatta Merkez Bankası Başkanına seslendim "Kars'taki cezalara güvenerek arka kapıdan dolar satmayın." diye. Sonra bir Emniyet müdürleri kararnamesi yayımlandı, Kars Emniyet Müdürü değişti. Değiştikten sonra, sayın milletvekilleri, Kars'ta trafik cezası uygulamasında bir rahatlık oldu, bir ferahlık oldu. Yeni gelen Müdür yeni bir vizyonla geldi. Herhâlde, devam eden süreçte şefkatli bir devlet eline ihtiyaç olduğunu sizler de fark etmişiniz ve bir rahatlama oldu. O rahatlama toplumda yavaş yavaş bir güven duygusu oluşturmaya başladı. Bakın, bizim bu dönemde devletin ceberut yüzünü değil devletin şefkatli yüzünü vatandaşa hissettirmemiz lazım. Biz otuz senedir bu ehliyeti cebimizde taşıyorsak Ali Gaffar Okkan'ın anısı için, o dönemdeki çocuklara Gaffar Okkan ismi verilmişse, Kars'ta hâlâ bulvarlara Gaffar Okkan ismi verilmişse bu, devlet yöneticilerinin vizyonundan kaynaklanıyor. Yeni sürecin yeni bir vizyona ihtiyacı var.

Şimdi, kayyum valileri var bölgelerde. Az önce Van milletvekilleri Van'daki Rojin kızımızın cinayetiyle ilgili Valinin tutumunu da eleştirdiler, ben de dün burada eleştirdim. Bir cinayet oluyor, Vali hemen intihar açıklaması yapıyor; delil toplanmamış, soruşturma derinleştirilmemiş, otopsi raporu gelmemiş. Aile daha ambulansa, Vali ambulansa kadar gidiyor yanında Emniyet Müdürüyle beraber, diyor ki: "Bu bir cinayet değil, bir intihardır." Fakat deliller toplanıyor, Adli Tıp Kurumu rapor veriyor, cinayet emareleri bulunuyor ve soruşturma bu yönde derinleşiyor. Peki, sen niye gidiyorsun, niye gidiyorsun? Vali olarak, daha delil toplanmadan ambulansa kadar gidip aileye bunun bir intihar olduğunu söylüyorsun. Burada bir zihniyet meselesi var. Kayyum valileriyle bölgeye şefkatli devlet elini hissettiremezsiniz. Kayyum valilerini de bir valiler kararnamesiyle, Emniyet müdürlerinde olduğu gibi değiştirmenizi öneriyorum, bunu bölge insanı olarak öneriyorum. Eğer öyle olursa yeni valiler, yeni Emniyet müdürleri devletin şefkatli elini hissettirebilir diye düşünüyorum. Kars'taki örnek üzerinden de bunun ilgisini kurmaya çalıştım.

Sayın milletvekilleri, bu barış süreci biraz zorlu olacakmış gibi görünüyor. Burada bazı itirazlar var, halkın bazı kesimlerinde endişeler var. Yine belli odaklarda bu çabalara karşı dirençler var ve barış çabalarının uzaması da bazı risklere yol açıyor. Yani bu itirazları cevaplamak, endişeleri gidermek, dirençleri aşmak ve riskleri bertaraf etmek siyasetin görevidir. Bunları yapabilmek için de bizim evveleminde bir demokratik iklimi oluşturmamız ve bunu vatandaşa hissettirmemiz gerekiyor. İşte bu yolla, kamu ajanlarının yeni dönemin ruhuna uygun şekilde değiştirilmesiyle ilk adımı atmanızı öneriyorum, tavsiye ediyorum. Bir valiler kararnamesine ihtiyaç vardır, bir değişime, ruh hâlinin değişmesine ihtiyaç vardır, kayyum belediyelerinin derhâl sahiplerine iade edilmesine ihtiyaç vardır; bunu sayın vekillerinin dikkatine sunuyorum.

Sayın milletvekilleri, biz 12 Eylülü milat alırsak aslında son elli yılda kabul edelim ki yaşın yanında çok kuru yandı, büyük haksızlıklar olmuştur; burada hiçbir vekil çıkıp diyemez ki "Elli yılda her şey dört dörtlük oldu." Biz ülke olarak 12 Eylülde sıkıyönetim koşullarında yaşadık mı? Yaşadık, yıllarca sıkıyönetim koşullarında yaşadık. Sıkıyönetim bittikten sonra olağanüstü hâl ilan edildi, yıllarca olağanüstü hâl koşullarında yaşadık. Olağanüstü hâl ilanı sona erdikten sonra özel yetkili mahkemeler dönemi devreye girdi, yıllarca özel yetkili bir hukukla idare edildik. Bu mahkemelerin hâkim ve savcıları şimdi cezaevlerindedir. Hepsisi (terör örgütü üyesi olarak suçlandılar, bunlar olağanüstü kararlara imza attılar. Öyle bir dönem yaşadık ve sonrasında bunları tasfiye etmek için sizin getirdiğiniz yeni bir siyasi mahkemeler dönemi var. Bütün bu elli yılda çok haksızlık oldu, bölge insanında büyük mağduriyetler oldu; bunu kabul edelim, bunu bilelim. Yaşın yanında kuru da yandı ve haklı-haksız birbirine karıştı. Şimdi, bunu telafi etmek, bunu gidermek zorundayız. Bunu giderebilmek için de ilk önce yaşanan bu mağduriyetleri gidermemiz, ülkede bir demokrasi iklimini hâkim kılmanızı gerekiyor ve bu iklim içerisinde ancak barış yaşayabilir, yeşerebilir, umutlar yeşerebilir. Hâlâ ceza mantığıyla, hâlâ "300 bin liralık, 500 bin liralık cezalar keselim." mantığıyla yaptığınız yasalarla değil...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İNAN AKGÜN ALP (Devamla) - Başkanım, sözümü bitirmeme müsaade eder misiniz.

BAŞKAN - Tabii, buyurun, tamamlayın.

İNAN AKGÜN ALP (Devamla) - Hâlâ cezalandırma mantığıyla yaptığınız yasalarla değil, biraz daha özgürlükler cephesini geliştirerek bu demokrasi iklimini hâkim kılabiliriz diye düşünüyorum.

Ben dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

Saygılarımı arz ediyorum. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Şahısları adına ikinci ve son konuşmacı Sayın İbrahim Yurdunuseven.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; (2/3138) esas numaralı, ilk imza sahibi olduğum 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin görüşmeleri üzerine söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisimizi ve ekranları başında bizleri seyretmekte olan aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, görüşmelerine başladığımız kanun da kara yolu trafik güvenliğinin artırılması açısından önemli bir adım niteliğindedir. Bu teklifin amacı, trafik güvenliğini doğrudan tehdit eden davranışlara yönelik yaptırımların caydırıcılığını artırmak, teknolojik gelişmelere uyum sağlamak ve uygulamada karşılaşılan aksaklıkları gidermektir.

Kıymetli milletvekilleri, trafik güvenliği istisnasız 86 milyon vatandaşımızın hayatını doğrudan etkileyen hayati bir konudur. Trafik kazaları sonucunda meydana gelen ölüm ve yaralanma sayılarındaki artış ise toplumsal ve ekonomik kayıpların ciddi boyutlara ulaşmasına neden olmaktadır. Öncelikle şunu belirtmek isterim ki trafik güvenliği bir kamu güvenliği meselesidir. Dünya genelinde her yıl yaklaşık 1 milyon 200 bin kişi trafik kazaları sonucu hayatını kaybetmekte, 50 milyonu aşkın kişiye yaralanmaktadır. Tüm ülkeler trafik kazalarını en aza indirmek için büyük çaba sarf etmektedir. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan tarafından kamuoyuna açıklanan 2021-2030 Karayolu Trafik Güvenliği Strateji Belgesi çerçevesinde belirlenen temel hedef, Dünya Sağlık Örgütü'nün "küresel ölçekli önlenebilir halk sağlığı sorunu" olarak tanımladığı trafik kazalarına bağlı ölüm ve ağır yaralanmaları yüzde 50 oranında azaltmak ve nihayetinde uzun vadede sıfır can kaybı vizyonuna ulaşmaktır. 2021-2030 Karayolu Trafik Güvenliği Strateji Belgesi'yle 2021-2023 Karayolu Trafik Güvenliği Eylem Planı ve 2024-2027 Karayolu Trafik Güvenliği Eylem Planı kapsamında yapılması hedeflenen faaliyetlerin çoğu gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, 2025-2029 Yargı Reformu Strateji Belgesi'nde de trafik güvenliğini artırmaya yönelik pek çok hedef yer almaktadır. Bugün burada görüşmelerine başladığımız kanun teklifinin yasalaşmasıyla birlikte söz konusu eylem planlarında hedeflenen faaliyetlerin büyük bir kısmını da gerçekleştirmiş olacağız.

Kara yolu ulaşımı günlük hayatın vazgeçilmez bir parçasıdır. İnsan hayatını olumsuz etkileyen trafik kazaları küresel ölçekteki sorunların ilk sıralarında yer almaktadır. Bu kanun teklifiyle hedefimiz trafikte sıfır can kaybıdır. Cumhurbaşkanımızın da söylediği gibi, bu konu her türlü siyasi ve fıkıf ayrılığın ve her türlü rekabetin, tartışmanın üstünde bir ilkedir, meseledir.

Bakın, değerli milletvekilleri, size küçük bir bilgi vermek istiyorum: 2024 yılı içerisinde trafik kazalarında günlük ölüm sayısı 17,4'tür. Trafikte hızınızı 1 kilometre daha artırdığınızda ölüm ve yaralanma ihtimali yüzde 4 artmaktadır. Sürücülerimizin büyük çoğunluğu trafik kurallarına uymakta fakat kural tanımayan küçük bir azınlık hem kendi canını hem de sevdiklerinin canını, diğer masumların canını hiçe saymaktadır. Bu azınlık gruba yönelik caydırıcı olmamız şart çünkü yapılan bütün çalışmalar gösteriyor ki caydırıcılık arttıkça kaza sayıları ve trafik ihlalleri de azalmaktadır.

Çok değerli milletvekilleri, trafikte can kayıplarını önlemek, güvenli sürüş kültürünü yerleştirmek ve caydırıcılığı en üst seviyeye taşımak amacıyla hazırladığımız kanun teklifi yürürlük ve yürütme maddeleri dâhil toplam 36 maddeden oluşmakta. Hazırlanan bu teklifle mevcut kanunun 32 maddesinde değişiklik öngörülmekte, ayrıca 2918 sayılı Kanun'a bir ek madde ve bir de geçici madde eklenmektedir. Teklifin hazırlık sürecine katkıları sebebiyle başta İçişleri Bakanlığımızın değerli bürokratları olmak üzere, kolluk kuvvetlerimize, görüş alışverişinde bulunduğumuz ve katkılarını esirgemeyen diğer bakanlıklarımız bürokratlarına, çok kıymetli akademisyenlere, sivil toplum kuruluşlarının değerli temsilcilerine ve değerli milletvekillerimize teşekkür ediyorum.

Kanun teklifimiz Gazi Meclis tarafından onaylandığında ihlalden kaynaklanan trafik kazalarına keskin bir neşter olacak ve pek çok faciaya da dur diyecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şimdi, size, teklifte yer alan düzenlemelerle ilgili kısa bir bilgi vermek istiyorum. Söz konusu kanun teklifimizle öncelikle hız sınırlarını aşanlara, şerit ihlali yapan ve kara yolunda makas ya da drift atanlara, emniyet şeridini veya banketlerini ihlal edenlere, motosikletlerle akrobatik hareket yapanlara, kara yolunda mevzuata aykırı yarış veya koşu yapanlara, ambulans ve itfaiye gibi geçiş üstünlüğü bulunan araçlara yol vermeyenlere, kara yollarında ters istikamette araç sürenlere, kolluğun "Durl" ikazına uymayarak kaçanlara, ağırlık ve boyut denetimlerine girmeyenlere veya denetim yapılmasını engelleyenlere, araçlarda mevzuata aykırı teknik değişiklik yapanlara, trafik ışıklarına ısrarla uymayanlara, plakasız veya sahte plakayla trafiğe çıkanlara, tescil plakası almadan araç kullananlara veya tescil plakasında değişiklik yapanlara, takograf veya taksimetre kullanma zorunluluğuna aykırı davrananlara, sürücü belgesiz motorlu araç kullananlar ile sürücü belgesi geri alındığı veya iptal edildiği hâlde motorlu araç kullanmaya devam edenlere, emniyet kemeri, kask, koruma başlığı, koruma gözlüğü, çocuk bağlama sistemi veya diğer koruyucu sistemleri bulundurmamayanlara, alkol, uyuşturucu veya uyarıcı maddenin etkisi altında araç kullananlara, geçiş üstünlüğü hakkını keyfi olarak gereksiz ihlal edenlere, saldırı amacıyla ısrarlı takip yapanlara veya bu amaçla araçtan inenlere -ki bu konuyu ısrarla önemişiyorum- düşün, konvoy gibi nedenlerle keyfi olarak kara yolunun ulaşımına kapanmasına neden olanlara, araçlar arasındaki güvenli mesafeye uymayanlara, kavşakta geçiş üstünlüğüne uymayanlara, araçlarda çevredekileri rahatsız edecek derecede gürültü çıkaracak şekilde değişiklik yapanlara, çevredekileri rahatsız edecek şekilde yüksek sesle müzik dinleyenlere, arkadan çarpma, devrilme ya da koruyucu yapılar kullanmayanlara, ses, müzik, görüntü ve haberleşme cihazlarını mevzuatla belirlenen şartlara aykırı kullananlara, seyir hâlinde cep telefonu kullananlara, yine mevzuata aykırı olarak korsan taşımacılık yapanlara, ölümlü ve yaralanmalı kazalarda da zaruret dışında kaza yerini terk edenlere yönelik caydırıcı cezalar ve trafik güvenliğini düzenleyen bazı maddeler kapsamında değişiklikler öngörülmektedir. İfade etmek gerekir ki bu değişiklikler yapılırken kanunda yer alan tüm cezaların artırımı şeklinde bir yöntem izlenmemiş, sahada trafik güvenliğini tehlikeye düşüren hususlarda caydırıcılığın artırılmasına yönelik bazı yaptırımların kademelendirilmesi ve ağırlaştırılması amaçlanmıştır.

Kısaca, birkaç maddeden de bahsetmek istiyorum. Madde 4'e göre tescil plakasının farklı okunmasına veya okunmamasına neden olacak şekilde plaka değiştirenlere 140 bin TL ceza verilecek ve araç otuz gün trafikten menedilecek.

Yine, kanun teklifinin en önemli maddelerinden biri olan, biraz önce de üstüne basarak söylediğim 10'uncu maddesinde trafikte saldırı amacıyla bir başka aracı ısrarla takip eden veya bu amaçla araçtan inen 180 bin TL idari para cezasıyla cezalandırılacak, sürücü belgesi altmış gün süreyle geri alınacak ve araçları altmış gün süreyle trafikten menedilecektir ve daha sonra tekrar sürücü belgesi alabilmesine mutlaka psikoteknik değerlendirme şartı getirilmiştir.

Yine, 11'inci maddede kırmızı ışık ihlaline 5 bin lira, bir yıl içinde 6'ncı defa ihlal edilmesi hâlinde 80 bin lira ceza uygulanacak ki bir yıl içinde 6 defa ihlal eden bir kişinin de artık ehliyeti iptal edilip tekrar psikoteknik şartnameye geçilecektir.

Yine, 14'üncü maddeyle hız miktarı eskisindeki gibi yüzde oran alınarak değil, miktar ve tekrarlanan ihlallere göre cezalar artırılmıştır.

Madde 33'te Karayolları Trafik Kanunu'nun idari yaptırıma bağlayarak yasakladığı bir eylemi basın, yayın, internet, sosyal, dijital medya ve diğer elektronik cihazlar yoluyla paylaşarak trafik kuralı ihlali yapmaya özendiren görüntüleri alenen paylaşımlara da 25 bin TL para cezası kesilecektir. Böylece trafik kuralı ihlallerini sosyal medyada paylaşarak özendirmenin engellenmesi...

İdari para cezası karar tutanaklarında görevli personelin açık kimliği yerine personel tanıtım numarasının yer alması, kış lastiği uygulaması, ölümlü ve yaralanmalı trafik kazalarında zaruret dışında trafik zabıtasının iznini almadan olay yerinin terk edilmesine hapis cezası getirilmesi gibi hususlarda düzenlemeler yapılmaktadır.

Bu değişikliklerle birlikte sadece cezalar değil, devletin kararlılığı da artırılmaktadır değerli milletvekillerimiz. Bu teklif sadece trafik cezalarını artıran değil, trafikte sorumluluk bilincini güçlendiren, ihlale karşı kararlı bir şekilde müdahale eden caydırıcı ve adaletli bir dönüşüm paketidir.

Ülkemizi yollarla, otoyollarla, köprülerle, tünellerle yirmi üç yılda ağlarla ören ve güvenli, konforlu yolculuk yapmamızı sağlayan başta Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere bugüne kadarki tüm Ulaştırma ve Haberleşme Bakanlarımıza ve yine, bu Bakanlıkta çalışan tüm genel müdürlerimize, bu Bakanlıkta çalışan tüm personelimize şimdiden teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, çok değerli milletvekilleri; görüşülen kanun teklifinin ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını diliyor, müzakerelere vereceğiniz katkılardan dolayı da şimdiden teşekkür ediyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın milletvekilleri, birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati:21.27

YEDİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 21.29

BAŞKAN: Başkan Vekili Pervin BULDAN

KÂTİP ÜYELER: Nurten YONTAR (Tekirdağ), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 7'nci Birleşiminin Yedinci Oturumunu açıyorum.

214 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yok.

Ertelenmiştir.

Gündemimizde başka bir konu bulunmadığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 16 Ekim 2025 Perşembe günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 21.31